

Verslag openbare ochtend- vergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

Datum 11 april 2024
Locatie Stadhuisbrug 1, Utrecht
Verslag door C. de Bouter (Notuleerservice Nederland)
Vaststelling verslag

Aanwezigen

De voorzitter, dhr. C. Bos, de wethouders mw. S. Schilderman en dhr. D. de Vries, de commissiegriffier mw. M. de Vos, de leden dhr. J. Cornielje (PvdA), dhr. G. Dijkstra (EenUtrecht), dhr. H. Dijkstra (CDA), mw. R. Heijne (GL), dhr. G. te Hoonte (VVD), mw. I. Hornsveld (GL), mw. R. Leevers (PvdA), mw. T. Meering (VVD), het lid M. Minnaert (BIJ1), mw. X. Minnaert (PvdD), dhr. L. van Straalen (CU), dhr. N. Temming (Stadsbelang Utrecht), dhr. M. Usta (DENK), dhr. J. Vasters (D66), mw. B. van der Wilt (D66), mw. J. Zwinkels (CDA)

Verslag commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

1. Opening.....	2
2. Vaststellen van de agenda van 11 april 2024.....	2
3. Vaststellen van ingekomen agenderingen.....	2
3.1 Raadsvoorstel Wijziging Huisvestingsverordening gemeente Utrecht.....	2
3.2 Raadsinformatiebijeenkomst Trillingen door elektrische bussen.....	2
3.3 Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven.....	3
4. Verslagen	
Conceptverslag vergadering 14 maart 2024.....	3
5. Toezeggingen/moties.....	3
6. Ingekomen stukken.....	3
7. Raadsvoorstel Zienswijze programma- en productbegroting Afvalverwijdering Utrecht (AVU) 2025 en begrotingswijziging 2024.....	3
8. Raadsbrief emissie-loos gemeentelijk voer- en vaartuigenpark.....	5
9. SV 2023 nr. 230 Waar blijven de toegankelijke woonzorgwoningen?.....	12
10. Echt werk maken van Utrechtse wooncoöperatieven.....	24
Lijst van toezeggingen.....	29

1. Opening

De **voorzitter** opent de vergadering om 10.00 uur. Hij deelt mee dat het avonddeel van de vergadering om 19.30 uur begint. Maar het zou mooi zijn als de commissie de vaart erin houdt zodat vanavond niet hoeft te worden vergaderd.

Mevrouw **Passier** (VOLT) deel mee dat zij door haar werkzaamheden niet aanwezig kan zijn bij het avonddeel van de vergadering.

2. Vaststellen van de agenda van 11 april 2024

De **voorzitter** geeft aan dat aan de agenda een spoeddebat is toegevoegd over de raadsbrief Overvecht-Noord aardgasvrij. Hij stelt vast dat iedereen akkoord gaat met de agenda. Deze is daarmee vastgesteld. Het is een volle agenda, maar de ambitie is toch wel de vergadering in de middag af te ronden. Daarom verzoekt spreker de leden om binnen hun spreektijd te blijven.

De heer **Te Hoonte** (VVD) heeft een punt van orde. De voorzitter zegt dat de commissie niet het hele middagdeel nodig heeft, maar volgens spreker is voor het debat over Rijnenburg drie uur gepland en twee uur voor het debat over de warmteperikelen. Als de commissieleden elkaar opjagen om geen avondvergadering te hebben, doet dat geen recht aan de net vastgestelde agenda. Het lijkt hem goed dat iedereen ermee rekening houdt dat er een avonddeel is.

De **voorzitter** meent dat de heer Te Hoonte gelijk heeft. Deze moet echter zijn opmerking zien als een aansporing, niet als een vorm van opjagen. Het woord 'opjagen' heeft hij ook niet gebruikt.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) dacht dat de avondvergadering zou beginnen om 20.000 uur, maar hij begrijpt dat het 19.30 uur wordt.

3. Vaststellen van ingekomen agenderingen

3.1 Raadsvoorstel Wijziging Huisvestingsverordening gemeente Utrecht

De **voorzitter** geeft aan dat het voortel is dit onderwerp te agenderen voor de commissievergadering van 23 mei 2024 met een behandeltijd van 90 minuten. Hij stelt vast dat de commissie hiermee akkoord gaat.

3.2 Raadsinformatiebijeenkomst Trillingen door elektrische bussen

De **voorzitter** deelt mee dat wordt voorgesteld dit punt te agenderen voor een RIB (raadsinformatiebijeenkomst) van 60 minuten op de eventuele RIB-avond van 14 mei 2024 met uitnodiging voor de leden van de commissie MGOR (Mobiliteit, Groen en Openbare Ruimte) en wethouder Van Hooijdonk.

De heer **Te Hoonte** (VVD) neemt aan dat de hoofdinvalshoek de portefeuille geluid, trillingen en milieu is en niet mobiliteit.

De **voorzitter** bevestigt dit. Het wordt dus 60 minuten. Hij stelt vast dat de commissie hiermee instemt.

3.3 Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven

De **voorzitter** stelt vast dat er geen voorstellen zijn voor een andere RIB of commissievergadering.

4. Verslagen, concept-verslag vergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 14 maart 2024

De **voorzitter** merkt op dat de griffie geen tekstuele opmerkingen over het verslag heeft ontvangen. Iedereen gaat akkoord. Het verslag is vastgesteld.

5 5. Toezeggingen/moties

De **voorzitter** ziet dat er ook hierover geen opmerkingen zijn. Daarmee is deze lijst vastgesteld.

6. Ingekomen stukken

De **voorzitter** deelt mee dat er geen ingekomen stukken zijn.

10 Wethouder **Schilderman** is een mededeling vergeten. Wethouder Voortman is ook uitgenodigd bij agendapunt 8, maar zij zal helaas niet aanwezig zijn. Het is niet primair haar portefeuille, maar belangrijker is dat zij keelontsteking heeft. Wethouder De Vries is er wel.

De **voorzitter** constateert dat dit wel ontzettend laat is aangegeven. Het is wel niet haar portefeuille, maar zij is hiervoor wel expliciet uitgenodigd.

15 Wethouder **Schilderman** begrijpt dat. Zij heeft wethouder Voortman gisteren gesproken, toen kon zij al bijna niet spreken. Zij vermoedt dat dat vandaag helemaal niet meer gaat.

De **voorzitter** meent dat wethouder Voortman dat gisteren had kunnen meedelen.

20 De heer **Te Hoonte** (VVD) moet even bij zijn woordvoerder checken van wie die behoefte kwam en of zijn fractie die behoefte had. Het was handig geweest dat bij het vaststellen van de agenda te weten. De andere overweging is om het uit te stellen. Daar is hij op zich niet voor, maar nu moet iedereen ruggenspraak plegen.

7. Raadsvoorstel Zienswijze programma- en productbegroting Afvalverwijdering Utrecht (AVU) 2025 en begrotingswijziging 2024

25 De **voorzitter** deelt mee dat de raad de ontwerp-begrotingswijziging 2024 en de ontwerp-begroting 2025 van de gemeenschappelijke regeling Afvalverwijdering Utrecht (AVU) heeft ontvangen. De AVU stelt de raad in de gelegenheid voor 15 mei 2024 hierop te reageren met een zienswijze. De bespreking vindt plaats in twee termijnen, de behandeltijd is 15 minuten.

30 De heer **Vasters** (D66) brengt naar voren dat D66 akkoord gaat met de zienswijze. Hij heeft nog wel een vraag aan het college over de lachgasproblematiek. Er lijkt in elk geval op korte termijn geen landelijke inzamelingsregeling te komen. Dat betekent dat extra-kosten voor controleren en verwerken van die lachgascilinders door de gemeenten zullen moeten worden gedragen. Zijn fractie is benieuwd of de wethouder een (grove) indicatie kan geven van wat dat zal betekenen voor de afvalstoffenheffing. Hoeveel gaat die omhoog voor een gemiddeld Utrechts gezin?

35 Mevrouw **Minnaert** (PvdD) kan kort zijn over dit voorstel. De PvdD ziet liever dat de oorzaak van het probleem wordt aangepakt en dat lachgascilinders op een andere manier ingeleverd kunnen worden zodat er minder kans is op explosies. Haar fractie heeft meermaals gepleit voor een gedoog-ophaalpunt waar mensen anoniem lege cilinders kunnen inleveren. De PvdD ziet graag terug in het raadsvoorstel en in de zienswijze voor de AVU dat deze lachgascilinders anoniem
40 kunnen worden ingeleverd. Kan de wethouder toezeggen dit toe te zullen voegen? Verder vindt de PvdD het natuurlijk goed om rekening te houden met eventuele schade door explosies. Haar fractie is niet per se tegen die lijn, maar ziet liever een echte oplossing.

45 De **voorzitter** schorst de vergadering om 10.10 uur en heropent deze om 10.13 uur.

Wethouder **Schilderman** gaat in op de opmerking van D66 over de lachgascilinders. Er zijn nog allerlei gedachten in ontwikkeling over hoe om te gaan met deze cilinders. Nagedacht wordt over de vraag of uiteindelijk een inzamelingssysteem niet beter zou zijn of dat ze bijvoorbeeld in de nascheidingsfase beter uit het afval kunnen worden gehaald zodat de problematiek niet ontstaat.

Een eerste grove schatting van de verhoging van de heffing is 1 à 2 euro. De PvdD vraagt naar het anoniem inleveren van lachgascilinders. Dat kan nu ook al op de Utrechtse afvalscheidingsstations. De AVU is echter een samenwerkingsverband dat zich alleen met de contractering van het afval bezighoudt. Het college zal dus niet voorstellen om dit toe te voegen aan de zienswijze, maar op dit moment kan iemand al anoniem lachgascilinders inleveren.

Mevrouw **Minnaert** (PvdD) vraagt of de wethouder mogelijkheden ziet om andere gemeenten aan te sporen om dit te doen, bijvoorbeeld via de AVU.

Wethouder **Schilderman** denkt dat de AVU daar niet echt het middel voor is. Maar het thema lachgascilinders staat zeer zeker op de agenda. Overigens heeft het college niet het idee dat het anoniem in kunnen leveren per se de oplossing is. Dat kan nu ook al en toch komen die cilinders nog steeds terecht in het restafval.

De **voorzitter** stelt vast dat er geen onbeantwoorde vragen zijn en gaat over tot de tweede termijn.

De heer **Dijkstra** (CDA) ziet dat de gemeente in de zienswijzebrief de AVU vraagt welke taken zij kan afschalen of beëindigen in het kader van de bezuinigingen. Het CDA vindt het wel gemakkelijk om dat zo te doen. Moet de gemeente hierin niet meer richting geven?

De heer **Usta** (DENK) vraagt de wethouder of de mensen die lachgascilinders komen terugbrengen niet kunnen worden beloond met een vergoeding, zodat het niet opgeruimd hoeft te worden. Hij vergelijkt het met statiegeld bij flessen.

Wethouder **Schilderman** denkt dat het CDA eigenlijk vraagt naar de uitdagingen voor 2026. Op dit moment vraagt het college aan alle gemeenschappelijke regelingen waaraan de gemeente deelneemt op ongeveer dezelfde wijze om opties in kaart te brengen. Het college heeft voorgesteld om daarvoor niet vooraf een richting aan te geven, ook omdat het vanuit alle gemeenten eigenlijk dezelfde algemene opdracht zou willen laten geven zodat per gemeenschappelijke regeling kan worden bekeken wat mogelijk de opties zijn. Zij kan zich voorstellen dat dat voor elke gemeenschappelijke regeling heel anders kan zijn. Bij de AVU werken maar ongeveer drie mensen, bij de GGD ligt dat heel anders. Dat moment van richting geven komt echter wel degelijk. DENK stelt een vraag over het inleveren van lachgascilinders. Die vraag is eerder al eens gesteld door D66. Amsterdam heeft dat een tijdje geprobeerd, maar het bleek dat dat niet het gewenste effect had. Het bedrag dat moet worden gegeven moet erg hoog zijn, wil het enig effect hebben. Verder moet een gemeente dat zelf betalen of de producent zou moeten worden verplicht om van tevoren dat statiegeld op de aanlevering van die cilinders zelf te zetten. Dat gebeurt op dit moment niet en daarom ziet het college daar nu geen oplossing in.

De heer **Dijkstra** (CDA) vindt het fijn dat de wethouder aangeeft dat dat moment van richting wel komt. Kan zij meer specifiek aangeven wanneer de raad dat kan verwachten?

Wethouder **Schilderman** antwoordt dat Utrecht met een groot aantal gemeenten heeft afgesproken dit aan alle gemeenschappelijke regelingen te vragen bij het in kaart brengen van zaken voor 2026. Die vragen worden nu gesteld. Zij verwacht dat het college daar later dit jaar of tegen het einde van dit jaar meer over zal weten. Zij komt er in ieder geval op terug bij de Voorjaarsnota. Het is een lijn waarin op wat langere termijn besparingen zouden kunnen zitten.

De **voorzitter** denkt dat de commissie klaar is met dit punt. Dit voorstel gaat als A-punt naar de raad van 25 april. Er zijn geen toezeggingen, wel antwoorden.

8. Raadsbrief emissie-loos gemeentelijk voer- en vaartuigenpark

De **voorzitter** deelt mee dat de behandeltijd 45 minuten is en dat er één termijn is. De agenderende fracties willen graag in debat. Zij zijn benieuwd naar het tempo van verduurzaming.

De heer **Te Hoonte** (VVD) signaleert onrust onder de ondernemers over de zero-emissiezone en het emissie-loos vervoer in de binnenstad. De VVD kan dat begrijpen. Elektrische voertuigen zijn immers niet goedkoop en zeker voor ondernemers die zelden in het centrum hoeven te zijn zal omschakelen vaak een lastige keuze zijn. Toch vraagt de gemeente dat aan ondernemers in deze stad en dat betekent dat de gemeente dan ook voorop moet lopen door het goede voorbeeld te geven. Na het lezen van de geagendeerde brief betwijfelt zijn fractie of de gemeente zelf die ambitie heel sterk heeft. Als in 2023 wordt gesteld dat het doel voor 2030 niet wordt gehaald, vindt zijn fractie dat wat te vroeg. In het stuk staat: "We gaan de emissiezone halen, maar niet helemaal". Er staat altijd wel een bijwoordje bij als kanttekening. De gemeente moet focussen op zero-emissie en moet zichzelf een hoger doel stellen dan zij oplegt aan ondernemers en zou ook moeten inzetten op zero-emissie in andere delen van de stad voor zichzelf. Zijn fractie ziet dat niet, zij ziet dat toch nog uitzonderingen worden gemaakt voor het gemeentelijk wagenpark. De VVD wil eigenlijk weten waarom dat gebeurt en of de gemeente niet meer zou kunnen vervangen dan in de brief staat. Ook denkt zijn fractie dat er meer kansen zijn voor waterstof dan die welke de gemeente nu lijkt te grijpen. Een van de aannemers die veel voor de gemeente doet in de openbare ruimte heeft een volledig waterstof-wagenpark dat vanuit Nieuwegein wordt ingezet, terwijl de gemeente zelf die stap niet zet. Waarom werkt de gemeente niet samen met zo'n partij om te kijken of het eigen wagen[park ook niet kan worden voorzien van waterstof? De VVD vraagt het college de toezegging dat er een tandje meer wordt gedaan en dat de gemeente nastreeft dat zij zelf volledig voldoet aan de eisen van de zero-emissiezone. Ook vraagt zijn fractie de toezegging dat, als de gemeente zichzelf uitzonderingen verleent, die ook aan ondernemers worden verleend.

Mevrouw **Heijne** (GL) vindt de oproep dat de uitzonderingen voor de gemeente ook moeten gelden voor de ondernemers een goede oproep. Volgens haar is het nu echter zelfs andersom. Hoe kijkt de heer Te Hoonte daartegenaan? Er zijn voor ondernemers behoorlijk wat uitzonderingen gemaakt. Toen zij die zag vroeg zij zich af wat de gemeente eigenlijk doet aan emissie-loos. De gemeente moet ambitieus blijven en moet tenminste binnen de vrijstellingen blijven die nu voor ondernemers gelden.

De heer **Te Hoonte** (VVD) denkt daar bij dit dossier anders over. Het is eigenlijk een doorlopend thema van deze dag dat de gemeente soms wel echt iets roomser voor zichzelf mag zijn dan voor anderen. Hij meent dat de gemeente hierin het voorbeeld moet geven. Hij ziet de complexiteit rond de werven en het gewicht. Daar lopen ondernemers ook tegenaan. De gemeente zou heel goed kunnen zeggen dat zij dat daar dan niet doet, maar zij zou elders een extra elektrische bestelbus in kunnen zetten. De gemeente kan dat gewoon doen, ondernemers kost dat geld. Hij meent dat dat de maatstaf moet blijven.

Mevrouw **Heijne** (GL) stelt dat haar fractie absoluut de opvatting deelt dat de gemeente ambitieuzer mag zijn voor zichzelf, ook vanwege de voorbeeldfunctie. Tegelijkertijd is het goed voor ogen te houden wat mogelijk is. Kraantrechters zijn gewoon niet te krijgen. Hoe denkt de heer Te Hoonte dat dan op te lossen?

De heer **Te Hoonte** (VVD) ziet bij de gemeente heel veel de reactie dat dingen niet mogelijk zijn. Dat is ook het geval bij de vuilniswagens. In Utrecht kon dat niet, maar in andere steden rijden ze wel. In doelstellingen ziet hij allemaal komma's en 'maren', terwijl andere gemeenten zeggen dat zij dat gewoon gaan regelen. Deze gemeente doet alsof zij de duurzaamste stad van Nederland is. Dat doet zij ook door heel veel regels aan anderen op te leggen. Maar als het op de gemeente zelf aankomt, dan blijft het een beetje bij vegetarische en veganistische broodjes. Dan durft de gemeente niet door te pakken bij de dossiers waar zij echt impact kan hebben.

De heer **Vasters (D66)** merkt op dat Utrecht vaak wordt gezien als koploper bij de ontwikkeling van een duurzaam mobiliteitssysteem. Dat geldt zowel voor de aandacht voor de fiets als alternatief voor de auto, maar ook voor het inzetten op voertuigen met en lage emissie of een zero-emissie. Daarnaast is de gemeente hard bezig om haar eigen vervoer- en vaartuigenpark volledig emissie-loos te maken. D66 steunt dit streven van harte en heeft begrip voor de uitdagingen die gepaard gaan met het voorop lopen. Zoals daarnet al is gezegd, zijn externe leveranciers lastig te vinden en voor sommige voertuigen, zoals zwaar materieel, zijn nog geen zero-emissie opties beschikbaar. Ook mist de gemeente nog laadapparatuur en laadcapaciteit. Daarom moet de gemeente keuzes maken. D66 is erg blij met de verwachting dat alle lichte

bedrijfsvoertuigen, het materieel dat in de zero-emissiezone wordt gebruikt en alle voertuigen in 2025 emissie-loos zullen zijn. Omdat het voor sommige zwaardere voertuigen moeilijk wordt in 2030 over te gaan lijkt een 100% emissie-loos wagenpark niet realistisch.

5 De heer **Te Hoonte** (VVD) vraagt waarom het voor zwaar materieel lastig zou zijn, als partners die voor de gemeente werken het wel voor elkaar krijgen. Zit het dan in het materieel of zit het in de manier waarop de gemeente dingen doet?

10 De heer **Vasters** (D66) noemt als voorbeeld de vrachtwagens die worden gebruikt voor het optillen van ondergrondse containers. Die gebruiken erg veel energie en die opties zijn er nog niet. In dat soort gevallen kan een uitzondering worden gemaakt voor de gemeente. Dat is heel praktisch.

De heer **Te Hoonte** (VVD) denkt dat het dan ook heel praktisch is dat de gemeente in de zero-emissiezone die ondergrondse containers nauwelijks heeft. Dan zou het daar geen enkel probleem zijn om zich aan de regels te houden.

15 De heer **Vasters** (D66) merkt op dat het niet alleen om de zero-emissiezone gaat. Uiteindelijk wil de raad naar 100% emissie-loos voor de hele gemeente en voor alle voertuigen. In dat soort gevallen kunnen uitzonderingen worden gemaakt. Hij zegt wel expliciet dat het uitzonderingen zijn. Er is een streven te komen tot 95% emissie-loos. Dat leest hij in elk geval in de brief. Dat is dicht bij die 100% en het is logisch daarop in te zetten. Spreker vraagt de wethouder naar de definitie van die 95%: is het 95% van alle emissies of 95% van het wagenpark?

20 De heer **Van Straalen** (CU) leest in de brief dat die kraantrechtercombinaties nog niet in de aantallen beschikbaar zijn die de gemeente nodig heeft. Is D66 het wel met de CU eens dat, als die voertuigen er in beperkte mate wel zijn, de gemeente een aantal aanschaft, alleen al om ermee te experimenteren en ze voor pilots te gebruiken?

25 De heer **Vasters** (D66) denkt dat het goed is om te kijken waar dat soort voertuigen alvast kan worden ingezet. Het is natuurlijk wel de vraag wat de kosten zijn. Als het heel duur is om allerlei apparaten aan te schaffen, dan weet hij niet of de gemeente niet beter een jaartje kan wachten. Maar in principe is hij het met de CU eens.

30 De heer **Te Hoonte** (VVD) wijst erop dat de gemeente wel een jaartje kan willen wachten, maar dat zij ook een zero-emissiezone heeft ingesteld. De ruimte die de heer Vasters noemt heeft de gemeente eigenlijk niet. Als de gemeente een zone instelt, zou zij er dan niet naar moeten streven om in elk geval zelf die ruimte niet te nemen?

35 De heer **Vasters** (D66) denkt dat de gedachten van VVD en D66 niet zo erg veel uit elkaar liggen. Het college zegt dat het ernaar streeft om aan die eisen te voldoen, maar dat het daar waar het praktisch niet kan omdat het materieel er niet is een uitzondering maakt. Het streven blijft 100%. Als hij hiernaar kijkt, vindt hij 95% in 2030 een logische gedachte.

De heer **Te Hoonte** (VVD) heeft een punt van orde. Hij vraagt of hij nog een vervolginerruptie mag plaatsen.

40 De **voorzitter** stelt vast dat de heer Te Hoonte eigenlijk drie vragen heeft gesteld over hetzelfde onderwerp. Na een tussenzin van de heer Vasters heeft hij nogmaals een interruptie geplaatst. Vanuit dat perspectief zegt spreker dat de heer Te Hoonte drie interrupties heeft gehad.

Volgens de heer **Te Hoonte** (VVD) is 1 + 1 nog steeds 2.

De **voorzitter** geeft aan dat de heer Te Hoonte drie interrupties heeft gehad. Hij kan dat in het verslag nazien.

45 De heer **Dijkstra** (CDA) merkt op dat het hier gaat over de vraag of de gemeente voertuigen kan aanschaffen. De heer Vasters zegt dat dat soms erg duur is. Dat was ook het geval bij de aankoop van elektrische veegwagens. Die zijn twee keer zo duur als dieselveertuigen die ook steeds beter worden. De tweede vraag is of die voertuigen in de markt beschikbaar zijn. Hij wil die twee zaken

scheiden. Sommige dingen zijn gewoon nog niet beschikbaar. Dat moet de gemeente in de gaten houden en zij moet de markt daarbij helpen. Maar hoe ziet de heer Vasters dit bij dingen die al wel beschikbaar zijn, maar vreselijk duur zijn? Moet de gemeente dan het dubbele betalen?

5 De heer **Vasters** (D66) vindt dit een goede vraag. In de brief leest hij ook dat ervan wordt uitgegaan dat de gemeente hieraan veel meer geld moet uitgeven. Die verdubbeling zit er al bijna in. De gemeente vraagt dit in die zero-emissiezone van de ondernemers. Spreker is het met de VVD eens dat de gemeente dan het goede voorbeeld moet geven. In reactie op de vraag van de CU ging het meer over het geval van iets dat echt helemaal nieuw is en dat misschien drie tot vier keer zo duur is. Dan moet de gemeente goed nadenken of zij dat wel gaat doen.

10 De heer **Te Hoonte** (VVD) heeft een punt van orde. Hij ziet dat de wethouder de voorzitter aanmoedigt in de manier waarop hij nu voorziet.

De **voorzitter** merkt op dat wethouder vraagt hoe het met hem gaat. De heer Te Hoonte haalt iets in zijn hoofd dat niet plaatsvindt. Hij gaat door met het inhoudelijke debat.

15 De heer **Vasters** (D66) brengt naar voren dat D66 het belangrijk vindt dat Utrecht samen met andere gemeenten het goede voorbeeld blijft geven. In de brief wordt een voorbeeld uit Rotterdam aangehaald, maar het wordt niet duidelijk hoe nu precies wordt samengewerkt met die andere gemeenten. Juist op dit terrein is er veel winst te halen met een sterke samenwerking tussen onder andere de G4-gemeenten, bijvoorbeeld bij het opstellen van eisen voor nieuwe voertuigen of bij gemeenschappelijk aanbesteden. Kan de wethouder toelichten hoe dat nu gebeurt en of zij mogelijkheden ziet om dat in de toekomst te versterken? Als spreker het goed begrijpt, komen er oplaadpunten voor gemeentelijke boten. Kunnen de ontwerpers het dan zo regelen dat die aansluitingen ook beschikbaar komen voor de vele particuliere bootjes? D66 steunt de stevige ambities van de gemeente en kent ook de uitdagingen. Zijn fractie heeft ook begrip voor de richting die in de raadsbrief wordt aangegeven en hoopt dat Utrecht ook in de komende jaren gezien wordt als voorbeeld voor andere gemeenten.

20

25

Mevrouw **Heijne** (GL) geeft aan dat ook GL vindt dat de gemeente hier een voorbeeldfunctie heeft. Daarom vindt haar fractie het belangrijk dat die ambities groot blijven en dat uitzonderingen alleen worden gemaakt, als het echt niet haalbaar is. GL leest dat het college de ontwikkeling van emissie-loos materieel blijft volgen. GL zou daarin graag een wat actievere houding willen zien met meer stimuleren, meer uitdagen en mogelijk met zaken die de heer Vasters daarnet noemde over de samenwerking met andere gemeenten. Zij vraagt een reactie op dit punt. Zij merkte al op dat voor de emissie-loze zone een overgangsregeling geldt voor ondernemers en het mkb. Zij vindt die regeling vrij soepel, maar misschien sluit die aan bij de realiteit. Zij vraagt het college wel om er echt voor te zorgen dat de gemeente in elk geval met haar uitzonderingen binnen die uitzonderingen blijft, maar eigenlijk toch wel een tandje meer blijft doen: een uitzondering alleen, als het echt niet kan en anders gewoon gaan!

30

35

De heer **Cornielje** (PvdA) vervangt in dit debat de heer Talhaoui. Het opladen van elektrische wagens dient niet te gebeuren tijdens de spitsuren. De gemeente moet zelf het goede voorbeeld geven hoe hiermee moet worden omgegaan, ook in een tijd van netcongestie. Het principe 'voor elektrisch, tenzij het echt niet anders kan' is voor de PvdA redelijk, zeker gezien de uitdaging op het gebied van het vervangen van zware voertuigen met specifiek gemeentelijke taken. Elektrische voertuigen zijn twee à drie keer duurder dan fossiele voertuigen, zelfs zonder de nodige investeringen in laadinfrastructuur, opleiding van personeel, etc. In deze financieel onzekere tijden vindt zijn fractie het gerechtvaardigd om nogmaals goed te kijken naar welke investeringen de gemeente doet, met het kostenplaatje in het achterhoofd. De PvdA steunt dan ook de lijn van het college. Ook het personeel zal te maken krijgen met grote veranderingen in het materieel. Hoe wordt het personeel hierin meegenomen en in welke mate worden zijn ervaringen en ideeën afgewogen tegen de aankoopbesluiten? Spreker denkt dan bijvoorbeeld aan de afvalwagens die door het personeel te klein werden bevonden.

40

45

50 De heer **Te Hoonte** (VVD) is benieuwd of de PvdA ziet dat ook voor ondernemers die investeringen heel lastig en zwaar zijn nu nog niet alles beschikbaar is. Vindt de heer Cornielje dan ook dat die niet hoeven te 'verschonen'?

De heer **Cornielje** (PvdA) antwoordt dat er natuurlijk ook voor ondernemers uitdagingen in zitten, maar dat op dit moment de gemeente zware bezuinigingen vanuit het Rijk te verwerken krijgt. Dan vindt hij het ook gerechtvaardigd dat de gemeente op verantwoorde wijze naar haar uitgaven kijkt.

5 De heer **Te Hoonte** (VVD) wijst erop dat ook bedrijven vaak te maken hebben met bezuinigingen. Hij denkt niet dat de gemeente dan zegt dat een bedrijf zich dan niet aan de regels hoeft te houden. Hij begrijpt niet waarom voor de gemeente andere regels gelden dan voor een ondernemer.

10 De heer **Cornielje** (PvdA) merkt op dat er, zoals al eerder gesteld, ook uitzonderingen voor ondernemers zijn. Vanuit het kabinet komen er enorme bezuinigingen voor de gemeente. Dan kan de gemeente wel met geld gaan strooien, maar dat vindt hij onverantwoordelijk financieel beleid.

De heer **Te Hoonte** (VVD) stelt dat er vanuit het kabinet niet wordt bezuinigd op emissie-loos vervoer. Het lijkt hem dus pure nonsens dat de gemeente daar iets mee moet doen. Maar hij begrijpt dat de PvdA gewoon weer alle lasten bij de ondernemers wil neerleggen en dat het niet uitmaakt wat de gemeente zelf doet.

15 De heer **Cornielje** (PvdA) erkent dat er niet wordt bezuinigd op emissie-loos vervoer. Maar er wordt wel enorm bezuinigd door het Rijk, ook door de partij van de heer Te Hoonte, op de gemeenten. Heel veel gemeenten hebben daar problemen mee. Dan moet een gemeente op verantwoordelijke wijze met haar budget omgaan en dat is wat hij nu voorstelt.

20 De heer **Dijkstra** (CDA) vindt verantwoordelijk met het budget omgaan altijd een goede zaak. De vraag is dan wel of de PvdA vindt dat Utrecht nog koploper moet blijven of dat de gemeente nu al moet erkennen dat Utrecht geen koploper is op het gebied van emissie-loze wagenparken.

De heer **Cornielje** (PvdA) meent dat de gemeente alles moet doen wat mogelijk is, of dat nu wel of niet koploper is. De lijn 'elektrisch, tenzij het echt niet anders kan' vindt de PvdA een heel redelijke lijn.

25 De heer **Dijkstra** (CDA) vindt dat wel wat vreemd: alles doen wat mogelijk is, maar wel voor zover het financieel mogelijk is. Hij vraagt de PvdA of Utrecht koploper blijft voor energie of dat de gemeente gaat kijken naar haar portemonnee en geld uitgeeft voor de dingen die zij ook belangrijk vindt.

30 De heer **Cornielje** (PvdA) meent dat dan toch altijd een afweging moet worden gemaakt. Met het woord koploper heeft hij niet zoveel. Hij vindt dat de gemeente alles moet doen wat binnen de financiële mogelijkheden van de gemeente ligt.

De heer **Dijkstra** (CDA) stelt dan vast dat er in elk geval één coalitiepartij is die het niet zo belangrijk vindt om koploper te zijn. Hij is benieuwd hoe de rest daarnaar kijkt.

35 De heer **Cornielje** (PvdA) vindt dat de gemeente echt alles moet doen. Duurzaamheid vindt de PvdA superbelangrijk, maar zijn fractie is niet voor onverantwoord met geld smijten.

De heer **Van Straalen** (CU) probeert het goed te begrijpen. Hij hoort de PvdA zeggen dat de gemeente het goede voorbeeld moet geven. Vindt de PvdA dan dat ontheffingen alleen moeten worden gegeven, als het echt niet anders kan, maar dat die grote ambitie wel moet worden behouden? Of is dit een reden om als gemeente die ambitie te verzwakken?

40 De heer **Cornielje** (PvdA) herhaalt dat de lijn 'elektrisch, tenzij' de lijn is die de gemeente volgens zijn fractie moet volgen. Dat goede voorbeeld waar de heer Van Straalen over spreekt ging ook over het laden bij netcongestie. Daar kan de gemeente op een eenvoudige manier het goede voorbeeld geven.

45 De heer **Van Straalen** (CU) stelt dat een gezonde lucht essentieel is bij het creëren van een gezonde stad. Om die gezonde lucht te realiseren moet de gemeente ervoor zorgen dat uiteindelijk de voertuigen emissie-loos zijn. Als de gemeente dat van anderen vraagt, moet zij zelf ook het goede voorbeeld geven. Wat de ontheffingen betreft sluit de CU zich aan bij het standpunt

van GL, er mag niet een gemakkelijke uitweg zijn om de eigen ambities te verzwakken. Zodra onmogelijkheden verholpen zijn, moet die ontheffing ook worden opgeheven. Ziet de wethouder dat ook zo en wordt het ontheffingenbeleid ook op die manier vormgegeven? De gemeente heeft ook een aantal nicheproducten waarvoor geen emissie-loze opties beschikbaar zijn in de
5 benodigde aantallen. Dat de gemeente dan niet alle voertuigen van dit soort kan vervangen is begrijpelijk. Maar op het lijstje staat nu bijvoorbeeld nul emissie-loze kraantrechtercombinaties kopen, maar wel zes dieselvarianten. Dan vraagt hij zich wel af of die emissie-lozen varianten helemaal niet beschikbaar zijn en, als die er in beperkte aantallen zijn, waarom de gemeente die dan niet aanschaft om ermee te experimenteren. Netcongestie is ook hier een uitdaging. Spreker
10 vraagt of de gemeente hier proactief aan werkt, bijvoorbeeld met een routekaart van de benodigde laadinfrastructuur. Ook vraagt hij de wethouder of de gemeente hierover in gesprek is met Stedin. Deelt de gemeente lessen en mogelijke oplossingen op dit gebied met andere partijen die hier ook mee te maken hebben?

De heer **Dijkstra** (CDA) brengt naar voeren dat het CDA het net als de VVD het allerbelangrijkste
15 vindt dat de gemeente in het emissie-loze vervoer het goede voorbeeld geeft en dat de gemeente dus aan bedrijven geen hogere eisen stelt dan zij zelf waarmaakt. Ten aanzien van de praktische uitdagingen die het college schetst maakt zijn fractie zich de meeste zorgen over de laadcapaciteit. De CU sprak daarnet al over die laadinfrastructuur. Veegwagens worden in de stad voortdurend ingezet. Mocht de gemeente over enkele jaren nieuwe varianten daarvan inkopen die
20 elektrisch zijn, kunnen die dan tegelijkertijd worden opgeladen bij Stadsbedrijven Utrecht? Hij heeft wel eens gehoord dat daarvoor een kleine kerncentrale nodig zou zijn. Hij is benieuwd, misschien kan daar later een debat over worden gevoerd. Verder vraagt hij hoe de efficiëntie wordt vergroot in de stadsdistributie. Hoe stimuleert de gemeente dat bedrijven samenwerken zodat het aantal vervoersbewegingen omlaag gaat? Doet de gemeente daar iets aan? Hij ziet GL
25 zuchten. Hij was het helemaal eens met de vraag van GL of de gemeente alleen iets gaat volgen of ook werkelijk iets gaat doen. Misschien kan dit worden geconcretiseerd door jaarlijks iets te organiseren voor producenten om vast te stellen hoever de markt op dat ogenblik is. Dan zou de gemeente ook haar aanbestedingen handig kunnen timen. Zou dat geen goed idee zijn?

Mevrouw **Heijne** (GL) heeft een punt van orde. De heer Dijkstra zag het heel goed. Zij excuseert
30 zich. Zij zal proberen haar non-verbale communicatie iets meer in toom te houden. Maar zij wil reageren omdat zij het betoog wel erg breed vindt. Er is een brief geagendeerd over een emissie-loos wagenpark van de gemeente en er is een andere brief geweest over uitzonderingen en ondernemers. Als de commissie dat wil bespreken, zou zij dat apart willen agenderen. Zij zou het vandaag alleen over de gemeente willen hebben.

De **voorzitter** ziet nog geen instemmend geknik van de commissie, maar hij kan zich voortellen
35 dat de commissie zich daaraan wel wil houden. Non-verbale communicatie heeft overigens ook haar charme.

De heer **Dijkstra** (CDA) begrijpt wat mevrouw Heijne zegt. Misschien kan de commissie een korte
40 reactie krijgen van de wethouder. Hij begrijpt ook dat hij zich bij het onderwerp moet houden. Spreker las in een artikeltje dat wethouder Oosters verwacht dat er minder vervoersbewegingen komen in de binnenstad. Dat is in lijn met de opmerking van mevrouw Heijne dat het buiten de gemeente zelf om gaat. Wethouder Oosters dacht dat de goederenstromen meer gebundeld zullen worden. Dan komt de vraag op of dat echt gaat gebeuren, misschien is dat iets voor later.

Mevrouw **Minnaert** (PvdD) houdt het kort. Bij de PvdD gingen de wenkbrauwen omhoog toen
45 deze fractie las dat de gemeente zeventien voertuigen met fossiele brandstof heeft aangeschaft. Dat lijkt de PvdD niet de bedoeling. De klimaatcrisis vraagt om een stevige aanpak en het terugdringen van uitstoot. De gemeente moet het goede voorbeeld geven en zorgen voor een gezonde leefomgeving voor mens en dier. Zoals het college zelf aangeeft, betekent dat schone lucht en emissie-loos rijden. Wat de PvdD betreft is deze aanschaffing dan ook een misstap. In
50 Rotterdam zijn deze voertuigen emissie-loos aangeschaft. Het kan dus wel, maar toch is ervoor gekozen om dit niet te doen. Dat valt haar fractie tegen. Deelt de wethouder de mening dat dit anders had gemoeten? Graag hoort spreekster ook van de wethouder waarom is gekozen voor een doelstelling van 95% emissie-loos in 2030 en niet voor 100%. Bij een doelstelling van 95% creëert de gemeente namelijk een uitzondering voor zichzelf. Dat is geen wenselijke houding. Zij
55 wil graag een reactie.

De **voorzitter** schorst de vergadering om 10.47 uur en heropent deze om 10.52 uur.

Wethouder **Schilderman** ziet veel aandacht voor dit thema en dat begrijpt zij ook. Utrecht heeft de ambitie om meer te doen op het gebied van minder emissie in de stad en de gemeente werkt daar hard aan. Het college vond het belangrijk om de raad een brief te sturen omdat de ontwikkelingen in de markt niet zo snel gaan als raad en college zouden willen. Zij zal de heel begrijpelijke vragen van de commissie beantwoorden. De VVD vraagt zich af of het college nu voor zichzelf een ander soort regiem voorstelt dan voor ondernemers in de stad. Dat doet het college dus niet. Het college hanteert voor de gemeente dezelfde ambities en maakt ook geen speciale ontheffingen voor de gemeente. Op basis van de landelijke overgangsregels betekent dit dat bepaalde voertuigen nog in de nul-emissiezone moeten rijden omdat die nog niet emissie-loos beschikbaar zijn. Het gaat hier over negentien voertuigen die dit gebied nog mogen inrijden tot en met januari 2028 en acht voertuigen die dit mogen tot 1 januari 2030. Het lijkt erop dat dit voor één voertuig permanent zou zijn. Voor andere voertuigen wordt een andere route gezocht. Daarmee gelden voor de gemeente dezelfde regels en dezelfde ontheffingen. De VVD vroeg naar waterstof en vroeg ook of daarbij voldoende wordt samengewerkt. De gemeente experimenteert daar inderdaad mee. Er is daarvoor ook een veegmachine aangeschaft, maar de betrouwbaarheid daarvan liet veel te wensen over. Dat experiment werkte echt niet goed. Dat maakt het lastig. Toen er begin van dit jaar een week werd gestaakt, bleek hoe ontzettend snel het afval zich ophoopt in de stad. Dat maakt dat de zekerheid van het gebruik kunnen maken van het wagenpark heel hoog moet zijn. Dat maakt dat dit een cruciaal onderdeel is. De gemeente werkt waar mogelijk samen, maar die leveringszekerheid is uiteindelijk een heel belangrijk onderdeel omdat de gemeente het niet kan hebben dat voertuigen langer uit de running zijn.

De heer **Te Hoonte** (VVD) merkt op dat de aannemer uit Nieuwegein die een wagenpark heeft op waterstof en die veel werk heeft in Utrecht het blijkbaar wel lukt om zijn werk in opdracht van de gemeente te doen met waterstofvoertuigen. Waarom lukt dat de gemeente niet? Wat maakt het anders?

Wethouder **Schilderman** antwoordt dat andere voertuigen het anders maken. Het heeft te maken met de beschikbaarheid van met name kraantrechtewagens. Zij weet dat de bedoelde ondernemer in Nieuwegein daar ook niet mee rijdt. D66 vroeg waar die 95% over gaat. Dat gaat over 95% van het totale gemeentelijke voertuigenpark. Het college streeft er natuurlijk echt naar om zo snel mogelijk en zo goed mogelijk naar emissie-loos te gaan, maar het vond het wel van belang om de commissie te informeren over hoe snel de ontwikkelingen gaan en wat de commissie kan verwachten. D66 vroeg ook naar de samenwerking met andere gemeenten, b.v. met gezamenlijke aanbestedingen of het stellen van gezamenlijke eisen. Het college overlegt hierover in de G4. Er wordt technische kennis uitgewisseld en de ontwikkelingen worden bekeken. Er is ook een kennisnetwerk vanuit de reinigungsbranche. Ook wordt samengewerkt met Rijkswaterstaat en leveranciers om te kijken of versneld meer van deze wagens op de markt kunnen worden gebracht. De grote gemeenten praten ook wel over aanbestedingen, maar dat levert nog niet altijd heel veel op. Het wordt opnieuw besproken in de G4, maar zij verwacht niet dat dat direct een oplossing zal zijn omdat de specificaties echt anders zijn. D66 vroeg of aansluitpunten voor elektrisch varen ook beschikbaar zijn voor particuliere bootjes. De walstroom is ook onderdeel van de emissievrije recreatievaart en dat is ook een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke visie op het stadswater en de laadinfrastructuur. De havens waar de gemeente zelf gebruik van moet maken ziet het college in dat opzicht als wat minder geschikt omdat er zekerheid moet zijn dat daar kan worden geladen in verband met die leveringszekerheid. Het college kijkt echter, als er andere laadpunten worden gemaakt, wel of die geschikt gemaakt zouden kunnen worden. In antwoord op de vraag van GL geeft spreekster aan dat het college de uitzonderingen alleen zal benutten, als het echt nodig is. GL vroeg ook of de gemeente zo ambitieus is als zij kan zijn. Het college is echt heel ambitieus op dit vlak, maar de markt voor dit soort voertuigen is heel beperkt. Het gaat niet zo snel als de gemeente zou willen. De PvdA vroeg of het personeel hierin ook wordt meegenomen. Dat gebeurt inderdaad. De gemeente heeft inmiddels één gewone elektrische achterlader gehuurd, waar de zakken dus aan de achterkant ingaan, om ervaring op te doen. Het personeel wordt daarbij betrokken om vast te stellen of dit werkt. Het personeel wordt ook betrokken bij nieuwe aanbestedingen. De vraag van de CU over de ontheffingen heeft zij al beantwoord met het antwoord aan de VVD. De CU vroeg ook waarom de gemeente niet vast enkele wagens aanschaft. Dat doet het college ook, dat staat alleen niet in deze brief over de aanbesteding van zeventien kraantrechtcombinaties. Die aanbesteding is in 2019 gestart. Toen

waren er nog geen emissie-loze opties beschikbaar. Andere voertuigen, b.v. achterladers, zijn nu toe aan vervanging. De kans is groot dat die nu wel door elektrische voertuigen kunnen worden vervangen. Het gaat dan om elf voertuigen, een groot deel daarvan zijn achterladers. Als die elf er zijn, dan is de laadcapaciteit echt vol en dat betekent een nieuwe uitdaging. In antwoord op een andere vraag van de CU deelt spreekster mee dat het college hierover uitgebreid in gesprek is met Stedin, maar dat er vooralsnog geen zicht is op een forse ophoging van de laadcapaciteit op de Tractieweg. Verwacht wordt dat dat pas vanaf 2030 gaat gebeuren. Dat maakt de uitdaging eerder groter dan kleiner.

De heer **Te Hoonte** (VVD) heeft bij het werkbezoek aan Groningen gezien dat er daar allemaal laadpunten voor bussen zijn. Die zullen waarschijnlijk ook worden gebruikt voor emissie-loos vervoer. Het plan is om dat te combineren omdat die patronen anders zijn. Zijn dat dingen waar Utrecht ook over in gesprek is?

Wethouder **Schilderman** weet dat niet zeker, maar zij vindt het in ieder geval een interessant idee. Zij zal het erbij betrekken. Het CDA vraagt of de gemeente zich zorgen moet maken over die netcongestie. Het eerlijke antwoord is ja. Het college heeft daarover zorgen en dat is ook de reden waarom het college daarover spreekt met Stedin. Een aantal vragen van het CDA ging over stadsdistributie. Zij kan die vragen niet volledig beantwoorden, maar kan in ieder geval wel aangeven dat het college bij het goederenvervoer werkt aan het stimuleren van 'bouwhubs'. De gemeente gebruikt daarvoor bijvoorbeeld het oude Bazaarterrein in Leidsche Rijn. De markt doet dat met de bouwhub van Volker Wessels. Bij de eigen inkoop stelt het college ook de eis van zo min mogelijk ritten bij bouwprojecten. Het college streeft dit na, maar spreekster zegt erbij dat steeds efficiënter bouwen in deze stad niet per se betekent dat er minder vervoersbewegingen zijn. Dit was bijvoorbeeld te zien in de Merwedekanaalzone en het Beurskwartier. Als er minder ruimte is en er met kleinere voertuigen moet worden gereden, kunnen er juist meer vervoersbewegingen ontstaan. Maar dat wordt een heel ander, maar ook interessant debat. De PvdD vroeg of dit niet anders had gemoeten en of andere gemeenten dit niet anders doen. In Amsterdam en in Rotterdam zijn er nu één à twee wagens; dat is ongeveer waar Utrecht staat. Dat ontloopt elkaar dus niet zoveel. Overigens is het niet zo dat wat Amsterdam en Rotterdam doen per se een oplossing voor Utrecht is. Zij hebben grotere en langere wagens omdat de straten in die steden in grote trekken groter zijn opgezet. Utrecht heeft relatief veel heel kleine straten en daarvoor zijn weer andere voertuigen nodig. Dat zegt misschien ook iets over het feit dat het college niet helemaal optimistisch is over gezamenlijke aanbesteding. De vraag van de PvdD over waarom niet 100% heeft zij al beantwoord.

De **voorzitter** stelt vast dat er geen vragen zijn die niet zijn beantwoord. Er zijn geen toezeggingen. Hij vraagt de agenderende fracties of zij met deze bespreking hun doel hebben bereikt of dat zij behandeling in de raad wensen.

De heer **Te Hoonte** (VVD) overweegt een motie om te kijken of het op die manier mogelijk is bij het college dingen uit andere gemeenten te pluggen die daar wel werken zodat daar in elk geval naar wordt gekeken. Dat zal een korte motie zijn. Misschien kan het op een andere manier. Dan komt hij daar nog op terug.

De **voorzitter** begrijpt dat 5 minuten daarvoor in de raad voldoende is.

Mevrouw **Minnaert** (PvdD) denkt dat haar fractie ook gaat kijken of die een motie wil indienen over die 95%.

De **voorzitter** gaat dan uit van een behandeltijd in de raad van 15 minuten. Dat zou bijvoorbeeld eind april 2024 of in mei 2024 kunnen.

De **voorzitter** schorst de vergadering voor een wisseling van wethouders om 11.05 uur en heropent deze om 11.07 uur.

9. SV 2023 nr. 230 Waar blijven de toegankelijke woonzorgwoningen?

De **voorzitter** licht toe dat dit agendapunt gaat over de beantwoording van schriftelijke vraag 2023 nr. 230: Waar blijven de toegankelijke woonzorgwoningen? De agenderende fracties willen met

het college spreken over de voor hen niet toereikende beantwoording van de gestelde schriftelijke vragen. De bespreking vindt plaats in één termijn. De behandeltijd is 60 minuten.

5 Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vindt het fijn dat de commissie heirover kan spreken. Het is een belangrijk onderwerp voor het CDA. Zij zal ingaan op drie onderwerpen: passend wonen voor
ouderen en doorstroming, duidelijkheid vanuit de gemeente en eisen voor de woningen en wat
men daarvan terugziet in de praktijk, ook voor mensen met een beperking. Daaraan voorafgaand
wil zij aan het college vragen wanneer de raad de volledige evaluatie van het actieplan kan
ontvangen. Het zat nog niet bij de stukken voor dit agendapunt. Zij had dat stuk wel graag gezien
10 omdat de commissie het nu in de beantwoording van de schriftelijke vragen moet doen met een
uitsnede van de conclusie. Het CDA ziet graag dat er nieuwe woonconcepten komen, zoals
seniorenwoningen en het kunnen samenwonen met andere doelgroepen, maar ook zoiets als
knarrenhofjes, inmiddels een bekend begrip, en buurtbinding. Zij hoopt dat dat echt een plek gaat
krijgen in de nieuwe Huisvestingsverordening die de commissie binnenkort gaat bespreken. De
pilot is goed verlopen en het CDA wil graag dat de gemeente daarmee verder gaat. Dit alles gaat
15 volgens haar fractie samen met het bevorderen van het samenwonen en de gemeenschapszin. In
de beantwoording van de schriftelijke vragen werd aangegeven dat in het najaar van 2023 een
onderzoek naar doorstroming is gestart en dat dit met de raad zal worden gedeeld. Er is daarover
een technische bijeenkomst geweest, maar zij wil graag dat die stukken ook naar de commissie
gaan en dat de commissie de conclusies van dat onderzoek kan bespreken. Door een van de
20 experts werd bijvoorbeeld gezegd dat de gemeente van alles heeft geprobeerd om ouderen te
laten doorstromen, maar dat heel veel dingen niet werken. Buurtbinding is een manier die wel
werkt. Deze expert zei echter ook dat die ouderen misschien toch wel wat meer kamers willen in
dat nieuwe appartement en die gelijkvloerse woning. Dan lukt het niet met een een- of
tweekamerappartement. Spreekster is heel benieuwd hoe het college daarnaar kijkt omdat de
25 gemeente heel graag die verhuisketen op gang wil brengen, maar zij wil ook voorkomen dat er te
grote woningen worden gebouwd voor heel kleine huishoudens. Als dit het verschil kan maken,
dan staat haar fractie daar wel voor open.

Haar tweede punt is duidelijkheid vanuit de gemeente. Er is nu een vast overleg met de
betrokkenen, maar nog niet alle betrokkenen ervaren en erkennen dat ook zo. Wat gaat het
30 college doen om dat overleg en die samenwerking te verbeteren? Verder stelt het college in de
beantwoording dat er sprake zou zijn van een integrale uitvoering van het actieplan en dat er
allerlei onderdelen van de organisatie bij betrokken zijn en dat het daarom niet zo belangrijk is
waar het projectmanagement is belegd. Voor het CDA is dit wel heel belangrijk omdat het op dit
moment zorgt voor onduidelijkheid en inefficiëntie. Het CDA ziet ook graag dat één wethouder
35 hiervoor verantwoordelijk is. Misschien is die wens al verhoord omdat er hier vandaag één
wethouder tegenover haar zit. Wat haar betreft is dit de wethouder Wonen die ook aanspreekpunt
is voor de partijen uit de stad. De inzet wordt per project geborgd in anterieure overeenkomsten.
Het is mooi dat dit op deze manier juridisch wordt vastgelegd, maar haar fractie heeft toch wel wat
twijfels over de uitkomst hiervan tot nu toe. Haar fractie heeft ook wel eens gezien dat bepaalde
40 belangen, zoals toegankelijkheid, zijn vergeten in anterieure overeenkomsten. Het CDA is ook
benieuwd of partijen zich houden aan die overeenkomsten en wat de gemeente doet, als dat niet
het geval is.

Spreeksters laatste punt gaat over de eisen aan de woningen en wat daarvan in de praktijk wordt
teruggezien. De gemeente spreekt over een kwaliteitskenmerk van woningen en vraagt aan
45 bouwers om ervoor te zorgen dat de woning toegankelijk is, maar het CDA is wel benieuwd of het
een harde eis is of een zachte wens. Wat komt hiervan terecht? Haar fractie is nogal geschrokken
van het feit dat het aantal woningen dat zou moeten worden gerealiseerd helemaal niet wordt
geregistreerd. De gemeente weet dus niet eens waar zij staat met de toegankelijke zorgwoningen.
Zou het niet handiger zijn om dit in de gaten te houden om te zien welke vorderingen worden
50 gemaakt? Ten aanzien van de wensen en de praktijk wijst spreekster erop dat haar fractie veel
signalen van onder andere Solgu (Stichting Stedelijk Overleg Lichamelijk Gehandicapten Utrecht)
heeft ontvangen dat er heel veel ontoegankelijke woningen zijn gerealiseerd in Leidsche Rijn.
Deze week kreeg zij weer een voorbeeld toegestuurd. In de beantwoording geeft het college
doodleuk aan dat het dat beeld niet herkent. Zij verwondert zich daarover en zij is echt benieuwd
55 of het college terug kan komen op dat antwoord. Als er geen overeenstemming is over de feiten,
hoe kunnen dan in de praktijk verbeteringen worden aangebracht?

Mevrouw **Van der Wilt** (D66) hoorde dat mevrouw Zwinkels aan het college vroeg of het misschien niet wat meer inzichtelijk zou moeten worden hoeveel woningen er worden gerealiseerd. Spreekster vond dat nogal voorzichtig van het CDA. Zou het CDA geen toezegging willen hebben dat dit veel scherper wordt bijgehouden?

5 Mevrouw **Zwinkels** (CDA) dankt voor de bijval. Zij heeft het inderdaad heel constructief geformuleerd, maar wellicht kan dit met een motie, als het college niet over de brug komt. Haar fractie heeft die vraag ook gesteld bij **Libium**. Daar was toen ook geen inzicht in. Daar was het lastig om het te administreren, maar hier moet dit al lang op orde zijn. Laatst is de Standaard Utrecht Toegankelijk in de raad geweest. Ook daar bleek dat er helemaal geen zicht is op hoe die
10 wordt toegepast. Er is inderdaad wel enige urgentie.

Mevrouw **Van der Wilt** (D66) onderschrijft wat mevrouw Zwinkels zegt. Bij studenten wordt dit veel duidelijker apart bijgehouden. Gezien de vergrijzing zou dat misschien net zo goed moeten worden bijgehouden bij ouderen. Zitten zij dan op hetzelfde spoor en zou dit apart moeten worden benoemd?

15 Voor mevrouw **Zwinkels** (CDA) klinkt dit als muziek in de oren. Zij is blij dat zij D66 aan haar zijde vindt. Dit is namelijk iets dat zij in het vervolg van haar betoog wilde aangeven. Er is een zogenaamd doelgroepenbeleid in Utrecht en een actieplan voor de studentenhuisvesting. Daar wordt heel veel aandacht aan besteed. Maar Utrecht heeft ook te maken met een enorme vergrijzing. Elke keer dat zij in de afgelopen jaren vroeg om ouderenbeleid of meer specifiek
20 seniorenwoningen werd haar verteld dat de gemeente daar niet aan doet. Als dat vandaag met steun van D66 kan worden veranderd, dan ziet zij dat heel graag. Zij heeft de indruk dat ook de voorzitter van dit commissiedebat daar positief tegenover staat. Spreekster sluit haar betoog af met de concrete resultaten die haar fractie graag wil zien. Het college wees heel sterk naar de regio. Dat begrijpt zij wel enigszins, maar haar vraag aan het college is of het duidelijk kan laten
25 zien waar het zijn eigen verantwoordelijkheid oppakt zodat de gemeente Utrecht het gewoon goed doet en – in lijn met het vorige debat – een voorbeeldrol kan vervullen.

De heer **Temming** (Stadsbelang Utrecht) geeft aan dat zijn fractie zich volledig aansluit bij de vragen van het CDA. Stadsbelang Utrecht sluit zich ook aan bij het standpunt dat één wethouder aansprakelijk zou moeten zijn voor dit thema. Spreker probeert wekelijks zijn oma te bezoeken. In
30 de drukke stad Utrecht is dat niet altijd een prioriteit, maar hij maakt er toch werk van om af en toe een kopje koffie te drinken of een rondje te maken met een van zijn oma's. In de drukke stad Utrecht is er veel aandacht voor de opvang van allerlei groepen, studenten, statushouders, etc. Natuurlijk is er door de wooncrisis voor elke doelgroep een gebrek aan ruimte, maar dat is geen excuus voor een gebrekkig optreden ten aanzien van hulp voor senioren. In een stad als Utrecht moet iemand waardig oud kunnen worden. Zijn fractie was blij het actieplan thuiszorg ouderen te
35 ontvangen. Er staat een aantal goede punten in die Stadsbelang Utrecht al jarenlang onderstreept, zoals doorstroming, toegankelijkheid en plaats van ontmoeting. Het is een mooi stuk. Dat was twee jaar geleden en zijn fractie deelt de zorgen van het CDA, ook die over het zichtbare resultaat. Stadsbelang Utrecht ziet graag dat het college de regie terugpakt. Zijn fractie heeft als doelstelling ervoor te zorgen dat iedere oudere in zijn of haar oude wijk kan blijven wonen. Daarom wil zijn fractie dat iedere wijk in Utrecht wordt voorzien van een knarrenhof, een kleinschalig wooncomplex met voldoende ruimte voor ontmoeting. Zo wordt eenzaamheid voorkomen en wordt bespaard op de inzet van hulp- en zorgpersoneel. Het is vooral belangrijk om aantrekkelijke seniorenwoningen te realiseren. De gemeente kan niet verwachten dat Utrechtse
40 'ouchies' in kleinere en duurdere woningen gaan wonen die ook nog eens ver van hun eigen wijk liggen. Als Utrecht echt aantrekkelijke zorgwoningen kan realiseren waar ouderen ook werkelijk in willen trekken, dan kan dat de wooncrisis helpen oplossen. Nieuwbouw verloopt overal langzaam en het kan jaren duren om echt op tempo te komen. Dat is later vandaag ook bij Rijnburg te zien. Als een senior zijn vaak te grote appartement achterlaat, dan kan daar een heel gezin in. Zo
45 vinden er vele verhuizingen in de verhuisketen plaats en eindigt iedereen ook nog eens in een passende woning. Tenslotte wil spreker de aanwezige raads- en commissieleden, de wethouder en iedereen die dit debat volgt nadrukkelijk wijzen op zijn of haar persoonlijke rol in deze kwestie. Omdat de Woonzorgvisie is vertraagd is het des te belangrijker om zelf naar de mede-Utrechters om te kijken. Ga koffie drinken bij oma, een stukje wandelen met opa of begroet de burens, ieder beetje helpt!
50
55

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) heeft een vraag. Stadsbelang Utrecht had het terecht over de vertraging. Heeft Stadsbelang Utrecht een idee waardoor die vertraging is ontstaan?

De heer **Temming** (Stadsbelang Utrecht) vraagt of mevrouw Zwinkels de vertraging bij de Woonzorgvisie bedoelt of de vertraging in de woningbouw.

- 5 Mevrouw **Zwinkels** (CDA) bedoelt eigenlijk allebei. Concrete resultaten blijven uit en de commissie heeft de Woonzorgvisie die de commissie in het begin van dit jaar al wilde bespreken nog steeds niet ontvangen van het college.

De heer **Temming** (Stadsbelang Utrecht) merkt op dat zijn fractie helaas geen deel uitmaakt van het college, maar hij denkt dat mevrouw Zwinkels en hij elkaar kunnen vinden in de conclusie dat zij die Woonzorgvisie graag hadden willen bespreken. Het duurt gewoon te lang. Maar voor een
10 antwoord op de vraag waarom moet mevrouw Zwinkels toch bij het college zijn.

Mevrouw **Van der Wilt** (D66) zet uiteen dat voor D66 de inzet op toegankelijke woningen een vanzelfsprekende zaak is. In de eerste plaats is het belangrijk voor de ouderen zelf dat zij zo lang mogelijk plezierig op zichzelf kunnen wonen, maar daarnaast kan het realiseren van de juiste
15 aangepaste woning ook resulteren in besparingen op WMO-middelen wat nu belangrijker is dan ooit. In het grotere plaatje is het keihard nodig voor de doorstroming op de woningmarkt, vandaar haar bijval voor mevrouw Zwinkels. Wat haar fractie betreft komen die drie punten en de urgentie terug in de dit voorjaar nog te ontvangen Woonzorgvisie. Op het eerste punt sluit zij zich aan bij de inbreng van mevrouw Zwinkels en zij dankt het CDA voor de goede schriftelijke vragen hierover.
20 Daaruit bleek dat meer regie en resultaat nodig is. Zij steunt dan ook de oproep aan het college om dat scherper te doen. Zij staat verder stil bij het belang van meer woningen voor ouderen en meer inzetten op doorstroming. Het is ontzettend belangrijk dat alles op alles wordt gezet om te stimuleren dat ouderen die nu vaak in grotere huizen wonen kunnen doorstromen naar een kleinere en meer passende woning. Dat is voor henzelf fijn en nodig, maar zij laten vaak ook een ruimere woning achter voor andere woningzoekenden, waaronder gezinnen. Dat is hard nodig, de stad zit nu op slot. Er zijn te veel hobbels voor ouderen op de weg naar een andere woning. Zij deelt de wens van mevrouw Zwinkels om de analyse daarvan via de mail te ontvangen. In het vorige actieplan zijn allerlei acties uitgezet, zoals de regeling Van groot naar beter en de recent
25 aangestelde verhuiscoach voor 55+. Die acties zijn belangrijk en nodig, maar ook door de beantwoording van de schriftelijke vragen bekruipt haar fractie het gevoel dat er nog niet het benodigde resultaat is. Het moet meer, groter en gewaagder worden wil het echt effect hebben. Dat begint bij een breed gedeelde urgentie voor dit thema die zij hier ook wel voelt. De gemeenteraad van Amsterdam heeft onlangs een doorstroomactieplan aangenomen waarin veel aandacht wordt gegeven aan de positie van ouderen op de woningmarkt. Dat was een
35 initiatiefvoorstel. Wil de wethouder toezeggen deze goede voorbeelden ook nog te onderzoeken, de urgentie van doorstroming mee te nemen in de Woonzorgvisie en daarin op heel duidelijke wijze op te nemen hoe wordt gemonitord welke acties het meest effectief zijn? Ook zijn meer passende woningen nodig, dat is al eerder aangegeven. Daarom vraagt zij van de wethouder de toezegging dat in de Woonzorgvisie concrete ambities worden opgenomen voor het aantal te realiseren woningen. Daar ging haar opmerking richting CDA ook over. D66 ziet de noodzaak om senioren als een aparte groep te behandelen in het woondossier, net zoals studenten, gezien de vergrijzing en het belang van de doorstroming. Spreekster heeft nog twee kleine puntjes. In het verleden vroeg haar fractie veel aandacht voor het concept 'Golden Girls' woningen. Daarnet is het knarrenhof genoemd en haar fractie heeft vragen gesteld over pre-mantelzorgwoningen. D66
45 ziet dit echt als belangrijke en aantrekkelijke opties voor ouderen waarbij die onderlinge binding en het elkaar helpen centraal staan. Haar fractie ziet dit graag terug in de Woonzorgvisie. Wil de wethouder dit toezeggen? In de WMO-nota staat niet voor niets: "Niets over ons zonder ons". Dit uitgangspunt ziet D66 graag terug in de Woonzorgvisie. Haar fractie wil dat de ouderen zelf bij al deze uitdagingen worden betrokken, zowel bij de zorg als bij het woonvraagstuk. De mail van Solgu van deze week benadrukt ook het belang hiervan. De eerdere oproep van D66 voor een
50 representatieve woonraad die adviseert over juist dit soort ontwikkelingen is belangrijker dan ooit. Ziet de wethouder dit ook en is hij bereid de handschoen op te pakken richting Woonzorgvisie?

Mevrouw **Leever** (PvdA) hoort een aantal keren het woord woningmarkt. Is D66 het met de PvdA eens dat wonen een recht moet zijn en geen markt?

Mevrouw **Van der Wilt** (D66) is het daar uiteraard volmondig mee eens.

De heer **Van Straalen** (CU) brengt naar voren dat de CU onderstreept dat de gemeente echt werk moet maken van de zo nodige toegankelijke woonzorgwoningen. Hij dankt ook voor de schriftelijke vragen van het CDA. Uit de antwoorden bleek ook dat urgentie een aandachtspunt blijft en dat verbaast zijn fractie wel. De groep ouderen groeit in Utrecht van 10, 5% in 2021 naar 21,3% in 2040. Het actieplan was duidelijk: de komende twintig jaar zijn er jaarlijks zeshonderd woningen en wooneenheden voor ouderen nodig. Maar hoeveel woningen er sinds het actieplan zijn opgeleverd is niet bekend. Dat blijkt uit het antwoord op de schriftelijke vragen. Spreker vraagt de wethouder hoe dat kan. In het doorstromingsonderzoek werd ook geadviseerd om de nieuwe en bestaande bouw beter in kaart te brengen. Hoe geeft de wethouder opvolging aan dit advies? Al eerder is gezegd dat bouwen voor senioren de doorstroming op gang brengt. Wanneer een senior naar een passende woning vertrekt, komt er een eengezinswoning vrij voor een gezin en het appartement van dat gezin komt vrij voor een jong stel en twee studentenkamers komen weer vrij voor studenten die graag in Utrecht willen wonen. Ook hij noemt het knarrenhof-concept. In een vorig debat deelde de wethouder sprekers enthousiasme hiervoor. In tijden van individualisering en vereenzaming hebben veel mensen behoefte aan een woonplek waar mensen samenwonen en naar elkaar omkijken. Maar liefst 854 Utrechters hebben aangegeven in zo'n hofje te willen wonen. Spreker is benieuwd of de wethouder inmiddels met de Stichting Knarrenhof heeft gesproken en of hij ook echt bereid is te zoeken naar een locatie voor een dergelijk hofje in deze gemeente.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) moet eraan wennen dat zij zoveel bijval krijgt uit de coalitiepartijen. Zij is wat van haar à propos, maar zij is er natuurlijk erg blij mee. Maar de raad is nu alweer halverwege deze periode en de vorige raadsperiode is voorbij. Toen zat de CU ook in de coalitie. Waarom is er dan in de afgelopen zes jaar niets gebeurd? Gaan fracties nu in gesprek met elkaar over dat er mogelijk een knarrenhofje kan komen? Hoe kan dat?

De heer **Van Straalen** (CU) meent dat het voor het CDA geen verrassing kan zijn dat de CU zich vaak hard maakt voor toegankelijke woningen en voor geschikte huisvesting voor ouderen, zeker in tijden van individualisering en vereenzaming. Hij is het met het CDA eens dat de raad vanuit het college best wat meer mag verwachten. Het verbaasde hem dat de gemeente niet bijhoudt hoeveel woningen sinds dat actieplan zijn opgeleverd. Op dat punt vinden de twee fracties elkaar. Hij vraagt mevrouw Zwinkels zich goed vast te houden: hij wil zich volledig aansluiten bij de vragen van het CDA over de toegankelijkheid en de woningen in Leidsche Rijn. Sprekers laatste punt is dat deskundigen zich aan de kant gezet voelen en aangeven dat zij niet kunnen participeren in overleg met de gemeente. Het is wel belangrijk dat zij aan tafel zitten. Hoe zorgt de wethouder ervoor dat die werkgroep Wonen weer een stem krijgt aan de overlegtafel?

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) sluit zich helemaal aan bij de vragen van het CDA.

De **voorzitter** vindt dat bijzonder.

Het lid **Minnaert** (BIJ1) vindt het een dramatische start. BIJ1 heeft voor dit debat een iets andere insteek dan de andere agenderende fracties. Ook BIJ 1 maakt zich zorgen over de realisatie van woonzorgwoningen en specifiek over toegankelijke woonzorgwoningen. De fractie ziet dat de focus van dit debat en het beleid van de gemeente gericht zijn op toegankelijke woningen voor senioren terwijl de groep mensen die misschien een woonzorgwoning nodig hebben een stuk groter is dan alleen senioren. Ook ziet BIJ1 dat de oplossing voor ontoegankelijke huisvesting niet alleen kan liggen in het ontwikkelen van speciaal toegankelijke huisvesting, maar dat die moet liggen in meer toegankelijke huisvesting in het algemeen. Om in aanmerking te komen voor een woonzorgwoning heeft iemand een indicatie nodig. Niet iedereen die een toegankelijke woning nodig heeft kan zo'n indicatie krijgen. Ook zijn er soms leeftijdseisen voor woonzorgwoningen, terwijl niet iedereen die een woonzorgwoning nodig heeft boven die leeftijdsgrens zit. Toegankelijke woningen als een ander segment wonen aanmerken leidt ook tot het risico van meer segregatie en van het ontoegankelijk blijven van normale woningen. Het CDA gaf al aan dat dat het geval is in Leidsche Rijn. Meer toegankelijke woningen betekent ook dat mensen die beperkingen krijgen of wier mobiliteit vermindert daar langer kunnen blijven wonen. BIJ1 ziet daarom graag dat de gemeente meer werk gaat maken van het toegankelijker maken van alle vormen van woningen, bijvoorbeeld ook studentenwoningen. BIJ1 is benieuwd welke stappen de

gemeente kan zetten om toegankelijkheid beter te verankeren in beleid en afspraken te maken met corporaties en ontwikkelaars.

5 Mevrouw **Zwinkels** (CDA) is eigenlijk wel blij met deze goede aanvullingen. Zij deelt de wens om alle woningen toegankelijker te maken. Maar als er toch een prioriteit moet worden aangebracht, is de vraag waarvoor het eerst moet worden gekozen, b.v. dat mensen met een rolstoel op de begane grond kunnen wonen, dat de woningen in ieder geval bezocht kunnen worden of dat er geen te hoge drempels zijn. Is BIJ1 het ook met haar eens dat ook moet worden gekeken naar waar op kortetermijnwinst kan worden geboekt?

10 Het lid **Minnaert** (BIJ1) denkt dat dat zeker belangrijk is om te kijken wat op korte termijn mogelijk is. Het is daarbij wel belangrijk te onthouden dat mensen die een toegankelijke woning nodig hebben niet alleen maar in een woning leven, maar ook naar buiten willen en bij andere mensen op bezoek willen gaan. Als de gemeente wil dat mensen goed inclusief mee kunnen doen, moet zij verder kijken dan alleen de eigen woning.

15 De heer **Usta** (DENK) vindt het essentieel stil te staan bij doelgroepen die zorg en ondersteuning nodig hebben. Het is belangrijk dat mensen zich thuis voelen in een comfortabele omgeving. Het verbinden van wonen met zorg speelt hierbij een belangrijke rol. Daarmee is ook de doorstroming in de woningmarkt gediend. Dat vraagt om een divers aanbod van aantrekkelijke woningen en woonvormen voor ouderen. In het verleden is ervaren dat cultuur-sensitieve woonvormen onmisbaar zijn voor mensen met een migratieachtergrond. Kan de wethouder toelichten hoe deze
20 groep wordt voorzien van een cultuur-sensitieve woonvorm? Hoe kan de wethouder garanderen dat deze doelgroep adequaat inclusieve zorg kan verkrijgen? Hij denkt dan aan zorgverleners die dezelfde taal spreken. Hij heeft verder een praktische vraag. In de beantwoording van de vraag over ontoegankelijke woningen wordt gesuggereerd dat de gemeente hierover geen enkele klacht heeft ontvangen. Is de wethouder het met DENK eens dat het niet ontvangen van een klacht niet
25 per definitie betekent dat de problemen er niet zijn en is de wethouder het met DENK eens dat hier aan de voorkant rekening mee moet worden gehouden aan de hand van specifieke criteria?

De **voorzitter** feliciteert mevrouw Meerding met haar nieuwe rol als fractievoorzitter.

Mevrouw **Meerding** ((VVD) bedankt de voorzitter. Zij geeft aan dat de VVD goede huisvesting voor ouderen heel belangrijk vindt. Niet voor niets heeft haar fractie ooit een motie voor een
30 verhuisadviseur voor ouderen ingediend. Vanwege de spreektijd sluit zij zich grotendeels aan bij de inbreng van het CDA. Als zij naar de beantwoording van de schriftelijke vragen kijkt, dan begrijpt zij heel goed dat deze beantwoording onbevredigend voelt. Ook voor de VVD voelt dat zo. Met name de evaluatie van het actieplan en de terugkoppeling die de raad hierop heeft gekregen is echt veel te mager. De VVD wil dan ook dat het college voortaan duidelijker gaat terugkoppelen
35 wat er met het actieplan is gerealiseerd. Dat betekent in ieder geval hoeveel wooneenheden er specifiek voor ouderen zijn bijgebouwd, welke andere maatregelen zijn genomen om ouderen beter te laten doorstromen op de woningmarkt en wat de resultaten hiervan zijn in aantallen. Andere fractie hebben daarom gevraagd en zij vraagt dat nogmaals. Kan de wethouder dat toezeggen?

40 Mevrouw **Hornsveld** (GL) vindt het leuk om ook eens in deze commissie onder dit voorzitterschap te mogen floreren. Zij sluit zich aan bij vele punten van vorige sprekers, vooral wat betreft toegankelijkheid en doorstroming. Zij vraagt of er focus is op en ondersteuning voor collectieve woonvoorzieningen van en voor lhbti+ ouderen. Zij weet dat die bestaan en dat organisaties als Roze 50+ zich daarmee bezighouden. Deze groep heeft het immers vaak lastig en voelt zich niet
45 thuis in traditionele zorginstellingen en woonvoorzieningen.

De **voorzitter** wijst mevrouw Hornsveld erop dat zij haar pasje is vergeten.

Mevrouw **Hornsveld** (GL) was al klaar. Zij hoopt dat iedereen haar inbreng heeft meegekregen.

De **voorzitter** stelt vast dat hij alle sprekers heeft gehad.

De **voorzitter** schorst de vergadering om 11.32 uur en heropent deze om 11. 47 uur.

De **voorzitter** vraagt aandacht voor de aanwezigheid van klas 1H van Academie Tien die hier een maatschappelijke stage heeft. Hij heet de klas welkom. Soms is het een beetje saai, omdat de commissie moet wachten op antwoorden, maar meestal is het heel gezellig in zo'n commissievergadering. Hij hoort dat de vergadering een beetje moet opschieten. Hij vraagt de wethouder dus op te schieten. Om 12.00 uur gaat deze klas uit en hij wil wel dat de wethouder dan klaar is met zijn beantwoording.

Wethouder **De Vries** begrijpt dat dat de druk hoog is. Hij doet zijn best. Hij bedankt het CDA voor het agenderen van het onderwerp en voor het feit dat commissie op deze manier het debat heeft gevoerd. Dat geeft al aan hoe belangrijk dit is. Hij begint met een wat meer algemeen antwoord. Verscheidene leden hebben vragen gesteld over hoe het zit met die Woonzorgvisie die eraan komt. Dat heeft met een aantal zaken te maken. Het college zoekt constant naar hoe de gemeente zich op dit punt verhoudt tot het Rijk, b.v. ten aanzien van de wetten die eraan komen, zoals de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting. Dat is een kwestie van timing. Bij die versterking regie volkshuisvesting bekijkt het college of dat past binnen de Utrechtse standaard Bestuur en verantwoorden. In dat proces is het college nu ook gestart met het woonzorgprogramma. Dat wil het college terecht laten komen in de Beleidsnota Wonen, in het koersdocument en ook in de Sociale Visie. Voor de zomer komt het college met een brief om dit toe te lichten. Het CDA stelde een vraag over de evaluatie van het actieplan. Die evaluatie bestond uit een vragenlijst onder de partners van het actieplan en het bespreken van de uitkomsten van die lijst met die partners. Die evaluatie is dus deels schriftelijk geweest (die vragenlijst) en deels mondeling (de gesprekken met de partners). De belangrijkste punten uit die evaluatie heeft het college gedeeld met de raad in de beantwoording van de raadvragen. Het CDA wilde daar toch wat grondiger over worden geïnformeerd. Spreker zegt toe dat hij in de tweede helft van 2024 de raad zal informeren over hoe het college verder wil gaan met dat actieplan en hoe het college dat vervolgens weer wil evalueren. Dat zou hij mee willen nemen tegen het einde van 2024.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) dankt voor de toezegging. Zij begrijpt dat college en commissie in de tweede helft van dit jaar dan ook nog ingaan op die evaluatie. Of gaat het alleen maar over vooruitkijken?

Wethouder **De Vries** antwoordt dat hij voorstelt beide te bespreken. Hij kan zich voorstellen dat er een stuk herhaling in zit omdat er voor een deel gesprekken zijn gevoerd, daarover kan hij nog wel iets toevoegen. Maar ook is voor een deel de informatie opgehaald bij de deelnemers en dat is voor een deel al gecommuniceerd in de beantwoording van de vragen. Het CDA maakte ook een opmerking over de buurtbinding. Een van de zaken waarvan het college ziet dat het wel werkt is de buurtbinding. Hij ziet ook het belang van buurtbinding met name voor de doelgroep ouderen. Het is fijn om in de eigen buurt te kunnen blijven wonen. Het is bekend dat de gemeente werkt met een Huisvestingsverordening en sinds maart 2024 is dit er een onderdeel van. Corporaties kunnen buurtvoorrang geven of instellen bij seniorenwoningen. Dat zijn woningcomplexen die zijn gelabeld voor 65+ voor minimaal 50% van het vrijkomende aanbod. De eerste nieuwbouwprojecten met buurtvoorrang dienen zich nu ook aan. Het CDA stelde een aantal vragen over het doorstromingsonderzoek van RIGO. Een van die vragen was of dat onderzoek kan worden gedeeld. Dat lijkt hem een heel goed plan, dan kunnen de commissie en hij het gesprek daarover met elkaar voeren eind 2024. Hij kan zich voorstellen dat hij dat meeneemt in het volledige pakket. Een van de dingen die uit die technische sessie kwam was dat vraagstuk van die een- of tweekamerwoningen en wat dat betekent voor de productie. Die doelgroep ouderen is een heel diverse doelgroep. Uit de technische doelgroep kwam ook de informatie dat mensen wel willen verhuizen, maar dat zij net die ene kamer erbij willen hebben. Dat zal uiteindelijk ook een relatie hebben met de woningen die nieuw gebouwd worden in de stad. Daar moet de gemeente goed op sturen.

Mevrouw **Van der Wilt** (D66) hoort dat de wethouder zegt dat hij dat doorstromingsonderzoek deelt met de commissie in Q4 bij dat plaatje. Waarom kan dat al niet bij de Woonzorgvisie worden gedeeld? Dan kan de commissie inschatten of het daarmee een raakvlak heeft. Dat lijkt haar prettig.

Wethouder **De Vries** meent dat hij daarnet heeft gezegd dat het college de raad hierover in Q4 zal informeren. Dat geldt ook voor de Woonzorgvisie. Misschien lopen dingen door elkaar.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) dacht dat de Woonzorgvisie in Q3 zou komen.

Volgens wethouder **De Vries** komt die in Q4, maar hij corrigeert zich meteen: het is Q3. Hij zal dat doorstromingsonderzoek daarin meenemen. Als de gemeente de doorstroming wil stimuleren, dan wil het college kijken of dat niet allen kan voor de doelgroep ouderen, maar ook of dat breder dan deze doelgroep kan. De raad heeft ook het plan Beter aanpakken bestaande voorraad ontvangen. Daarin beschrijft het college hoe het dit wil stimuleren. Dat zit niet alleen in de nieuwbouw, maar ook in bestaande maatregelen. Daarin is niet echt één maatregel leidend. Een van de zaken is bijvoorbeeld de aanstelling van een verhuisadviseur waarover de commissie ook is geïnformeerd. Het CDA vroeg ook hoe de samenwerking met het veld wordt verbeterd en wat dat dan betekent voor de rol van de gemeente. Een onderdeel van de evaluatie is ook het verbeteren van die samenwerking. Er is uiteindelijk een nieuwe overlegstructuur uitgekomen. Die past het college nu toe en uiteindelijk gaat het college deze overlegstructuur natuurlijk ook evalueren. Het is constant zoeken naar wat het beste werkt. Verder maakte het CDA een opmerking over de integrale uitvoering en eigenlijk over de rol van het college of de wethouders. Spreker zit hier en hij voelt zich sterk verantwoordelijk, maar hij doet dit wel samen met zijn collega Voortman. Die is er inhoudelijk bij betrokken, met name vanuit het zorgvraagstuk. Zij had er echt bij willen zijn vandaag, maar haar stemvermogen is minimaal. Hij hoopt dat zij de avond doorkomt. Zij zijn er echt gezamenlijk verantwoordelijk voor. Verder zijn er vragen over de toegankelijkheid en de rol van ontwikkelaars. Het CDA maakte hier een echt kritische opmerking in de zin van: "Zien jullie dat dan niet?" of "Ik heb ook een aantal afbeeldingen gezien van toegankelijkheid". Spreker heeft dat ook gezien, ook in de nieuwbouw. Hierin speelt ook het Bouwbesluit mee op grond waarvan de gemeente ontwikkelaars kan verplichten tot maatregelen in relatie tot die toegankelijkheid. Per 1 januari 2022 is in het Bouwbesluit opgenomen dat alle toegangen tot nieuwbouwwoningen maximaal 20 mm hoog mogen zijn. Ook hier is weer te zien dat het gereguleerd moet worden en dat het niet vanzelf gaat. De gemeente is hier dus voor een deel afhankelijk van het Bouwbesluit. In de nieuwbouw is het college constant in overleg om te kijken hoe het uitkomt en hoe het past. Het college heeft onlangs de motie 'Eisen in de ijskast' overgenomen. Het college zoekt constant hoe het past binnen de kaders die er zijn. Daarin gaat het nieuwe Bouwbesluit wel meehelpen. Dat gaat bijvoorbeeld ook over de route van de openbare weg naar de woning.

Mevrouw **Hornsveld** (GL) hoort: "we nemen het mee" en "We vinden het best". Zij vindt dat niet genoeg. Nieuwbouw zou gewoon standaard goed geregeld moeten zijn en er zou niet moeten worden gekeken of het past in het Bouwbesluit. Het moet gewoon. Het is nieuw, dus wat is het probleem?

Wethouder **De Vries** heeft daarnet gezegd dat de gemeente wel afhankelijk is van dat Bouwbesluit. Als er andere eisen bijkomen die niet in dat Bouwbesluit staan, dan komen die als een plus boven op het project. Hij hoort dat mevrouw Hornsveld zegt dat het moet. Hij kan zeggen dat hij het daarmee eens is, maar tegelijkertijd voeren de commissie en hij het gesprek over 'Eisen in de ijskast'. Dat is het probleem waar het college mee zit. Hij wil eerlijk zijn: het is niet gemakkelijk en het zijn spannende tijden om het voor elkaar te krijgen. De gemeente stelt hoge eisen zoals 40% sociaal en 35% middensegment. Het gaat allemaal niet vanzelf. Maar het Bouwbesluit helpt daar wel bij. Daarin wordt dit soort zaken beschreven. Hij hoopt dat hij de commissie tegemoet is gekomen met die eis die het college ontwikkelaars mee wil geven. Hoe hard of hoe zacht is dat? Het is een harde eis om die woningen toegankelijk te maken, zeker nu die eis vanaf 1 januari 2022 is opgenomen in het Bouwbesluit. Hij heeft al iets gezegd over de hoogte van de drempel en de route vanaf de openbare weg. Ook de draaicirkel wordt daarin meegenomen. Dit is nu wel geborgd in dat Bouwbesluit. Bij woonvormen die in samenwerking met zorgpartijen worden ontwikkeld worden vaak door die zorgpartijen nog extra eisen boven op het Bouwbesluit gesteld. Daar kan de gemeente aan de voorkant in meegaan. Dat gaat dan bijvoorbeeld over de woonkeurlabel.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) brengt naar voren dat haar punt betrekking had op het kwaliteitskenmerk. Dat zag eruit als iets lokaals. Voegt dat nu iets toe ten opzichte van het Bouwbesluit?

Wethouder **De Vries** heeft het over het woonkeurlabel. Zorgpartijen hebben soms een specifieke eis ten aanzien van de woningen en dat is toch wel een kleine plus boven op het Bouwbesluit. Het CDA en andere fracties hadden ook vragen over hoe het zit met die registratie en of die verbeterd

kan worden. Er werd ook om een toezegging op dat punt gevraagd. Die monitoring is een afspraak uit het actieplan en het college wil dat zeker doen, maar op dit moment gaat dat niet gelijk. De gemeente is ook afhankelijk van de definities op rijksniveau, bijvoorbeeld over wat wordt verstaan onder een nul-tredenwoning of geclusterde woonvormen. Vanuit het

5 Rijksprogramma Wonen en zorg voor ouderen wordt ook een monitoringsysteem opgezet. Daar wil het college zo goed mogelijk op aansluiten. Dan is het van belang dat er duidelijke afspraken zijn over die definities. Als het college die heeft, kan het ook gaan monitoren. Daarin is het MPR het aangewezen instrument (Meerjarenperspectief Ruimte) Hij hoopt hiermee te voldoen aan de vraag om een toezegging.

10 De heer **Van Straalen** (CU) vindt het mooi dat de gemeente dit beter gaat monitoren. Geldt dat dan zowel voor de bestaande voorraad als voor nieuwe woningen?

Wethouder **De Vries** vindt dit een goede vraag. Hij moet even kijken of dat haalbaar is binnen de bestaande voorraad. Als het gaat om deze specifieke punten, is er niet altijd zicht op omdat in het verleden niet op die manier is meegenomen. Hij laat het uitzoeken en hoopt er in zijn

15 beantwoording op terug te komen.

Mevrouw **Van der Wilt** (D66) meent dat de gemeente toch haar eigen PRC-indicatoren heeft, de indicatoren van het actieplan. Er kan op landelijke zaken worden gewacht, maar de gemeente kan toch ook nu al monitoren?

Wethouder **De Vries** denkt dat het effectiever is om dit gezamenlijk met het Rijk te doen. Hij zei al dat het lastig is om te monitoren binnen de bestaande voorraad. Hij kan dat echt niet toezeggen. Het college wil samen met het Rijk oplopen omdat het een rol speelt bij het mogelijk maken van deze woningen. Soms is er sprake van verschillende definities. Dan helpt het wel, als partijen het over hetzelfde hebben ten aanzien van wat nodig is om deze woningen te realiseren. Hij geeft de commissie echt mee dat het goed is om hier samen met het Rijk op te lopen. Mevrouw Zwinkels had het daarnet ook over het beeld. Spreker heeft die foto's ook voorbij zien komen. De

20 commissie Wonen van Solgu en de gemeente hebben niet hetzelfde belang. De woningen die worden toegevoegd moeten toegankelijk zijn voor iedereen. Het eerlijke verhaal is dat de gemeente hiervan ver komt. Hij moet bekijken hoe dit in de toekomst op de juiste manier moet worden gedaan. Te zien is ook dat die regelgeving, zoals het volgen van het Rijk, dezelfde

25 definities en het Bouwbesluit, als het gaat om toegankelijkheid, ergens zal wringen. Er moet altijd worden gezocht naar hoe het het beste kan worden georganiseerd. Dat geldt ook voor bovenwettelijke eisen in de nieuwbouw. Dat kan soms ook iets betekenen voor de financiële haalbaarheid van projecten.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) gaat kort in op het beeld van Leidsche Rijn. Haar fractie heeft van Solgu voorbeelden gekregen van projecten met als bouwjaar 2022. De wethouder komt van ver, maar dit is een project van twee jaar terug. Deelt de wethouder deze urgentie en wil hij daarom het antwoord op schriftelijke vragen daarom nuanceren?

35

Wethouder **De Vries** deelt de urgentie. Hij hoopt dat dat ook in zijn antwoorden naar voren komt. Maar het tweede deel van de vraag van mevrouw Zwinkels heeft te maken met dat Bouwbesluit. Mevrouw Zwinkels spreekt over de nieuwbouw uit 2022, maar op het moment dat de afspraken werden gemaakt gold er nog een ander Bouwbesluit. Dat loopt hier voor een deel door elkaar. Het is niet iets om trots op te zijn, maar dit is de manier waarop het is verlopen. Verder werd er een opmerking gemaakt over doelgroepenbeleid. De gemeente heeft een actieplan voor studentenhuisvesting, hoe doet de gemeente dat voor ouderen? De gemeente heeft natuurlijk het

40 actieplan Een (t)huis voor ouderen. Dat is in 2022 ondertekend door de gemeente, ontwikkelaars, woningcorporaties, Zilveren Kruis, belangenbehartiging, beleggers en ouderenzorg. Dat is echt gericht op het wonen van ouderen. Het heeft betrekking op wonen zonder of met lichte zorg, wonen met zorg en speciaal op ontmoeten en bewegen. In de Woonvisie is er ook aandacht voor de aandachtsgroep ouderen. Momenteel is het college bezig met een uitvoeringsprogramma. Dat

45 gaat over gezondheid, welzijn en zorg voor ouderen onder de WMO-beleidsnota Samen leven, Samen zorgen.

50

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt of de wethouder bereid is om het uitvoeringsprogramma dat eraan komt –wat hard geformuleerd – weg te halen bij WMO en onder Wonen te plaatsen zodat het net zo belangrijk wordt al studentenhuisvesting.

5 Wethouder **De Vries** antwoordt dat dit specifiek gaat over zorg voor ouderen. Wonen is daar een belangrijk onderdeel van, maar hij zou niet alle zorgvragen naar de portefeuille Wonen willen trekken.

Mevrouw **Zwinkels** vraagt of er dan vanuit Wonen een aparte beleidsnota over ouderenhuisvesting komt.

10 Wethouder **De Vries** heeft daarover iets gezegd aan het begin van zijn beantwoording. Het gaat erom de Woonzorgvisie en de aandacht die ouderen juist daarin krijgen, het woonzorgprogramma en ook de beleidsnota Wonen die eraan komt met elkaar te combineren en ook in lijn te brengen met de wet- en regelgeving vanuit het Rijk. Dat wordt eigenlijk het proces. Er werd ook de
15 opmerking gemaakt dat de gemeente haar eigen verantwoordelijkheid moet nemen en niet altijd naar de regio hoeft te wijzen. In het actieplan Een (t)huis voor ouderen laat het college zien dat het die eigen verantwoordelijkheid ook neemt. Bij de Woonzorgvisie is het wel belangrijk om, met name in verband met de Wet versterking regie volkshuisvesting, de regio goed mee te nemen. Het is dus en-en. Spreker hoorde van Stadsbelang Utrecht dat deze fractie blij is met het actieplan Een (t)huis voor ouderen. Hij hoorde daarnet in de wandelgangen van de voorzitter dat er daar
20 ook al langer vragen zijn, net als bij het CDA. Deze fractie zei ook dat zij een gebrek aan zichtbare resultaten merkt. Het is fijn te horen dat Stadsbelang Utrecht blij is met het actieplan. Dat actieplan is een gelijkwaardige samenwerking met al die verschillende partijen. Wat de zichtbaarheid betreft wijst hij erop dat het komende jaar een aantal mooie nieuwbouwprojecten wordt opgeleverd. Daarnaast heeft de gemeente samen met de corporaties een woonadviseur aangesteld die alle
25 ouderen boven 55 jaar helpt bij het nadenken over hun toekomstige woonsituatie. Hij zet ook hard in op doorstroming vanuit de aanpak voor het beter benutten van de bestaande woonvoorraad. Het college herkent wel dat het tijd wordt, vooral bij het creëren van nieuwe woonvoorzieningen, met name in de nieuwbouw. Dat is nu nog niet altijd zichtbaar, maar er komt het een en ander aan. Stadsbelang Utrecht maakte evenals andere fracties ook een opmerking over het knarrenhof en zou in elke wijk wel zo'n voorziening willen hebben. Spreker heeft al gezegd dat de doelgroep
30 ouderen zeer divers is. Er zijn verschillende behoeften. Juist in het actieplan Een (t)huis voor ouderen probeert het college daar rekening mee te houden. Het college zet dus echt in op een divers aanbod van woonzorgvormen. Een knarrenhof is daar inderdaad een mooi voorbeeld van. Het college vindt het belangrijk om het aanbod aan te laten sluiten bij de behoefte in de wijk. Hij zegt niet toe dat er in elke wijk iets komt, maar het college gaat wel per wijk bekijken welke woonzorgvorm daar de meest passende is. Verder is ook de vraag gesteld of er al een afspraak
35 is. De afspraak staat. Op dit moment wordt de afspraak gemaakt, spreker heeft al wat heen en weer zien gaan in zijn eigen e-mail.

40 De heer **Van Straalen** (CU) hoort de wethouder zeggen dat de woonwensen bij ouderen divers zijn, maar hij weet wel dat 854 Utrechters graag in zo'n knarrenhof zouden wonen. Spreker is blij dat die afspraak staat, maar hij merkt toch wel in deze commissie dat er meer draagvlak is om het gewoon te gaan realiseren. Dan is een locatie nodig. Hij vraagt de wethouder of hij kan toezeggen dat hij op zoek gaat naar een locatie, zodat er niet alleen over wordt gepraat, maar het ook wordt gerealiseerd.

45 Wethouder **De Vries** moet letten op wat hij zegt. De commissie kan hem opdragen op zoek te gaan naar een locatie, maar hij heeft niet voor niets een afspraak. Die gaat juist over hoe dit wordt gerealiseerd. De wil is er, maar de wil staat niet altijd in relatie tot het eindresultaat. De commissie mag aannemen dat die wil er is omdat dit een van de manieren is om tegemoet te komen aan de wensen van heel veel ouderen in deze stad en elders in het land. Hij kan zich voorstellen dat het college de raad hierover informeert en hierin meeneemt omdat dit voor vele raadsleden een
50 belangrijk thema is. D66 wees op de relatie met de WMO. Hij ziet ook wel een besparing, als mensen op de juiste manier bij elkaar wonen. Dat wil het college terugzien in die Woonzorgvisie. Het is een mooi voorstel om het op die manier te doen. Daarom pakt hij dit samen met zijn collega Voortman op. Dit is weer eens een voorbeeld van hoe de gemeente met de juiste woonvorm op zorgkosten kan besparen. Het college werkt met de partners aan die verschillende
55 woonconcepten. Voorbeelden zijn Aafia, een woongroep van migranten-ouderen, en het Hof van

Leeuwesteyn dat dit jaar wordt opgeleverd. In de praktijk blijkt dat dit soort concepten kosten kan voorkomen. Hij neemt het voorstel van D66 graag mee, maar dan zou hij dat, wellicht in de lijn van mevrouw Zwinkels, willen meenemen in de nota Wonen. Daar valt uiteindelijk ook een stuk woonzorgvisie onder. Het college bekijkt hoe een en ander zich tot elkaar verhoudt, maar dit komt naar de raad. D66 vroeg ook om een analyse van verhuizingen van ouderen. Op 7 februari 2024 is dat onderzoek doorstroming met de raad gedeeld. Op dit moment is het college bezig met de implementatie van die aanbevelingen. Hij kan zich voorstellen dat het college de raad op de hoogte houdt van deze ontwikkelingen via de kwartaalrapportage Wonen. D66 zou ook grotere en meer gewaagde voorbeelden willen zien. D66 wees op Amsterdam en vroeg hem toe te zeggen om naar die voorbeelden te kijken. Het is bekend dat spreker ervan houdt om een beetje buiten de lijntjes te kleuren en grote en gewaagde voorstellen te doen. hij wil er zeker naar kijken. Hij moet wel nagaan wat dit toevoegt aan de zaken die de gemeente nu doet bij b.v. het realiseren van de woningen of het beïnvloeden van de doorstroming. Hij neemt de suggestie graag mee.

Mevrouw **Van der Wilt** (D66) dankt voor de steun. Zij noemt dit ook omdat zij de samenhang een beetje mist. Er is een beleidsvisie Wonen, dan is er een actieplan ouderen en dan weer een Woonzorgvisie. Het voelt heel versnipperd. Zij mist een stukje focus op die ouderen en de urgentie daarvan, ook vanuit die doorstroomgedachte. Dat is eigenlijk de bedoeling van haar oproep of hartenkreet.

Wethouder **De Vries** kan alleen maar zeggen dat het college zich daarvan bewust is. Hij heeft al iets gezegd over de beleidsnota Wonen en de Woonzorgvisie. Hij kan zich echt voorstellen dat het daar goed in terugkomt. Hij wil heel duidelijk zijn. Hij had het daarnet over in de wandelgangen met mevrouw Zwinkels en hij hoort dat ook in de commissie. Er was weinig onderling debat in de commissie omdat de leden het gewoon met elkaar eens zijn. Dat is niet voor niets zo: raad en college staan samen voor een heel groot vraagstuk Daar moeten zij iets aan doen. Die urgentie ziet hij ook. Hij heeft al iets gezegd over dat knarrenhof. De suggesties voor de doorstroming, het aantal te realiseren woningen en de knarrenhoven neemt hij mee in de beleidsnota Wonen en uiteindelijk in de Sociale visie. Verder zei mevrouw Van der Wilt: "Niets zonder ons over ons" en vroeg zij of dit kan worden meegenomen in die Woonzorgvisie. Het college is hierover met verschillende partijen in gesprek en die hebben ook een participerende rol in die gesprekken. Soms gaat het om een wettelijke rol, zoals bij de huurdersvertegenwoordiging van de corporaties. Spreker heeft zelf wel eens gedacht aan andere vormen, een woonraad kan ook een vorm zijn. Hij kan zich zeker voorstellen dat het college dat meeneemt. Het college was dat ook al van plan ten aanzien van de beleidsnota Wonen omdat dat de stad aangaat. Daar moet een vertegenwoordiging van de stad bij worden betrokken.

Mevrouw **Van der Wilt** (D66) vindt dat toch wat te vrijblijvend. De wethouder zegt dat het bijvoorbeeld een woonraad zou kunnen zijn. Daarover is volgens haar een motie aangenomen. Die moet er gewoon komen. Ouderen vormen dan ook een heel belangrijke groep die er expliciet bij moet worden betrokken. De wethouder moet dit als een haakje gebruiken om dit echt te gaan doen.

Wethouder **De Vries** denkt dat mevrouw Van der Wilt en hij misschien langs elkaar heen praten. Volgens hem is dit juist wat hij net zegt. De CU heeft iets gezegd over het knarrenhof en over het aan tafel krijgen van belanghebbenden. Daar is hij al op ingegaan. BIJ1 zei dat toegankelijkheid niet alleen voor ouderen belangrijk is en dat die toegankelijkheid er eigenlijk voor iedereen zou moeten zijn. Ook het college vindt die toegankelijkheid een belangrijk onderdeel van nieuwe ontwikkelingen, maar hij zegt erbij dat er veel winst is in de nieuwbouw. Die nuance voegt hij toe. Het college volgt het Bouwbesluit en tegelijkertijd is het zoeken in de eisen die gesteld worden in relatie tot de nieuwbouw. BIJ1 zei ook dat het verder gaat dan wonen en dat het over die hele openbare ruimte gaat. Om die openbare ruimte toegankelijker te maken is er ook het uitvoeringsprogramma Utrecht voor iedereen toegankelijk. Bij herinrichtingsprojecten zorgt de gemeente ervoor dat die openbare ruimte ook toegankelijk wordt. Dat doet de gemeente op basis van het 'werk met werk' principe. Als een straat openligt, wordt die toegankelijkheid meegenomen.

Het lid **Minnaert** (BIJ1) wijst erop dat bij woonzorgwoningen de aandacht vooral is gericht op senioren en dat er vaak alleen maar senioren komen te wonen, terwijl er mensen zijn die geen senioren zijn maar die woningen wel nodig hebben. Kan de wethouder toezeggen om ook rekening te houden met andere doelgroepen die woonzorgwoningen nodig hebben?

Wethouder **De Vries** heeft in zijn beantwoording al gezegd dat de gemeente samenwerkt met zorgpartijen. Dat gaat soms verder dan de doelgroep ouderen. Er zijn immers ook andere personen en partijen die zorg nodig hebben. Het college houdt daar zoveel mogelijk rekening mee. Dat doet het overigens ook in de toewijzing van woningen. DENK vroeg wat de gemeente doet aan cultuur-sensitieve woningen. Spreker herhaalt dat de doelgroep ouderen zeer divers is. Dit is een stukje dat het college meeneemt. Het probeert ook woonvormen te realiseren die aansluiten op bijvoorbeeld diversiteit. Zo is er dit jaar een woongroep met migratieachtergrond gerealiseerd in de wijk Kanaleneiland. DENK vroeg ook of migrantenouderen inclusieve zorg kunnen krijgen, bijvoorbeeld in hun eigen taal. Het college probeert in zijn beleid ook aandacht te hebben voor die diversiteit. Dat is dus ook cultuurdiversiteit. Bij de dagbesteding zijn er ook veel migrantenouderen. Met hen wordt gesproken in hun eigen taal, het eten komt uit de eigen cultuur en de activiteiten zijn passend bij die groep. Gemeente en zorgpartijen werken ook samen in het netwerk Migrantenuderen en in het netwerk Migrantenuderen/dementie. Beide netwerken zijn ook gericht op het inclusiever maken van zorg. Verder stelde DENK dat het feit dat er geen klachten zijn ontvangen van ouderen niet betekent dat er geen klachten zijn. Dat klopt. Het college is zich daarvan bewust. Het zoekt wel constant naar mogelijkheden om die vindbaarheid te verbeteren. GL vroeg wat de gemeente doet voor lhbt+ ouderen die ook collectieve woonvormen nodig hebben. Spreker heeft al een paar keer iets gezegd over de diversiteit. In Utrecht is er de Utrechtse Alliantie Regenboog 50+. De partners hierin zijn gezamenlijk aan de slag met het inclusiever maken van hun dienstverlening. De gemeente ondersteunt deze alliantie ook financieel. Het college is heel blij dat er zoveel aandacht is voor deze groep ouderen. Die wens voor collectieve woonvormen ziet het college breder, hij heeft daar al iets over gezegd. Dat kan per wijk verschillen. Het college neemt dit ook mee in de beleidsnota Wonen.

De **voorzitter** kijkt rond om te zien of er nog onbeantwoorde vragen zijn.

Mevrouw **Van der Wilt** (D66) had nog specifiek aandacht gevraagd voor de 'GoldenGirls' woningen en de pre-mantelzorgwoningen. Zij haalt dit aan omdat het haar om het concrete hiervan ging. Zij is benieuwd hoe dit wordt meegenomen in de Woonzorgvisie.

Wethouder **De Vries** zal proberen die concreetheid mee te nemen in de Woonzorgvisie.

De heer **Usta** (DENK) meent dat hij ook een gemiste vraag heeft.. Dat was de vraag of er, als de gemeente geen klachten ontvangt over toegankelijkheid, toch problemen kunnen spelen en of daar op voorhand specifieke criteria aan moeten worden verbonden.

Wethouder **De Vries** heeft daar iets over gezegd in zijn algemene beantwoording. Het heeft met name een relatie met het Bouwbesluit en de nieuwbouw.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) had een vraag over die anterieure overeenkomsten. Waar is te zien dat het is vergeten in anterieure overeenkomsten, waar is te zien dat partijen zich er niet aan houden en wat doet de gemeente eraan?

Wethouder **De Vries** is bang dat hij op deze heel specifieke vraag nu geen antwoord kan geven. Ook ontwikkelaars hebben zich inde kern te houden aan het Bouwbesluit. Er is een kort debat geweest over de voorbeelden. Mevrouw Zwinkels en hij hebben dezelfde voorbeelden in Leidsche Rijn voorbij zien komen. Dat zou niet meer kunnen met het huidige Bouwbesluit. Als het gaat om bovenwettelijke eisen, dan moet altijd worden bekeken hoe het zo goed mogelijk wordt ingepast, ook in relatie tot het financiële plaatje en de gemeentelijke eisen.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt of het dan mogelijk is dat de commissie meer projectgericht die antwoorden, eventueel vertrouwelijk, krijgt in een voortgangsrapportage. Zij vindt het wel belangrijk dat de raad daar ook op monitort en dat daar niet alleen over wordt gepraat, maar dat er in de praktijk ook gehandhaafd wordt.

Wethouder **De Vries** zoekt naar de juiste beantwoording. In anterieure overeenkomsten neemt de gemeente die toegankelijkheid altijd mee. Dat is een standaardonderdeel van die anterieure overeenkomsten. Bij bovenwettelijke eisen moet hij kijken wat mogelijk is. Hij is wat huiverig om dit voor specifieke projecten met de commissie te delen en dat niet omdat hij dat niet wil. Er zijn nogal wat projecten in de nieuwbouw. Hij zoekt hoe het college dit zo goed mogelijk kan doen.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) kan de wethouder wel een handje helpen. Misschien is het mogelijk te beginnen met de projecten waar een kwaliteitskenmerk op zit en waarbij bijvoorbeeld met zorgpartijen wordt samengewerkt.

5 Wethouder **De Vries** gaat kijken hoe hij dit zo goed mogelijk kan regelen. Hij begrijpt de vraag. Mevrouw Zwinkels is op zoek naar waar het fout gaat. Hij heeft toegezegd dat het college in Q4 hierover iets zal zeggen, ook in relatie tot de evaluatie. Hij kan zich voorstellen dat het college deze specifieke vraag daarin meeneemt. Hij stelt voor het zo te doen. Hij merkt dat het stil blijft in de zaal. Hij blijft zoekende. Misschien is het mogelijk om in algemene zin iets te zeggen over of het goed gaat of niet goed gaat en, wat de gemeente moet doen, als het niet goed gaat. Volgens 10 hem is dat een beetje wat mevrouw Zwinkels zoekt. Hij herhaalt dat hij huiverig is om per project te laten zien hoe het daar zit. Dan wordt het een soort micromanagement en de vraag is of dat bij alles wat op het bordje van de gemeente ligt op dit moment helpt. Hij probeert echt mevrouw Zwinkels een beetje tegemoet te komen, maar hij probeert ook even de andere kant te schetsen.

15 Mevrouw **Zwinkels** (CDA) wil absoluut geen micromanager zijn. Maar uiteindelijk gaat het wel om wat hier wordt gerealiseerd en wat er van die ambities overeind blijft staan, als het gaat om de programpraktijk. Daarom deed zij de suggestie om het in de voortgangsrapportage mee te nemen. Als er dan bijzonderheden te vermelden zijn bij het zich beroepen op die anterieure overeenkomsten zou dat de plek kunnen zijn om dat te vermelden. Indien nodig zou dat 20 vertrouwelijk kunnen worden gedaan, als het gaat om een anterieure overeenkomst met vertrouwelijke afspraken.

25 Wethouder **De Vries** heeft daarnet in zijn beantwoording iets gezegd over de monitoring in algemene zin en over de wijze waarop het college de raad daarin meeneemt. Dat is iets waarop de raad kan sturen. Hij moet ernaar kijken, maar hij kan zich wel voorstellen dat, als er bij de projecten bijzonderheden zijn, het college dat met de raad kan delen. Dat zou kunnen in die brief in Q4.

De **voorzitter** merkt op dat hij mevrouw Zwinkels eigenlijk al één vraag te veel heeft toegestaan. Hij denkt niet dat het college de toezegging wil doen op de manier die zij zou wensen. Het staat mevrouw Zwinkels natuurlijk vrij om de instrumenten die zij heeft te gebruiken om dat af te dwingen. Hij stelt vast dat wethouder De Vries klaar is met zijn beantwoording.

30 Mevrouw **De Vos** heeft de volgende toezeggingen genoteerd:

- in Q4 2024 volgt een raadsbrief inzake toelichting en evaluatie actieplan;
- in Q4 2024 komt er een raadsbrief inzake monitoring realisatie woonzorgwoningen;
- In Q4 2024 wordt de raad geïnformeerd over knarrenhof-mogelijkheden.
- In Q4 2024 komt de wethouder terug op het borgen van toegankelijkheid in anterieure 35 overeenkomst.

De **voorzitter** vraagt of de leden toezeggingen hebben gehoord die niet zijn vermeld.

40 Mevrouw **Van der Wilt** (D66) merkt op dat zowel de Woonvisie als de Woonzorgvisie zijn genoemd. Het is haar niet helemaal duidelijk. Die brief in Q4, raadsbrief evaluatie Een (t)huis voor ouderen, gaat die echt over Een (t)huis voor ouderen? Dan is er nog een brief over woonzorgwoningen, komt die in het kader van de Woonzorgvisie of in het kader van de Woonvisie? Zij hoort het graag van de wethouder, dan kan zij het goed opschrijven.

45 Wethouder **De Vries** heeft hierover iets gezegd in zijn inleiding. Het college is gestart met het proces om te komen tot een woonzorgprogramma. Dat woonzorgprogramma komt uiteindelijk terecht in de beleidsnota Wonen, in het koersdocument en vervolgens in de Sociale Visie. Dat programma laat het college op verschillende plekken terugkomen. Daarover zal het college de commissie informeren in Q4 2024.

De **voorzitter** merkt op dat wethouder De Vries net heeft aangegeven Q3, nu hoort hij weer Q4. Wat komt er nu in Q3 2024 en wat komt er nu in Q4 2024?

Wethouder **De Vries** antwoordt dat de wonen-brief in Q4 2024 komt en het stukje woonzorgvisie en het idee daarbij komt in Q3 2024.

- 5 Het is de **voorzitter** duidelijk. Hij wil dit agendapunt afronden. Hij vraagt aan de agenderende fracties of zij hun doel hebben bereikt of dat zij misschien nog iets in de raad willen doen.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vond het een heel plezierig commissiedebat. Zij is voor een groot deel wel, maar nog niet geheel tevreden met de beantwoording. Over twee dingen wil zij graag een motie maken. Dat is in de eerste plaats een wat bredere motie om het belang van het onderwerp en ook het hopelijk bredere draagvlak in deze commissie te onderstrepen en verder om die versnippering waarover is gesproken wat tegen te gaan. De tweede motie gaat over het laatste punt, die anterieure overeenkomsten. Wellicht kan zij daarin het college nog een specifieke richting meegeven.

15 De heer **Temming** (Stadsbelang Utrecht) is tevreden met de toezegging over knarrenhoven, maar zijn fractie denkt er toch aan om een motie in te dienen om die in elke wijk te organiseren.

Mevrouw **Van der Wilt** (D66) sluit zich aan bij de geest van de motie van het CDA over draagvlak en tegengaan van versnippering.

De heer **Van Straalen** (CU) kijkt mee met de motie van Stadsbelang Utrecht en overweegt om zelf daarover ook een motie in te dienen.

20 De **voorzitter** ziet dat anderen geen moties willen indienen. Hij vraagt hoeveel tijd nodig is voor de behandeling in de raad. Hij begrijpt dat een halfuur voldoende is.

10. Echt werk maken van Utrechtse wooncoöperatieven

De **voorzitter** deelt mee dat de commissie 60 minuten heeft voor dit agendapunt. De agenderende fracties willen met elkaar en met het college debatteren over een aantal vragen, mede naar aanleiding van de beantwoording van schriftelijke vragen over belonen of afstraffen van wooncoöperatieven en de raadsbrief over betaalbaar wonen en inzet Fonds betaalbare koop. Het agendapunt wordt in één termijn besproken. Hij geeft het woord aan de agenderende fracties.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) brengt naar voren dat EenUtrecht vorig jaar september op haar fractiekamer even heeft gesproken met deze sympathieke wethouder over dit mooie onderwerp. Op 8 februari 2024 is er een kort debat over geweest. De zorg van zijn fractie was en is nog steeds dat het bestaande plan voor wooncoöperatieven een beetje een dode letter is. Hij wijst op het voorbeeld van OverHoop. Deze wooncoöperatie is een nettobetaler omdat zij bij de meerwaardeafdracht erfpacht gelijk wordt behandeld als woningcorporaties en commerciële partijen. Dat is dus niet het stimuleren van wooncoöperatieven. Daar moet Utrecht wel van af. In de afgelopen periode zijn er twee coöperatieven die een plek hebben gekregen, tieltallen zijn gesneuveld, ondanks het actieplan. De boodschap van EenUtrecht is dat er of een beter actieplan moet komen of dat de gemeente het gewoon niet doet. In het gesprek op 8 februari 2024 gaf de wethouder al een aantal dingen aan. Dat is fijn. Spreker loopt ze af aan de hand van die vier actielijnen. Om het van de grond te krijgen moet de interne organisatie worden verstrekt. Die moet deze groepen ook kunnen begeleiden. De wethouder wees toen naar !WOON. dat is mooi, maar het is echt te weinig. Er is echt actieve begeleiding en ondersteuning nodig. Er is eerder al eens gesproken over die erfpachtvoorwaarden. Bij OverHoop merkt zijn fractie dat, als de gemeente dat niet doet, zij niet stimuleert, maar demotiveert. Hier is echt ongelijk behandelen voor gelijke kansen nodig, simpelweg omdat commerciële partijen niet gelijk zijn aan wooncoöperatieven. Dat doet de gemeente op heel veel andere plekken ook, dus waarom niet hier? Wat de financiering betreft is het goed op te merken dat het Fonds betaalbare koop waarschijnlijk meer open gaat staan voor leningen voor wooncoöperatieven, maar daar moeten dan wel harde afspraken over worden gemaakt. Het aantal locaties is nu slechts twee, dat moeten er meer worden, minimaal vijf voor de komende vijf jaar. Spreker wil in het debat een scherpe keuze voorleggen: of de raad geeft eerlijk toe dat het de gemeente om wat voor reden dan ook niet lukt en dan kan het actieplan

in de prullenbak, òf de gemeente neemt het wel serieus en dan moet de commissie vandaag een paar dingen afspreken en dan moet de wethouder daar tijdig op terugkomen. Als de commissie dit serieus neemt, dan wil EenUtrecht de volgende vier dingen voorstellen en graag ook vier keer een toezegging van de wethouder krijgen:

- 5
1. Zorg ervoor dat vijf locaties binnen vijf jaar worden georganiseerd;
  2. Maak een voorstel voor speciale erfpachtvoorwaarden voor wooncoöperatieven;
  3. Zorg inderdaad wel voor een substantieel budget voor ondersteuning vanuit de gemeente zelf;
  4. Zorg ervoor dat een substantieel deel van het Fonds betaalbare koop aan leningen beschikbaar komt voor wooncoöperatieven (daar zit wel wat beweging in).

10 Spreker vraagt dus vier keer een toezegging die uiterlijk september 2024 naar de raad komt.

Mevrouw **Meerding** (VVD) vond de bijdrage van de heer Dijkstra een bondige bijdrage. Zij heeft zelf ook een bondige bijdrage. Toen het initiatiefvoorstel over woningcoöperaties werd ingediend waarschuwde de VVD dat er geen financiële middelen waren vrijgemaakt bij dit initiatiefvoorstel en dat het initiatief dan ook een tandeloze tijger zou worden. Toch heeft een meerderheid van de raad toen besloten om een amendement van de VVD over de financiële middelen niet aan te nemen, maar wel voor het voorstel te stemmen. De commissie ziet daar nu voor een deel de gevolgen van. Het college heeft uiteindelijk wel wat geld vrijgemaakt, maar middelen moeten ook beschikbaar zijn voordat iemand aan een actieplan begint. Anders ontstaan rare situaties en komt er weinig actie, zoals nu ook een beetje het geval is. Zij heeft nog één vraag aan de wethouder.

20 De **voorzitter** ziet een interruptie en geeft het woord aan D66.

Mevrouw **Van der Wilt** (D66) dacht dat zij al consent had van de voorzitter. Zij meent dat er wel middelen zijn gereserveerd, ook in het akkoord rond betaalbare koop en de link met de wooncoöperaties. Hoe ziet de VVD dat dan? Is dat niet toereikend?

25 Mevrouw **Meerding** (VVD) antwoordt dat haar punt eigenlijk meer was dat toen het initiatiefvoorstel was ingediend, de initiatiefnemers daar geen dekking bij hebben geleverd. Daar heeft de VVD ten een punt van gemaakt. Het college heeft op een later moment wel geprobeerd middelen te vinden. Dat is niet helemaal de goede volgorde. Zij vindt het een lastige vraag of er meer geld bij moet. Op zich staat de VVD er wel voor open om daarnaar te kijken, als het college met een voorstel komt. Haar fractie ziet in elk geval wel dat er weinig van de woningcoöperatieven terechtkomt.

30 Mevrouw **Van der Wilt** (D66) dacht even dat de VVD zei dat er geen geld is en dat er dus niets kan. Maar zo moet zij het niet zien, als zij het goed begrijpt.

35 Mevrouw **Meerding** (VVD) denkt dat mevrouw Van der Wilt het goed begrijpt. Er zit inderdaad enige nuance in. Zij wil nog één vraag stellen. In de schriftelijke vragen ging het eigenlijk over een stukje grondbeleid en over de economische meerwaardeafdracht. Zij vraagt of de wethouder kan toelichten waarom OverHoop dit onder de huidige regels wel moet afdragen omdat de veronderstelling van de VVD was dat dit alleen voor woningcorporaties geldt. Wellicht is daar een verantwoordelijkheid overgegaan door het overnemen van woningen van Woonin.

40 De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) merkt op dat er in een eerdere communicatie al een antwoord op die vraag is gekomen. De wethouder heeft gezegd dat hij ze op dezelfde manier wil behandelen als woningcorporaties en commerciële beleggers. Vindt de VVD dat ook correct?

45 Mevrouw **Meerding** (VVD) heeft die beantwoording ook gezien. Daar komt haar vraag ook uit voort. De VVD heeft meer de vraag uit welk beleid blijkt dat zij gelijkgesteld worden. Als dat staand beleid van de gemeente is, dan zegt haar fractie dat staand beleid moet worden uitgevoerd. Maar als het geen staand beleid is, dan kan de raad zijn mening daarover uitspreken.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) stelt dat het staand beleid is en dat de wethouder dit niet uit zijn duim zuigt. Zegt de VVD dan met EenUtrecht dat het specifiek beleid mag worden en dat de raad voor wooncoöperatieven de regel 'ongelijk behandelen voor gelijke kansen' mag hanteren?

5 Mevrouw **Meerding** (VVD) antwoordt dat de VVD daar nog niet zover in gaat als de heer Dijkstra. Haar fractie wil dan eigenlijk een goed onderbouwd voorstel zien dat aangeeft wat er gebeurt, als de gemeente dit wel doet en wat er gebeurt, als zij dit niet doet. De gemeente zal dan natuurlijk inkomsten mislopen. Haar fractie wil dan wel zicht hebben op hoe groot dat bedrag is voordat zij hierover een uitspraak doet.

10 De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) begrijpt dat het nog geen ja is, maar ook geen nee. De VVD wacht het dus af.

Mevrouw **Meerding** (VVD) bevestigt dit. De VVD wacht het af. Daarom heeft zij ook een vraag aan de wethouder gesteld.

15 Het lid **Minnaert** (BIJ1) geeft aan dat BIJ1 blij is dat de gemeente de ambitie heeft om het realiseren van wooncoöperaties te stimuleren. In een tijd waarin wonen steeds verder vermarkt wordt en het recht op eigendom telkens boven het recht op wonen wordt geplaatst besluiten steeds meer mensen uit noodzaak of uit idealisme een andere manier van wonen op te zetten, onder andere in de vorm van woongroepen en wooncoöperaties. Maar dat is niet gemakkelijk. Collectieven als De Jelt en Stichting Complex zijn al ruim vijf jaar bezig met het opzetten van woonlocaties. Zij lopen om de haverklap op tegen een kapitalistisch systeem dat niet is ingericht op deze vorm van collectief wonen. Daarom is het goed dat de gemeente zoekt naar manieren om
20 wooncoöperaties te ondersteunen en te begeleiden en, waar mogelijk, obstakels wegneemt of verkleint. Op basis van ervaringen van verschillende wooncoöperaties ziet BIJ1 een aantal belemmeringen waarvoor er bij de gemeente de ruimte is om er iets aan te doen. Zo is het tempo in het proces waarmee wooncoöperaties werken heel anders dan dat van projectontwikkelaars en commerciële partijen. Op sommige momenten is het proces te traag voor mensen bij wie het om hun eigen huisvesting gaat, op andere momenten worden wooncoöperaties ingehaald door partijen die sneller kunnen acteren op b.v. aankoop van land en die toegang hebben tot de benodigde financiële middelen. BIJ1 is daarom op zoek naar een manier om het proces op sommige momenten te versnellen en op andere momenten te vertragen. BIJ1 ziet b.v. dat het
25 ontwikkelen en het indienen van een principeverzoek uit verschillende stappen bestaat en vaak zonder positief resultaat is. Zij vraagt de wethouder toe te zeggen om in overleg met wooncoöperaties het proces vanuit de gemeente nog een keer onder de loep te nemen en te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om dit proces te versnellen. Ook is BIJ1 benieuwd naar de mogelijkheden om betalingen die aan de gemeente moeten worden gedaan voor
30 wooncoöperaties te laten vervallen. Voor het vertragen zoekt BIJ1 naar mogelijkheden om specifiek rondom aankoop van gronden of bestaande panden het proces te vertragen zodat wooncoöperaties meer kansen krijgen. Welke rol kan de gemeente oppakken door b.v. gronden en panden aan te kopen en daarvoor via tenderprocedures geschikte wooncoöperaties te vinden of door het inzetten van bestemmingsplannen en omgevingsvisies om wooncoöperaties meer prioriteit te geven op bepaalde locaties? BIJ1 is blij dat er vanuit de gemeente meer begeleiding en ondersteuning is voor wooncoöperaties, maar deze fractie ziet nog wel ruimte om dit uit te breiden. Dat zou b.v. kunnen bij het uitzoeken of het bouwen voor een wooncoöperatie echt kan op een bepaalde locatie. Dit kan lastig zijn voor mensen die niet in het vakgebied zitten en ook geen toegang hebben tot alle nodige informatie.

45 Kan de wethouder toezeggen bij de wooncoöperaties op te halen welke behoefte aan begeleiding zij nog meer hebben en kan hij kijken of de gemeente daaraan kan voldoen? Wat het geld betreft wijst het lid erop dat al eerder bekend is geworden dat het voor wooncoöperaties vaak lastig is om hun begroting rond te krijgen. BIJ1 zou graag zien dat er vanuit de gemeente meer regelingen komen om wooncoöperaties te helpen om hun begroting rond te krijgen. BIJ1 vraagt een reactie van de wethouder. BIJ1 ziet tenslotte dat wooncoöperaties bij het realiseren van locaties veel kennis opdoen en dat die vaak verloren gaat zodra de locatie is gerealiseerd. BIJ1 ziet graag meer
50 aandacht voor 'giving thought' concepten en is benieuwd welke rol de gemeente kan spelen in het behouden van kennis en ervaring en het beschikbaar maken daarvan voor nieuwe wooncoöperaties.

De heer **Van Straalen** (CU) beaamt dat financiering een grote uitdaging is voor wooncoöperaties. Hij is benieuwd wat het voorstel precies is en wat de gemeente kan doen. Hij weet dat er in Amsterdam een soort stimuleringslening is. Hij vroeg zich af of de gemeente niet een garantstelling af kan geven. Waar denkt het lid Minnaert aan?

5 Het lid **Minnaert** (BIJ1) denkt dat geld geven de beste manier is. Zij denkt dus aan een subsidieregeling of een financieringsregeling. Maar BIJ1 ziet ook dat er op dit moment veel geld naar de gemeente zelf toe gaat. Misschien kan daarin worden gesneden. Bij de gemeente zit ook veel kennis en expertise. Misschien kan die beschikbaar worden gesteld voor wooncoöperaties. Op een bepaald moment zijn architecten, landschappers en ecologen nodig. Misschien kan de gemeente daarin ondersteunen zodat de begroting omlaag gaat. Maar een financieringsregeling is het belangrijkste.

De heer **Dijkstra** (CDA) heeft nu geen inbreng. Hij wacht de beantwoording af.

De heer **Van Straalen** (CU) stelt dat wooncoöperaties een belangrijke bijdrage leveren aan het toevoegen van betaalbare woningen die zo hard nodig zijn in deze stad. Daarnaast dragen zij ook bij aan de versterking van leefbaarheid in buurten, met oog voor elkaar en voor de natuur. Zij kunnen echt het cement zijn voor een wijk of een buurt. Daarom heeft zijn fractie in 2021 samen met GL een actieplan opgesteld om het starten van wooncoöperaties gemakkelijker te maken. De CU is blij dat er nu geld beschikbaar komt om initiatieven te ondersteunen. Wooncoöperaties lopen immers nogal eens tegen verschillende uitdagingen aan. Hij was gisteren toevallig in OverHoop. Dat is zoveel meer dan een plek om te wonen, het project heeft echt een cruciale rol in de wijk. De regels rond de erfpacht die hier zijn toegepast laten niet zien dat de gemeente dit initiatief echt steunt. Hij vraagt aan de wethouder of hij dit een gewenste uitkomst van het beleid vindt. Zo niet, is dit dan geen aanleiding om de regels rond erfpacht bij wooncoöperaties anders vorm te geven/? Uit de beantwoording blijkt dat deze casus wordt meegenomen om van te leren bij het opstellen van beleid voor wooncoöperaties, maar spreker is wel benieuw hoe dit precies vorm wordt gegeven. Biedt dit ook nog kansen voor OverHoop?

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) hoort dat de CU aan de wethouder vraagt of het ook anders zou kunnen met de meerwaardeafdracht van de erfpacht. Zou de CU ook vinden dat het hier moet gaan om ongelijk behandelen, dus anders behandelen dan woningcorporaties en commerciële beleggers?

De heer **Van Straalen** (CU) antwoordt dat het actieplan dat destijds is ingediend was bedoeld om wooncoöperaties beter te ondersteunen. Nu ziet hij dat de gemeente dat wel beaamt en dat probeert, maar in de praktijk ziet hij dat niet altijd terug. De regels die zijn toegepast rond de erfpacht stroken niet met dat streven. De raad moet dus bekijken of het beleid zoals het nu is vormgegeven strookt met wat de raad eigenlijk wil of dat aanpassing nodig is.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) stelt dat het antwoord bekend is. Het strookt dus niet met de wens. Het is demotiverend. Het is het een of het ander. De raad moet toch die stap gaan maken. Zegt de CU nu wel of niet dat zij net als EenUtrecht voor speciale voorwaarden is voor meerwaardeafdracht erfpacht, die voordeliger zijn dan de voorwaarden voor commerciële partijen?

De heer **Van Straalen** (CU) wil het debat wel in de goede volgorde voeren. Hij ziet ruimte om het anders te doen en hij vraagt aan de wethouder hoe dat zou kunnen worden ingericht en of het beleid niet moet worden aangepast. Hij wil het antwoord van de wethouder afwachten.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) denkt dat het goed is dat iemand maar drie keer mag interrumperen. Ergens houdt het op. Het blijft een beetje een politiek antwoord. De gemeente kan het maar op één manier doen: zij kan gelijk behandelen of zij kan ongelijk behandelen. De commissie moet er niet omheen draaien. Dit is een laatste poging. Gaat de CU die stap nu zetten samen met EenUtrecht voor een speciale behandeling?

De **voorzitter** interrumpeert zelf. De heer Dijkstra stelt een vraag drie keer op een andere manier en het antwoord is gegeven. Spreker hoopt niet dat dit de opmaat is voor het drie keer dezelfde vraag stellen aan andere fracties. Hij geeft de CU de gelegenheid om deze vraag te

beantwoorden, maar hij ziet wel steeds een herhaling van zetten bij de vraagstelling van de heer Dijkstra.

5 De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) heeft een punt van orde. Hij ziet de CU heel moeilijk zoeken naar woorden om een vraag niet te beantwoorden. Dat is ook politiek. Spreker probeert dat zo scherp mogelijk te herformuleren zodat er toch een antwoord komt.

De **voorzitter** begrijpt dit, maar hij heeft in eerdere debatten vaak gezien dat de heer Dijkstra vragen drie keer in een ander jasje stopt en dan vier of vijf fracties dezelfde vragen gaat voorleggen. Het zorgt er wel voor dat het ontzettend veel tijd kost. Spreker vraagt de heer Dijkstra daar toch wat voorzichtiger mee om te gaan.

10 De heer **Van Straalen** (CU) gaat er toch op reageren. Volgens hem draait hij er niet omheen, hij is duidelijk. Hij vraagt of het beleid hier op de juiste manier is toegepast. Als dat zo is, dan is dat geen gewenste uitkomst en dan vraagt hij of dat geen aanleiding is om de beleidsregels aan te passen. Spreker hoopt dat de gemeente vanuit het actieplan wat meer werk kan maken van de ondersteuning om te helpen bij de realisatie. Een wooncoöperatie doorloopt, anders dan een
15 projectontwikkelaar, maar één keer het proces en begeleiding is cruciaal om tot succesvolle initiatieven te komen. Erkent de wethouder dit en kan hij toezeggen dat dit nadrukkelijk onderdeel is van het raadsvoorstel dat de commissie nog krijgt? Een ander bekend probleem is de financiering. Kan de gemeente hier ook iets betekenen door b.v. een garantstelling of een garantstellingfonds in te stellen of, zoals in Amsterdam, door een stimuleringsregeling? Hij vraagt
20 om een reactie van de wethouder over wat de gemeente op dit punt kan doen.

De heer **Zwanenberg** (GL) brengt naar voren dat GL al lang voorstander is van wooncoöperaties. Er werd al vermeld dat GL in 2021 samen met de CU een initiatiefvoorstel hiervoor in heeft gediend. Het is een niche, zoals het college het noemt, maar dan wel een niche die goed bij
25 Utrecht past en zorgt voor langjarige betaalbaarheid van woningen. Daarom ziet GL die niche graag groter worden in Utrecht. Zijn fractie meent echter ook dat het niet snel genoeg gaat, al ziet zij gelukkig wel dat het college vaart wil maken en ook scherp ziet wat veel voorkomende obstakels zijn. Inmiddels zijn er een gemeentelijk steunpunt en een gemeentelijk aanspreekpunt. Spreker denkt dat college en raad echt wel een gezamenlijk doel hebben en scherp hebben wat er moet gebeuren, bijvoorbeeld het weghalen van administratieve en procedurele hobbels. GL denkt
30 dat het goed is om ook te kijken naar het erfpachtbeleid en naar de financieringsconstructies die wooncoöperaties helpen, waaronder het grondbeleid. Daarom ziet GL uit naar de verdere uitwerking van het actieplan zodat Utrecht straks veel meer wooncorporaties heeft. Zijn fractie had dat actieplan liever eerder gehad dan dit debat, maar zijn fractie heeft het natuurlijk niet geagendeerd.

35 De **voorzitter** vraagt de heer Dijkstra drie verschillende vragen te stellen.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) denkt dat dat zeker lukt. Hij heeft daarnet vier toezeggingen van de wethouder gevraagd. Zijn vraag aan GL is of GL deze vier gevraagde toezeggingen steunt, waaronder die ongelijke behandeling bij de erfpachtvoorwaarden.

40 De heer **Zwanenberg** (GL) is hiervoor. Hij heeft het genoemd in zijn bijdrage. Alle punten die de heer Dijkstra noemt worden ook genoemd door het college in de beantwoording van diens vragen. Er wordt gezegd dat het staand beleid is, dat het college eigenlijk de motieven hiervoor ook niet ziet en dat het deze casus dus meeneemt bij het beleid. Alles wat de heer Dijkstra vraagt wordt aangestipt in de beantwoording van de schriftelijke vragen. Daarin wordt ook gezegd dat het college dit meeneemt bij de uitwerking van het actieplan. Spreker denkt dat dit de goede lijn is.

45 De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) leest “ik neem dit mee” als “U hoort nog van ons”. Hij begrijpt dat GL het wel met EenUtrecht eens is en dus voor die door spreker genoemde punten is, maar dat GL denkt dat de wethouder het al over heeft genomen. Zo had hij het niet gelezen. Is dat een goede interpretatie?

50 Volgens de heer **Zwanenberg** (GL) worden alle punten die EenUtrecht daarnet heeft genoemd geadresseerd in de beantwoording van de schriftelijke vragen, waaronder het punt erfpacht. Dat wordt specifiek en uitgebreid benoemd. Het zijn dus allemaal zaken die worden meegenomen bij

de verdere uitwerking van het actieplan. Zijn fractie meent dat, als iets wordt genoemd dat ook een verplichting schept.

5 Mevrouw **Van der Wilt** (D66) kan zich aansluiten bij wat is gezegd. D66 ziet de meerwaarde van het goed samenwerken met en het stimuleren van wooncoöperaties en denkt dat het college de wooncoöperaties als meest werkbare oplossing ziet om de ambities voor het Fonds betaalbare
10 koop te realiseren. Wat D66 betreft blijft het ook in dat licht een heel belangrijk doel omdat meer mensen gewoon toegang moeten krijgen tot een betaalbare koopwoning. Verscheiden leden hebben erop gewezen dat het geen gemakkelijk standpunt is. De commissie heeft ook een mooi bezoek aan Wenen gebracht waaraan spreekster mocht deelnemen. Daar is hier uitgebreid bij stilgestaan. De raad is inmiddels alweer twee jaar op weg in deze collegeperiode. Het zou mooi
15 zijn om ook de resultaten daarvan te plukken. Zij wil zich niet zo vastzetten als de heer Dijkstra met vijf stuks in vijf jaar. Dat laat zij graag aan het college over, maar zij begrijpt de op resultaatgerichte wens van de heer Dijkstra wel. Zij hoopt die resultaatgerichtheid ook terug te zien in de uitwerking van het actieplan.

20 De **voorzitter** ziet dat de andere fracties geen behoefte hebben om nog iets in te brengen. Hij stelt voor deze vergadering te beëindigen, van de lunch te genieten en om 14.00 uur verder te gaan met de beantwoording van het college.

De **voorzitter** schorst de vergadering om 12.55 uur.

Verslag openbare middagvergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

5	Datum	11 april 2024
	Locatie	Raadszaal, Utrecht
	Verslag door	mevrouw M. de Mul (Notuleerservice Nederland)

Aanwezigen

De voorzitters Cees Bos en Bert van Steeg, de wethouders Dennis de Vries en Lot van Hooijdonk, de leden Kirsten Alblas (CU), Cees Bos (Stadsbelang Utrecht), Joachim Cornielje (PvdA), Gert Dijkstra (EenUtrecht), Ramon Emmen (UtrechtNu!), Rachel Heijne (GroenLinks), Maarten van Heuven (PvdD), Gertjan te Hoonte (VVD), Myrthe Minnaert (BIJ1), Annemijn Oudejans (Student & Starter), Victor Paalman (Horizon), Charlotte Passier (Volt), Ralph Peters (D66), Lenno van Straalen (CU), Mirac Usta (Denk), Jelle Vintges (VVD), Berdien van der Wilt (D66), Pepijn Zwanenberg (GroenLinks), Jantine Zwinkels (CDA), de commissiegriffier Mariska de Vos

Verslag commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

10 Echt werk maken van Utrechtse wooncoöperatieven	30
Lijst van toezeggingen	32
11 Spoeddebat raadsbrief Overvecht-Noord aardgasvrij	33

De voorzitter heropent de vergadering. Hij geeft het woord aan de wethouder voor de beantwoording van de gestelde vragen.

10 Echt werk maken van Utrechtse wooncoöperatieven

Wethouder De Vries geeft aan dat hij wat vragen zal bundelen om op die manier tijd te winnen. Er is door een aantal fracties gevraagd of wooncoöperaties voorrang kunnen krijgen bij erfpacht. Zij zijn echter geen commerciële partijen.

Met betrekking tot de nieuwe nota Grondbeleid staat een koerswijziging naar actief grondbeleid voor onder andere het langjarig betaalbaar wonen. Daarbij moet worden bekeken hoe ongelijk kan worden behandeld om uiteindelijk dezelfde kansen te creëren. Hierop zal de wethouder terugkomen in een raadsbrief.

Over de actielijnen die in het actieplan staan zegt de wethouder dat het roer niet om hoeft. Het actieplan is geen dode letter. Hij neemt de raadscommissie mee in de acties en stappen die gezet zijn. Op de eerste plaats de interne organisatie, waarin zowel een onafhankelijk steunpunt is als een gemeentelijk aanspreekpunt. Verder worden er bijeenkomsten en cursussen georganiseerd waar coöperaties elkaar kunnen ontmoeten, kennis kunnen uitwisselen en elkaar kunnen ondersteunen. De verwachting is dat het beleid rondom wooncoöperaties voor de zomer kan worden vastgesteld voor de uitgifte van grond via een tender. Op actielijn B, gunstige erfpachtvoorwaarden en grondbeleid, komt de wethouder terug via een raadsbrief. Daarin worden de vragen die hierover zijn gesteld beantwoord, zodat een goed debat kan worden gevoerd inde

commissie van 13 juli over de Nota Grondbeleid.

Voor wat betreft actielijn C, ondersteunende financiering, worden gesprekken gevoerd met banken maar ook met de diaconie van de protestantse kerken die mogelijk mee willen investeren. Verder wordt de regeling aangekondigd in de raadsbrief Betaalbaar wonen, en de inzet van het Fonds betaalbare koop uitgewerkt. Het doel is een regeling met een zo groot mogelijk bereik. Verwacht wordt dat dat voor de zomer gereed is. Daarover wordt de raad meegenomen middels een raadsbrief. Daarnaast komt er ook een landelijk fonds voor wooncoöperaties om juist het financieringsvraagstuk te verkleinen. Dat is een van de grootste uitdagingen. Bij wooncorporaties is namelijk sprake van sprokkelfinanciering, waarbij de financiering op een creatieve manier bij elkaar moet worden gesprokkeld. Daarop zijn nog wat stappen te zetten.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of er, voor wat betreft de erfpacht, wel of niet een speciale set van voorwaarden komt voor de wooncoöperatieven.

Wethouder De Vries antwoordt dat er een Uitvoeringsplan is aangekondigd waarop kan worden gereageerd. Dat is in lijn met het debat dat gevoerd gaat worden in relatie tot grondzaken.

De wethouder gaat verder met de bespreking van actielijn D, het beschikbaar krijgen van locaties. De gemeente is druk bezig met meerdere locaties als het gaat om wooncoöperaties en CPO-initiatieven: de tender voor een wooncoöperatie op de gemeentelijke kavel G15 in Leidsche Rijn, waarvan verwacht wordt dat er komend najaar kan worden gestart. Ook de tender voor een wooncoöperatie op de gemeentelijke kavel Zuilense Vecht en een CPO in de dorpskern van Vleuten met als inzet zes tot acht appartementen in het betaalbare koopsegment. Verder noemt hij de locatie Strosteege, waarbij de mogelijkheid tot een wooncoöperatie is opgenomen in de visie. De verkenning om langjarig betaalbaar wonen mogelijk te maken door middel van wooncoöperaties is gestart met de Rabobank en BPD. In het actieplan is opgenomen dat de gemeente minimaal twee locaties per jaar wil realiseren, momenteel zijn er zeven locaties in beeld. Er is schaarste in de stad qua grond, dus de wethouder kan niet toezeggen dat er vijf locaties per jaar worden ontwikkeld. Wel dat zij zich zoveel mogelijk zullen inspannen.

Vervolgens verwijst de wethouder naar de opmerking van EenUtrecht over 41 initiatieven. Hij geeft aan dat er bij de gemeente 17 bekend zijn. Hij stelt voor dat de initiatieven contact zoeken met de gemeente door te mailen naar wooncooperaties@utrecht.nl.

Op de vraag van de VVD over de dekking antwoordt de wethouder dat er drie miljoen beschikbaar is vanuit het coalitieakkoord voor het Fonds betaalbare koop. Het college wil dat bedrag breder inzetten om juist langjarig betaalbaar wonen te realiseren. Coöperatief wonen is daar een onderdeel van.

Bij1 vroeg of de gemeente wat kan doen aan de drempels bij coöperatief wonen, bijvoorbeeld verschillende snelheden bij projectontwikkelaars. Naast de regulierenlocaties wordt ook naar mogelijke alternatieven gekeken. Een voorbeeld hiervan is dat de gemeente het afgelopen jaar benaderd is door een wooncoöperatie die een kantoorpand wilde aanschaffen met de toezegging dat de locatie getransformeerd kon worden. Dat is binnen anderhalve dag gedaan, maar in die tijdspanne was pand al verkocht. Waar kansen zijn wordt dus gekeken hoe dat zo snel en goed mogelijk kan worden gerealiseerd.

Voor wat betreft het verhogen van het tempo voor wooncoöperaties laat de wethouder weten dat wordt geprobeerd sneller te werken. Het afwijken van kostendoorrekeningen in een project is lastiger en niet wenselijk.

Verder werd gevraagd naar het prioriteit geven aan wooncoöperaties op verschillende locaties in de stad. De wethouder zegt dat de ruimte schaars is, dus er moet worden gekozen. Per project wordt bekeken waar er kansen zijn voor wooncoöperatieven.

Over het ophalen van behoeftes zegt de wethouder dat er met alle wooncoöperaties wordt gesproken, door het organiseren van bijeenkomsten en cursussen. Het is belangrijk dat mensen met elkaar in contact komen, waarvoor ook netwerkborrels worden georganiseerd.

Verder werd gevraagd of de gemeente nog wat kan betekenen in de financiering, via een subsidie, een lening of garantstelling. De wethouder licht toe dat de inzet van het Fonds betaalbare koop wordt uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma. Dit zal voor de zomer gereed zijn. Daarover wordt de raad geïnformeerd via een raadsbrief.

Verder vroeg BIJ1 naar het behouden en delen van kennis. De wethouder geeft aan dat er momenteel een platform van de Utrechtse wooncoöperaties in oprichting is. Dat wordt door de gemeente gestimuleerd. Het is goed om te merken dat dat heel erg bottom-up wordt georganiseerd. Aan Stichting !WOON is gevraagd om de coöperaties hierbij te ondersteunen.

De CU vroeg of de koopstartregeling kan worden gestimuleerd en meegenomen in de uitwerking. Dat is echter een heel andere regeling. Met het budget van drie miljoen daarmee kan een beperkt aantal mensen eenmalig worden geholpen. Er komt wel een landelijk Fonds betaalbare koop waar dan gebruik van kan worden gemaakt.

5 Op de opmerking van GroenLinks over de hoepels waar men door heen moet komt de wethouder terug in het Uitvoeringsplan, net als de vraag over erfpacht.

D66 vroeg om een resultaatgericht actieplan. De wethouder geeft aan dat in de raadsbrief Betaalbaar wonen de inzet van het Fonds betaalbare koop aan de orde kwam, net als de verschillende mogelijkheden die er zijn voor wooncoöperaties. Via de Programmabegroting 2025 wordt de wijziging van met name het doel van het Fonds betaalbare koop ter besluitvorming aan de raad voorgelegd. De precieze uitvoering zal volgen in het uitvoeringsprogramma, dat rond de zomer gereed zal zijn. Hierin wordt de input uit de commissievergadering van vandaag en uit het gesprek over het grondbeleid meegenomen.

15 **Mevrouw Van der Wilt** (D66) hoorde de wethouder zeggen dat het in verband met grondschaarste lastig is om te starten voor wooncoöperaties. Aan de wethouder wordt gevraagd of bedoeld wordt dat zij dan ook de hoogte in kunnen.

Wethouder De Vries antwoordt dat dit een randvoorwaarde is die hij wilde meegeven. Er wordt toegewerkt naar het doel dat is gesteld in het actieplan. Waar mogelijk worden kansen benut, zoals bij het kantoorpand dat hij net noemde. Dat kan op meerdere manieren.

20 **De voorzitter** informeert of er gemiste vragen zijn.

De heer Van Straalen (CU) vraagt of de casus Overhoop een gewenste uitkomst is van het beleid zoals dat nu is vormgegeven. Als er later wijzigingen worden toegepast, biedt dat dan kansen voor Overhoop?

25 **Wethouder De Vries** antwoordt dat dit een heel specifieke vraag over een heel specifieke casus is. Dat maakt de vraag moeilijk te beantwoorden.

De voorzitter stelt voor dat de CU dit schriftelijk afdoet of contact opneemt met de betrokken ambtenaar. Hij verzoekt het antwoord te delen met de rest van de vergadering als het belangrijk is. Vervolgens vraagt hij of er toezeggingen zijn gedaan.

30

Lijst van toezeggingen:

1. voor de commissie van 13 juni 2024 volgt een raadsbrief over de gestelde vragen over grondzakenaspecten van coöperatief wonen;
2. voor de zomer 2024 volgt het uitvoeringsplan coöperatief wonen

35 **De voorzitter** vraagt of de agenderende fracties hun doel hebben bereikt.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) meldt dat hij de brief afwacht. Hij zal niet met een motie in de eerstvolgende raad komen.

De voorzitter sluit het onderwerp af en schorst de vergadering.

- Schorsing -

40 **De voorzitter** heropent de vergadering.

11 Spoeddebat raadsbrief Overvecht-Noord aardgasvrij

De voorzitter zegt dat hier 120 minuten voor zijn gereserveerd. De agenderende fracties willen met de wethouder in debat omtrent het nieuwsbericht van Eneco en de ontvangen raadsbrief. Het onderwerp zal in twee termijnen worden behandeld.

5 **De voorzitter** geeft het woord aan het CDA voor hun bijdrage.

Mevrouw Zwinkels (CDA) zegt best geschrokken te zijn van de berichtgeving over het stopzetten van de samenwerking met Eneco en van het persbericht van Eneco daarover. Het CDA vraagt de wethouder hoe dit heeft kunnen gebeuren, en wie het initiatief heeft genomen om de samenwerking stop te zetten. Dit stond blijkbaar al op de agenda van 4 april, bleek uit de
10 beantwoording van schriftelijke vragen. Dit is niet eerder aan de raad verteld. Een gepland debat over buurtinitiatieven werd af gereserveerd omdat er op stadsverwarming zou worden overgegaan in Overvecht-Noord. Nu is de wereld compleet anders. Het CDA vraagt waarom het overleg niet alsnog doorgaat. Bestuurders zouden als volwassen mensen het gesprek moeten voeren over hoe verder. De verantwoordelijkheid richting buurtbewoners moet worden gedragen. Voor hen is
15 het compleet onduidelijk wat er gaat gebeuren. In de beantwoording van de raadsvragen staat dat Eneco de schuldige zou zijn in het veroorzaken van de verwarring en onduidelijkheid. Hoewel je er wat van kan vinden dat de communicatie eenzijdig plaatsvindt, vindt het CDA het ook wel makkelijk om met de beschuldigende vinger te wijzen.

De heer Peters (D66) zegt dat duidelijk is benoemd dat er nog afspraken gemaakt moeten worden om tot een kostenneutraal voorstel te komen. Dat voorstel ligt er dus nog niet. Het is dus
20 nog niet duidelijk dat eruit wordt gekomen, hoewel dat wel de insteek is.

Mevrouw Zwinkels (CDA) zegt dat die voorstelling van zaken wel klopt. We waren er nog niet uit en er zijn ook kanttekeningen geplaatst bij de oplossing van stadsverwarming van Eneco. Er werd wel continu gesuggereerd dat er wel constructief aan gewerkt werd. Het verbaast haar dat een
25 partner van de gemeente op deze manier kenbaar maakt dat de samenwerking wordt stopgezet en dat de gemeente op deze manier reageert op de vragen van het CDA.

De heer Peters (D66) zegt dat iedereen leest dat er constructief gewerkt is om er samen uit te komen. Dan kan alsnog blijken dat dat niet lukt. Hij vraagt waar de verbazing van het CDA precies zit.

Mevrouw Zwinkels (CDA) antwoordt dat er drie weken geleden nog volop werd ingezet op deze oplossing. Andere alternatieven werden af gereserveerd. In de beantwoording van de brief is nu te
30 lezen dat opnieuw aan tafel wordt gegaan met buurtinitiatieven. Dat is natuurlijk goed maar hen is totaal geen recht gedaan in de manier hoe er met ze is omgegaan in de afgelopen maanden. Blijkbaar was de relatie met Eneco erg fragiel. Het college had dan ook een andere boodschap te vertellen naar de raad.
35

De heer Peters (D66) leest ook dat na het debat met de raad, een maand geleden, pas duidelijk werd dat het een moeilijke kluit zou worden. Het is dan niet raar dat het college tijdens het debat zei dat ze probeerde eruit te komen, maar later bleek dat dat niet het geval was.

Mevrouw Zwinkels (CDA) zegt dat als D66 alleen naar Eneco wil blijven wijzen en vindt dat het college niets te verwijten valt, dan is er geen debat te voeren. Als er verwijten worden uitgedeeld naar samenwerkingspartners, dan moet een betrouwbare overheid daar heel anders mee
40 omgaan.

De voorzitter maakt een punt van orde en zegt dat het omkatten van vragen niet bevorderlijk is voor het debat.

De heer Te Hoonte (VVD) zegt dat het erop lijkt dat mevrouw Zwinkels wordt gecontroleerd op haar inbreng, in plaats van het college op het functioneren.

Mevrouw Zwinkels (CDA) dankt de heer Te Hoonte voor zijn scherpe analyse.

De heer Te Hoonte (VVD) vraagt of mevrouw Zwinkels erkent dat als het debat op deze manier wordt gevoerd, het geen recht doet aan de controlerende taak van de raad, die ook bij coalitiepartijen ligt.

5 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) antwoordt dat de raad op een open en constructieve manier het debat moet aangaan. Anders worden er ongewenste fouten toegelaten.

De heer Peters (D66) vraagt wat er niet constructief was aan zijn vorige vraag.

De voorzitter geeft aan dat de heer Peters zijn drie vragen heeft gesteld en wil doorgaan met de inbreng van het CDA.

10 **De heer Peters** (D66) maakt een punt van orde door aan te geven dat er een goed constructief debat wordt gevoerd met constructieve vragen. Als door het CDA en de VVD wordt gezegd dat dat niet zo is, dan wil de heer Peters daar op kunnen reageren.

15 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) gaat verder met haar betoog. Zij is benieuwd hoe het zit met de wijkberichten, waarin een korting werd beloofd op de energierekening. Dit vindt zij erg vaag, en hierover is niet besloten in de gemeenteraad. Zij vraagt de wethouder om opheldering. Verder vraagt zij, in het kader van zorgvuldige communicatie, waarom het college er niet gewoon langs gaat of een bijeenkomst of inloopspreekuur organiseert. Op die manier kunnen inwoners hun zorgen uiten en opheldering krijgen, en weten zij dat de gemeente er voor ze is. Zij kunnen dan in gesprek over de gevolgen van deze zaken.

20 **De heer Cornielje** (PvdA) hoort dat het CDA zegt dat het beschuldigen van Eneco makkelijk is. Op 2 april was er een informatiebijeenkomst, waar Eneco niet kwam opdagen. Op 4 april zou er een overleg zijn tussen Eneco en de gemeente, maar op 3 april zette Eneco eenzijdig een stop achter de samenwerking. Vindt het CDA dat Eneco ook wat te verwijten valt?

25 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) vindt dat zeker. Beiden zijn wat te verwijten, het gaat om de eenzijdige communicatie terwijl het partners zijn in de samenwerking. Mevrouw Zwinkels heeft er over nagedacht om in plaats van een spoeddebat een kleine hoorzitting te houden. Ze wil echt weten wat er is gebeurd. Hoe kijkt de woningcorporatie hiernaar, en de buurtinitiatieven? Hoe zitten de verantwoordelijkheden van het college hierin? Dat moet openbaar worden gemaakt.

30 **Mevrouw Oudejans** (Student & Starter) zegt dat participatie inderdaad belangrijk is. Er worden vier bijeenkomsten georganiseerd. Wat voor bijeenkomsten zouden er nog meer moeten worden georganiseerd voor de buurt?

35 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) antwoordt dat er in de afgelopen tijd wel wat meer had mogen worden geparticipeerd en georganiseerd vanuit de gemeente. Er moet serieus worden gekeken naar plannen van buurtinitiatieven. Dat er vier bijeenkomsten worden georganiseerd is heel goed, zij is wel benieuwd naar de invulling ervan. Het is jammer dat zo'n wijkbericht tijdens zo'n bijeenkomst hersteld moet worden. Tot nu toe is het erg ongelukkig gegaan. Hopelijk kunnen deze vier bijeenkomsten helpen.

40 Zij gaat verder met haar betoog. Naar de toekomst toe hoopt zij dat het college om de tafel blijft gaan met Eneco. Tegelijkertijd moet ook serieus naar alternatieven worden gekeken, zoals de buurtinitiatieven. Verder moet er goed afstemming worden gezocht met de rijksoverheid als het gaat om de nieuwe Warmtewet, het reguleren van de tarieven van stadsverwarming op een manier die draagvlak krijgt. Verder moet goed worden gekeken naar het plangebied, waar de hoogbouw uit was gehaald. Hoe kunnen de gemeente en Eneco weer nader tot elkaar komen? Misschien dat publiek private samenwerking ook mogelijk is. Het CDA hoopt dat dit college haar verantwoordelijkheid neemt. Dit wordt gezien als een krasje in de ervaring met deze wethouder, waar het CDA erg van geschrokken is. Zij hopen oprecht dat hier goed uit wordt gekomen want dit dient de energietransitie.

45 **De voorzitter** meldt dat er een voorzitterswissel komt. Hij geeft verder aan dat de heer Emmen (UtrechtNu!) pas om 15.30 uur aanwezig kan zijn. Hij schorst de vergadering.

Voorzitter Van Steeg heropent de vergadering. Hij geeft het woord aan de VVD voor hun bijdrage.

5 **De heer Te Hoonte** (VVD) dankt mevrouw Zwinkels voor haar opmerkzaamheid bij het persbericht. Hij geeft aan dat de VVD aardgasvrij Utrecht wil, maar moeite heeft met een pilot in Overvecht-Noord. Zij hebben daarom in de loop der tijd geprobeerd het project enigszins behapbaar te houden. Zij hebben de wethouder de kans geboden de Klopvaart, vooral eengezinswoningen, uit het project te houden omdat de gasleiding er jonger was. De wethouder is gevraagd om alternatieven voor stadsverwarming te onderzoeken omdat de VVD de indruk had dat veel mensen niet op stadsverwarming zaten te wachten in deze wijk. Er is gevraagd of, nu 10 broze gasleidingen vervangen moesten worden, niet moest worden afgezien van stadsverwarming en een andere proef moest worden gedaan voor aardgasvrije wijken. Aan het college is gevraagd om buurtinitiatieven te omarmen, recent nog met het ondersteunen van motie 70 en 71 van EenUtrecht. Geen van die voorstellen zijn omarmd door de wethouder. In technische sessies en in 15 commissies is keer op keer gezegd dat stadsverwarming echt het beste was en dat het goed zou komen. In de eerste subsidie ging het maar om een paar honderd huizen, later stuurde het college aan op heel Overvecht-Noord. Het persbericht van Eneco en de reactie van de wethouder daarop gaf de indruk dat zij overdonderd was over het stranden van het project, maar later bleek dat zij overdonderd was over het feit dat het al buiten op straat lag. Waarover was de wethouder nou 20 overdonderd? Als dat niet was door het stranden van het project, wanneer had zij dan voor het eerst de indruk dat het niet zou lukken? Had de wethouder op 29 februari al signalen? Hoe duidt zij dan het ontraden van de ingediende moties? De brief van Eneco was gedateerd op 20 februari. Had de wethouder op basis van die brief niet moeten concluderen dat de relatie met Eneco 25 dusdanig was verslechterd, en het positief investeringsbesluit in Overvecht-Noord echt geen zekerheid was voor Eneco? Had zij de raad niet minder stellig negatief of zelfs positief moeten adviseren over de moties? Had zij niet moeten informeren over het bestaan van de brief, niet pas na de raadsvergadering? De VVD wil op deze vragen een specifiek antwoord van de wethouder. Er is meer dan 3,16 miljoen is besteed uit gemeentelijke middelen. Er is nog niet voldaan aan de eisen om de verleende 3,75 miljoen project-aardgasvrij-subsidie ook daadwerkelijk te besteden. 30 Als die subsidie terug moet staat een opvolgend project meteen 3,75 miljoen in de min. Verwacht de wethouder daardoor extra problemen?

De heer Peters (D66) las in de antwoorden op de schriftelijke vragen dat dit een vrij besteedbare subsidie was die niet terug hoefde. Leest de VVD dit anders?

35 **De heer Te Hoonte** (VVD) leest dat het geld apart is gezet in afwachting van besteding om Overvecht-Noord aardgasvrij te maken. Niet dat het vrij besteedbaar geld is. Als het niet wordt gebruikt om Overvecht aardgasvrij te maken, dan is het aannemelijk dat het geld terug moet worden gestort.

De heer Peters (D66) zegt dat de vraag niet is of Overvecht-Noord aardgasvrij vrij wordt gemaakt, maar wanneer.

40 **De heer Te Hoonte** (VVD) antwoordt dat het gaat over een subsidie die in 2018 is aangevraagd en in 2019 verleend. Er mag worden verwacht dat het een keer wordt uitgegeven aan het van het gas afhalen van woningen. Hij kan zich niet voorstellen dat D66 tevreden is dat het geld op de plank blijft liggen.

45 **De heer Peters** (D66) zegt dat de subsidie is bedoeld om Overvecht-Noord aardgasvrij te maken. Dat is nog steeds de bedoeling.

De heer Te Hoonte (VVD) geeft aan dat het geen vraag aan D66 was, maar aan de wethouder. Als het geld niet wordt besteed aan het van het gas afhalen van huizen in Overvecht, dan moet aan het rijk worden gevraagd waar zij deze subsidie dan aan willen besteden.

50 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) zegt dat allerlei gemeenten hebben gestreden voor het ontvangen van een subsidie om als koplopersproject aardgasvrij te worden aangemerkt. De gemeente Utrecht

heeft dat binnengehaald. Is de VVD het ermee eens dat juist die context het extra pijnlijk maakt dat dit voorlopig niet gaat lukken?

5 **De heer Te Hoonte** (VVD) antwoordt dat dat het probleem is bij het groter maken van het project. Het ging om 400 huizen die van het aardgas af moesten. In plaats van een klein en overzichtelijk project is het opgeblazen en gestrand.

10 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) zegt dat er in de beantwoording van de vragen staat dat er geen voorwaarden waren verbonden aan het uitgeven van deze gelden. Daaruit kun je concluderen dat het vrij besteedbare gelden zijn. Daarna staat echter de zin "Er is dus geen financiële impact in die zin dat er gelden zouden moeten worden teruggestort." Aan de VVD wordt gevraagd of zij het ermee eens zijn dat die relatie niet klopt.

15 **De heer Te Hoonte** (VVD) antwoordt dat de gelden volgens hem niet terug hoeven op het moment dat er daadwerkelijk resultaten worden geboekt in Overvecht. Hij constateert ook dat de lopende middelen, de projectmedewerkers et cetera, zijn betaald uit lopende middelen namelijk € 3,16 miljoen. Daar was het geld niet voor bedoeld. Er moeten huizen van het gas af om dit geld uit deze voorziening te halen.

20 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) vraagt voor wat betreft het terugstorten af wat rechtvaardig is om te doen. De ambitie om dit voor 2030 te doen moet worden losgelaten. Dan had net zo goed een andere gemeente dit geld kunnen krijgen. Is het geen morele verantwoordelijkheid om een deel van het geld überhaupt terug te storten naar het rijk, tenzij het wordt gebruikt om een andere wijk aardgasvrij te maken binnen het tijdspad richting 2030?

De heer Te Hoonte (VVD) antwoordt dat hij het geld het liefst gebruikt om de oorspronkelijke 370 woningen van het aardgas af te halen en alleen voor die specifieke gebouwen een business case te maken.

25 Hij vervolgt zijn betoog met de opmerking dat de leerervaringen slecht vastliggen. Van fouten kun je leren. Hoe zijn de verplichtingen zij daarvoor vanuit de subsidie? Verder is de VVD benieuwd welke middelen deze raad kan inzetten, bijvoorbeeld een raadstoets of raadsenquête. Net als in veel dossiers wijst het college naar Den Haag. Qua wetgeving moet er inderdaad van alles worden aangepast. Hoe kan het dat een project, dat eigenlijk in 2018 gestart had moeten worden, zo afhankelijk is van een wet die de Tweede Kamer nog niet eens besproken heeft? Vooruitlopend op deze wet vraagt de wethouder aan Eneco of zij een deel van het warmtebedrijf mag kopen. Zij is verbaasd dat de samenwerking met Eneco daarna gefrustreerd is. De brief van Eneco maakt duidelijk dat zij niet gecharmeerd waren van het verzoek van deze wethouder. Daarna ging de samenwerking ook heel snel bergafwaarts. Er wordt om een reflectie van de wethouder gevraagd. Hoe afhankelijk zijn wij van die wijziging in Den Haag voor die eerste opgave, en hoe kan het dat de wethouder, vooruitlopend op zoiets, gewoon aan een bedrijf vraagt om de helft over te dragen?

35 We moeten aardgasvrij worden, het is een enorme opgave en dat moet met keuzevrijheid. We kunnen het ons niet permitteren om monopolisten in het zadel te helpen. We zijn veel te afhankelijk van landen waarvan we dat niet willen zijn of van plekken in Nederland waar aardbevingen optreden.

40 Wat heeft de wethouder geleerd van het klappen van dit project? Wat gaat zij anders doen om te voorkomen dat we de komende jaren vaker worden geconfronteerd met dit soort vastlopende energiezaken? Waarom zou de gemeente beter geschikt zijn om die energietransitie te doen dan één van de grootste energiebedrijven in de wereld? De VVD wil op al deze vragen, ook als ze retorisch worden geïnterpreteerd, een duidelijk antwoord van de wethouder.

45 **Mevrouw Heijne** (GroenLinks) wil, net als de VVD, van de wethouder weten waarom die wetgeving nodig is. Utrecht is niet de enige stad is waar het niet lukt om de wijk aardgasvrij te maken. In andere steden schrijven warmtebedrijven, inwoners en gemeente samen brieven aan het rijk om te vragen om de instrumenten. Aan de VVD vraagt zij hoe zij dat analyseren ten opzichte van wat in Utrecht gebeurt.

50 **De heer Te Hoonte** (VVD) antwoordt dat dit een pilot was om van te leren. Er zouden gebouwen van het aardgas af gehaald worden, vastgelegd worden waar tegenaan gelopen werd, daarvan

worden geleerd en in ruil voor dat geld worden gedeeld met de rest van de maatschappij. Maar er zijn geen gebouwen van het aardgas afgehaald. Er is wel geconstateerd dat er extra wetgeving nodig is. Ruimte om kookgas aan te wijzen is door het rijk gegund en er zitten wijzigingen aan te komen die ook op verzoek van deze gemeente waren. Maar blijkbaar is er geen vertrouwen bij de partijen met wie wordt samengewerkt, want voordat die middelen er zijn stappen ze eruit.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) merkt op dat zelfs Eneco aangeeft dat die wetgeving ontbreekt. Dat maakt het moeilijk om een goed aanbod te doen. Hoe kijkt de VVD daarnaar?

De heer Te Hoonte (VVD) antwoordt dat die wetgeving ontbrak toen er een subsidieverzoek werd ingediend bij het rijk. Er was toen ook geen toezegging dat er andere wetgeving zou komen. Het had toen ingecalculeerd moeten worden. Er is veel veranderd sinds die tijd, dat krijg je als projecten helemaal uit de klauwen lopen. De VVD vindt het doodzonde dat de initiatieven die er waren zichzelf al opgeheven hebben. Hun businesscases zijn niet serieus genomen. Nu blijkt dat ze wel gelijk hadden.

Mevrouw Zwinkels (CDA) maakt een punt van orde: in plaats van hoorzitting bedoelde zij het instrument van een raadsenquête.

De voorzitter geeft het woord aan de Partij van de Dieren voor hun inbreng.

De heer Van Heuven (PvdD) vindt het feit dat Eneco zich terugtrekt uit het duurzame warmtenet in Overvecht-Noord een zeer onaangename verrassing en een schok. Het was inderdaad een pilot waar dingen mis kunnen gaan, en waarvan geleerd kan worden. Dat zo'n groot en belangrijk project helemaal gestopt wordt is ongelooflijk. Het is extra pijnlijk dat Eneco het persbericht hierover één dag voorafgaand aan het bestuurlijk overleg verstuurde zonder coördinatie met de andere partijen. Dat Eneco hiertoe besloot is voor de PvdD een teken aan de wand dat er echt iets scheef zat tussen al die partijen aan tafel. De PvdD heeft zich altijd al zorgen gemaakt over het aardgasvrij maken van Overvecht-Noord. Het tempo was te langzaam en er werd te weinig doorgepakt. De wethouder heeft al die tijd gewed op één paard: Eneco. Dat is een commercieel bedrijf in handen van een Japanse multinational die het vermoedelijk geen zier kan schelen wat er gebeurt in de Utrechtse wijken. Wat betreft stadswarmte is Eneco een monopolist, die eigenstandig kan beslissen zonder rekening te houden met concurrentie en dus ook tarieven hoog kan houden en dat ook doet. Zo heel duurzaam is het warmtenet, drijvend op gas en biomassa, ook weer niet. Ondertussen heeft de wethouder alleen met Eneco praten over de aanleg van een warmtenet in Overvecht-Noord. Blijven praten is een goed idee, maar het niet serieus nemen van andere warmte-initiatieven is geen goed idee. Het is een nog slechter idee om raadsmoties om andere initiatieven in Overvecht-Noord wel van de grond te krijgen te ontraden. Daarover schrijft de wethouder dat de partijen vanaf het begin wisten dat het een complexe puzzel zou worden om binnen de gestelde randvoorwaarden te komen tot een haalbaar aanbod. Toch heeft de wethouder moties over andere alternatieven ontraden, eind februari nog.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) vraagt hoe de PvdD kijkt naar de ondersteuning van bewonersinitiatieven, zowel financieel als in het zoeken naar een alternatieve oplossing voor hun buurt.

De heer Van Heuven (PvdD) antwoordt dat die initiatiefnemers zich als minder gelijkwaardig dan Eneco voelen. Dat beeld is door de wethouder ontkracht, en de coalitiepartijen zijn haar daarin gevolgd.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) zegt dat ze uitgebreid zijn ondersteund in het zoeken naar drie verschillende alternatieven. Daarbij zijn ze ook ondersteund met externe experts. Ze hebben wekelijks contact gehad met het college. In de beleving van GroenLinks kun je dan niet zeggen dat je de initiatieven niet serieus neemt.

De heer Van Heuven (PvdD) antwoordt dat de gemeente niet echt heeft geholpen om ze van de grond te krijgen. De initiatiefnemers hadden het gevoel dat ze tegen een muur praatten en dat ze niet als gelijkwaardig aan Eneco zijn behandeld. Dat beeld is ontstaan en is nu extra pijnlijk.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) concludeert dat zij daar anders tegen aankijkt dan de PvdD.

De heer Peters (D66) erkent dat dat beeld is ontstaan. Hij voegt daar aan toe dat Eneco partner was van de buurtinitiatieven. Zij zijn samen in gesprek geweest om tot haalbare oplossingen te komen, maar kwamen daar niet uit. Aan de VVD wordt gevraagd in hoeverre er dan sprake is van ongelijkwaardigheid.

5 **De heer Van Heuven** (PvdD) antwoordt dat de gemeente met Eneco door bleef praten, maar de gesprekken met de initiatieven kwamen niet van de grond. Er is wel gepraat maar er is niets gebouwd.

10 **De heer Te Hoonte** (VVD) vraagt of de PvdD ook erkent dat er in technische sessies in het verleden kritische vragen zijn gesteld over de vergelijkbaarheid van de initiatieven. Door hen werd onder andere gezegd dat de bron niet goed in de prijs werd meegenomen, maar ambtelijk werd namens de wethouder aangegeven dat dat niet aan de orde was.

De heer Van Heuven (PvdD) antwoordt dat hij dat beeld ook heeft.

De heer Te Hoonte (VVD) vraagt in hoeverre de PvdD herkent dat de initiatieven wel betrokken zijn, maar vooral om uit te leggen dat hun plan slechter was.

15 **De heer Van Heuven** (PvdD) herkent dat precies. Andere partijen probeerden de lokale initiatieven beter voor het voetlicht te brengen dan de PvdD, dus zij kunnen deze vraag nog beter beantwoorden. De lokale initiatieven hebben altijd te horen gekregen dat ze minder rendabel zouden zijn, de inwoner te veel geld zouden kosten, een klein groepje zouden bevoordelen in plaats van de hele wijk. Dat is geen goed antwoord als je vermoedt dat je eerste plan, met Eneco
20 dreigt te mislukken.

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat er op 29 februari een raadsvergadering was, waarbij de raad geen kennis had van de brief van Eneco. De raad werd pas na die raadsvergadering, het afkeuren van de moties en het opheffen van die initiatieven geïnformeerd.

De heer Van Heuven (PvdD) heeft die vraag ook en komt daar in zijn bijdrage op terug.

25 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt of de PvdD de mening deelt dat de initiatieven ongelijk zijn behandeld in vergelijking met het traject van Eneco, omdat de gemeente op verzoek van Eneco wel is gaan rennen voor het loskrijgen van subsidies. Dat is niet gebeurd met de lokale initiatieven van bewoners.

30 **De heer Van Heuven** (PvdD) antwoordt dat zij van initiatiefnemers hebben vernomen dat zij zich niet als gelijkwaardig behandeld voelen. Hij heeft het beeld dat de wethouder heel bewust op één paard heeft gewed. Dat is niet slim.

35 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt of de PvdD de mening deelt dat de gemeente enorm veel geld heeft geïnvesteerd in onderzoek van Eneco om te komen tot een business case die klopt. Het onderzoek waar in motie 71 om is gevraagd, hoe bewonersinitiatieven rendabel gemaakt kunnen worden, is afgewezen. Hierbij is dus ook sprake van ongelijke behandeling.

De heer Van Heuven (PvdD) antwoordt dat zij die motie niet voor niets mede hebben ingediend.

De heer Peters (D66) vraagt wat dan wel sluitende argumenten zouden zijn om niet met de buurtinitiatieven in zee te gaan.

40 **De heer Van Heuven** (PvdD) antwoordt dat als buurtbewoners met een potentieel goed alternatief komen voor eigen warmtenetten, dan moet de gemeente daarmee sowieso in zee gaan. Zeker als de plannen met de eerste voorkeur al ingewikkeld zijn.

De heer Peters (D66) zegt dat een aantal redenen zijn gegeven waarom de buurtinitiatieven niet haalbaar waren. De PvdD kwalificeert die redenen als niet goed. Wat zouden dan wel goede redenen zijn geweest om niet met de buurtinitiatieven in zee te gaan?

De heer Van Heuven (PvdD) antwoordt dat hij niet heeft gezegd dat de redenen niet goed waren, maar dat de wethouder ze als niet goed kwalificeert. Daarom heeft zij de gesprekken met de buurtinitiatieven niet op dezelfde manier vormgegeven als met Eneco.

5 Hij vervolgt zijn betoog met de opmerking dat de initiatieven in de Klopvaart en de Vechtzoom eind februari door de wethouder zijn ontraden. De coalitiepartijen stemden de moties vervolgens weg. Het college zette al hun geld op een commerciële monopolist waardoor iedereen nu met lege
10 handen staat. In de beantwoording van de schriftelijke vragen staat de zin: "Dat het onhaalbaar zou zijn werd pas duidelijk gedurende de afgelopen weken". Hoe lang is 'afgelopen weken', wat wist de wethouder al tijdens de raad van 29 februari ton ze die twee moties ontraadde? Wist ze toen al dat de samenwerking met Eneco kon mislukken, en hoe kijkt ze dan terug op het ontraden van die moties?

Mevrouw Zwinkels (CDA) vraagt of de PvdD hierin is geïnteresseerd vanwege de informatieplicht die de wethouder heeft richting de gemeenteraad.

15 **De heer Van Heuven** (PvdD) antwoordt dat als blijkt dat de wethouder op 29 februari al het angstige vermoeden had dat de samenwerking met Eneco zou kunnen mislukken, dan is er nu een heel groot probleem. Dan heeft zij namelijk moties ontraden over mogelijke alternatieven terwijl ze wist dat haar eerste voorkeur misschien niet kon gebeuren.

20 **De heer Bos** (Stadsbelang Utrecht) zegt dat er een noodzaak is tot een industriële aanpak om de energietransitie naar aardgasvrije woningen mogelijk te maken. Er moet worden doorgegaan met het inzetten op die industriële aanpak, en daarbij zijn we gebonden aan grote partijen die dit mogelijk kunnen maken. Niet de kleine bewonersinitiatieven.

25 **De heer Van Heuven** (PvdD) antwoordt dat Stadsbelang Utrecht een tegenstelling schets, alsof het alleen maar door een grote partij of kleine initiatieven kan, maar het kan ook met beide. Dat is een slimme strategie. Door te wedden op één partij en andere partijen uit te sluiten wordt het doel niet bereikt.

Hij vervolgt zijn betoog met de opmerking dat de doelstelling, dat Overvecht-Noord in 2030 aardgasvrij is, is nu gewoon geschrapt. Een belangrijk Utrechts klimaatdoel is uit zicht. Dit heeft een investering gekost van € 3,16 miljoen. De PvdD vindt het investeren in een belangrijk
30 klimaatdoel van belang, dus dat het geld is uitgegeven vinden zij niet erg. Maar had het geld niet beter moeten worden uitgegeven door te spreiden over meer partijen?

De heer Van Heuven bedankt het CDA voor het initiatief van schriftelijke vragen en voor het aanvragen van dit spoeddebat.

35 Hij vraagt hoe de wethouder verklaart dat Eneco één dag voor het bestuurlijk overleg met het nieuws naar buiten kwam. Waarom voelde Eneco de noodzaak om dit te doen en wat zegt dit over de onderlinge verhoudingen? Als de onderlinge verhoudingen zo slecht waren, welk aandeel had de gemeente daar dan in? Hoe reflecteert de wethouder op haar handelingen? Wist de wethouder dat de verhoudingen zo slecht waren tijdens de gemeenteraad van 29 februari? Hoe nu verder? In Amsterdam klapten de gesprekken met Vattenfall, maar is ook sprake van een vorm van heling door weer samen te gaan opereren. Welke toekomst ziet de wethouder voor samenwerking met
40 Eneco in Overvecht-Noord? De wethouder zegt dat ze weer gaat praten met de lokale warmte-initiatieven die ze eerder buiten spel hield. Wat vindt zij van het ontstane beeld dat zij gewed heeft op één paard en heeft verloren? Wat kan zij nu wel voor die lokale warmte-initiatieven betekenen?

Mevrouw Heijne (GroenLinks) merkt op dat de PvdD in eerste instantie afgaf op Eneco, maar de wethouder nu verzoekt om toch te kijken of er samenwerking mogelijk is.

45 **De heer Van Heuven** (PvdD) antwoordt dat hij het liefst wel samenwerking met Eneco ziet. Er is geïnvesteerd en er zijn wel stappen gezet. Alleen met lokale initiatieven redden we het misschien niet. Er moet niet op één paard worden gewed, dus als Eneco noodgedwongen een goede oplossing is, dan is het noodgedwongen een goede oplossing.

50 **De heer Bos** (Stadsbelang Utrecht) vindt de PvdD een beetje gratuit in het zoeken naar oplossingen. Zij menen dat de subsidie beter had kunnen worden gespreid over allerhande lokale initiatieven terwijl die nu vol is ingezet op Eneco. We redden het niet met die lokale initiatieven.

Moeten we de wethouder niet krachtig zeggen dat ze vol aan de bak moet om met Eneco tot een oplossing te komen zodat kan worden voldaan aan de uitbreiding van het warmtenet?

5 **De heer Van Heuven** (PvdD) antwoordt dat duidelijk is dat er actie nodig is. De klimaatcrisis loopt gierend uit de hand en de hele wereld staat in de fik. Als het college weer met Eneco om de tafel moet, en haar ego aan de kant moet schuiven, dan zou dat wel een goede oproep zijn. Maar we weten nog steeds niet wat er gebeurd is. Het moet duidelijk worden wat er in de gesprekken is gebeurd, wat er nog te helen is en welke actie er nog genomen kan worden.

De voorzitter geeft woord aan EenUtrecht voor hun inbreng.

10 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) vindt het triest en kwalijk. Na 7 jaar studeren zijn we terug bij af, de bewoners tasten volledig in het duister over hoe zij in Overvecht-Noord op een betaalbare manier hun woning in de toekomst aardgasvrij warm kunnen houden. Dat alles heeft Utrecht ook nog eens € 3,16 miljoen gekocht. Het is ook kwalijk, ten eerste omdat Eneco eenzijdig publiekelijk de stekker eruit trekt. Dat is schofferend en daarmee is Eneco geen betrouwbare partner. Zij waren bovendien niet duidelijk over de businesscase. De boeken bleven dicht tot frustratie van de
15 gemeente en de wooncoöperaties. In het debat van gisteren gaf minister Jetten aan dat er veel meer openheid bij energiebedrijven nodig is. EenUtrecht vindt de wethouder mild in haar uitleg, met woorden als “onaangenaam verrast”. Wat EenUtrecht betreft mag zij zich tien keer harder uitlaten over dit wangedrag van Eneco. Aan de wethouder wordt gevraagd of zij bereid is dat te doen.

20 Verder benoemt de heer Dijkstra dat er vandaag een persbericht van Stichting Klimaat030 verscheen. Zij hebben berekend dat Eneco over 2022 € 190 miljoen winst maakte in plaats van de € 10 miljoen die eerder is brieven is gecommuniceerd. Betekent dit dat Eneco financieel meer had kunnen doen en dat geld niet de echte reden is dat Eneco is gestopt?

25 De heer Dijkstra haalt vervolgens de mail aan die zij gisteravond van Eneco ontvingen. Daarin krijgt de wethouder het verwijt dat zij de zaak heeft opgeblazen omdat de gemeente het zoekgebied verkleinde en daarmee onrendabel maakte.

Het tweede punt waarom EenUtrecht dit kwalijk vindt is dat de wethouder de raad te weinig en te laat heeft geïnformeerd over de kans dat het basialternatief met Eneco voor stadsverwarming in Overvecht-Noord niet zeker is.

30 **Mevrouw Heijne** (GroenLinks) is ook benieuwd naar het antwoord op de vraag over de winst van Eneco. Zij vraagt aan EenUtrecht wat het verband is tussen deze vraag en de verkleining van het zoekgebied, waardoor het niet meer rendabel zou zijn.

35 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) zegt dat het twee losse vragen zijn. Hij bemerkt wel dat Eneco een ontluisterende mail stuurt waarin staat dat de gemeente boter op het hoofd heeft. Het verkleinen van het zoekgebied maakt dat de boel volgens Eneco niet rendabel te maken is. Dat vindt EenUtrecht een stuitende conclusie, en zij vragen de wethouder om dat te weerleggen.

40 **De heer Te Hoonte** (VVD) zegt dat EenUtrecht verwijst naar de businesscases die recent zijn opgesteld, maar de gemeente heeft ook zelf onderzoek laten doen. Daaruit bleek dat er voor warmtenetten moeten worden gegaan en niet voor lokale initiatieven. Herkent EenUtrecht dat de ingeslagen weg van het warmtenet ook van het college zelf kwam?

De heer Dijkstra (EenUtrecht) herkent dat. De extra verrassing was dat het argument om de lokale initiatieven af te wijzen was dat de voorinvestering te groot zou zijn, maar als daar slim financiering op wordt gezet wordt het hard terugverdiend.

45 Hij vervolgt zijn betoog met de opmerking dat het afgelopen half jaar wel van de wethouder is vernomen dat het moeilijk en complex is. De wethouder moet in de periode december-februari hebben geweten dat het niet alleen moeilijk was maar ook een risico had om te ontploffen. Waarom is de raad daar in die periode niet in meegenomen?

De heer Peters (D66) vraagt hoe EenUtrecht inschat wat dat doet in de onderhandelingspositie van de gemeente in de gesprekken die achter gesloten deuren plaatsvonden.

50 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) antwoordt dat Eneco in zijn mail een boekje opendoet. Hij wil ook de wethouder de gelegenheid geven om dat te doen. Het is goed om transparant met elkaar te

delen wat er mis is gegaan. Dan ontstaat een betere positie om met elkaar in gesprek te gaan over hoe dit anders kan.

De heer Peters (D66) doelt op eind januari. Moest de wethouder toen al aangeven dat er twijfels waren?

5 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) antwoordt dat als dat moeilijk voor de onderhandeling had kunnen zijn, dan had dat in gesloten bijeenkomst moeten plaatsvinden. Bovendien had de raad een totaal ander advies moeten krijgen op de moties in februari. De heer Dijkstra kan die twee zaken niet rijmen met de kennis van nu.

10 **Mevrouw Heijne** (GroenLinks) zegt dat op 3 november een brief is ontvangen waarin letterlijk staat: "mocht het desondanks onverhoopt niet lukken om tot een haalbaar en betaalbaar aanbod te komen, moeten we nadenken over alternatieve scenario's. Daarom gaan we verkennen hoe alternatieve scenario's voor Overvecht-Noord eruit kunnen zien." Toen is al aangegeven dat er nog steeds geprobeerd werd, maar ook dat het de vraag was of eruit gekomen kon worden. Hoe leest EenUtrecht die brief?

15 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) antwoordt dat hij in de afgelopen maanden inderdaad een dubbel gevoel had. Ook in debatten gaf de wethouder aan dat ze er nog niet uit waren, en gaf zij het signaal dat het nog mis kon gaan. Tegelijkertijd gaf ze vol overtuiging aan dat ze vol zou inzetten op dit alternatief, en dat andere alternatieven niet zouden worden uitgewerkt. Ze zei zelfs letterlijk in het debat op 29 februari dat ze geen twee zaken naast elkaar zou uitwerken, en ontraadde de
20 motie om naar alternatieven te kijken.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) zegt dat er twee dingen naast elkaar worden gezet die in schaal niet vergelijkbaar zijn: het een gaat over een buurt en het ander over een hele wijk. Hoe kijkt EenUtrecht daarnaar?

25 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) antwoordt dat het niet over een buurtje ging maar over een buurt van 500 woningen. Het zou ook een voorbeeld kunnen zijn voor meer. Dit soort kleine initiatieven, van behoorlijke omvang, hadden zich kunnen herhalen. Als je deze pioniers de nek omdraait ben je verder van huis. Dit had een wezenlijke bijdrage aan de transitie kunnen zijn.

30 **Mevrouw Heijne** (GroenLinks) vraagt in hoeverre dit echt schaalbaar was. Was dit echt de oplossing in relatie tot netcongestie, de betaalbaarheid et cetera. Was dit voor EenUtrecht de oplossing om heel Overvecht aan de warmtepompen te krijgen?

De heer Dijkstra (EenUtrecht) antwoordt dat het altijd en-en is. EenUtrecht is niet van één plan, één verhaal, één monopolist maar meer van koester alle locatie initiatieven. Het is beter om decentraal, kleinschalig veel te doen dan met één monopolist te werken. Hij roept op om voorlopig te kijken of beiden gedaan kunnen worden, en niet alleen in te zetten op de monopolist.

35 **De heer Te Hoonte** (VVD) vraagt of de heer Dijkstra erkent dat de wethouder 29 februari zei: "Als meerdere systemen naast elkaar worden gezet wordt het voor andere mensen duurder. Bovendien leidt het tot kosten bij de gemeente die dan niet meer in andere buurten worden geïnvesteerd." Daarvoor zei zij dat vooral in het warmtenet moet worden geïnvesteerd. Zij heeft de
40 bewonersinitiatieven echt ontraden ten gunste van het warmtenet. Dat is toch hoe het toen gegaan is?

De heer Dijkstra (EenUtrecht) zegt dat hij precies dat citaat in zijn hoofd had. Het bevestigt ook dat beeld, en dat vindt hij erg kwalijk.

45 **De heer Te Hoonte** (VVD) zegt dat dit een week nadat Eneco aan de gemeente meldde dat ze op adresniveau getoetst willen hebben wie er wel en niet mee gaan doen kwam. Inmiddels is de brief van Eneco bekend. Klopt het niet dat de wethouder er best bij had kunnen zeggen dat Eneco nog niet zo enthousiast was, en dat de warmte-initiatieven dus beter in het leven hadden kunnen worden gehouden? Ze had de motie kunnen ontraden, maar voor kunnen stellen om die in te trekken met de toezegging dat ze nogmaals met die mensen in gesprek zou gaan. Was dat een beter optie geweest?

5 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) is het daarmee eens. Als vandaag wordt geconstateerd dat de wethouder voor 29 februari ernstige twijfel had over of het met Eneco zou kunnen slagen, dat is er een probleem. Dat had op die dag namelijk gedeeld moeten worden met de raad, en dan had er een verstandig besluit genomen kunnen worden over de 500 woningen. Dat is een belangrijke vaststelling.

De heer Te Hoonte (VVD) vraagt of EenUtrecht zich afvraagt of de wethouder voor 29 februari wist dat het met Eneco zou klappen, en waarom de raad dat niet wist. Als de wethouder dat pas na 29 februari wist, hoe kan het dan dat ze niet wist dat de samenwerking met Eneco zo dun was.

10 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) antwoordt dat in het geval dat de wethouder op of voor 29 februari al wist dat er een serieuze kans was dat het zou klappen, dan had ze anders moeten handelen tijdens die raadsvergadering. Dan is er een probleem.

Hij gaat verder met zijn betoog. Op de derde plaats vindt EenUtrecht het kwalijk dat op 21 december in debat zijn gegaan over het alternatief. De wethouder wist toen misschien al of het basisalternatief door zou kunnen gaan. De afgelopen zes jaar zijn de bewoners al drie keer met alternatief gekomen. Zij zijn gestopt nadat de twee moties op 29 februari zijn afgewezen en hebben zichzelf opgeheven. Het vreemde is dat die boodschap niet bij de wethouder is aangekomen. In haar brief nodigt zij hen weer uit om in gesprek te komen. De wethouder geeft nu toe dat het basisalternatief niet betaalbaar en niet concurrerend is. Het alternatief van de bewoners was over de hele exploitatie goedkoper. Het ging er alleen om hoe de voorinvestering met publieke garantie of leningen kon worden gefinancierd. Het onderzoek daarnaar is afgeraden en dat is buitengewoon spijtig. Resumerend constateert EenUtrecht dat er sprake was van een tunnelvisie op het basisalternatief. Zie de wethouder ook dat zij ongelijk met beide alternatieven is omgegaan, en hoe reflecteert zij daarop? Naar de toekomst zij volgens EenUtrecht drie zaken nodig: ten eerste dat de wethouder erkent dat zij niet open genoeg is geweest over de afbreukrisico's en dat dat in het vervolg beter met de raad moet worden gedeeld, ten tweede dat er een compleet nieuwe strategie moet worden ontwikkeld voor de energietransitie waarbij we minder afhankelijk zijn van de onbetrouwbare Eneco, de stadsverwarming een kleiner en realistische onderdeel gaat zijn van de hele transitie, en dat er meer ruimte moet worden gemaakt voor andere alternatieven zoals de kleinere lokale energiealternatieven voor collectieve bewonersgroepen. Het derde punt is dat er per direct een herstart moet worden gemaakt met lokale bewonersinitiatieven, zo nodig moet de wethouder dan op de knieën terug moeten naar groepen als NEV en KVA met het vriendelijke verzoek of ze alsnog weer willen herstarten. De heer Dijkstra vraagt een toezegging van de wethouder op al deze punten.

35 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) kan zich vinden in het eerste en derde punt. Zij vindt het tweede punt, waarin gesproken wordt van een onbetrouwbare Eneco, wat vreemd. Er is al een jarenlange samenwerking met Eneco. Er kan dus niet zomaar afscheid worden genomen van Eneco. Het persbericht was schokkend, maar is dat dan meteen de kwalificatie onbetrouwbaar waard?

40 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) vindt 'onbetrouwbaar' geen vreselijk woord. Eneco moet zich aantrekken van wat hier gebeurt. De jaarrekeningen worden via Woo-verzoeken eindelijk publiekelijk, maar in de business case mocht niet worden meegekeken. Er worden conclusies aangeleverd, maar die kunnen nooit gecheckt worden. Hoe betrouwbaar zijn deze conclusies van Eneco dan? Het opbrek-gedrag was ook onbetrouwbaar: zij zeggen het overleg op 4 april af en trekken eenzijdig de stekker eruit. Dat is onbetrouwbaar gedrag, maar daarmee zegt EenUtrecht niet dat het klaar is. Het is een uitnodiging naar Eneco om hier uitleg te geven en het anders te gaan doen.

50 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) vindt het woord onbetrouwbaar een heel zware kwalificatie. In de mail zegt Eneco dat zij een second opinion heeft laten uitvoeren op de berekening van investeringskosten en operationele kosten. Is EenUtrecht het ermee eens dat Eneco op die manier juist probeert te werken aan een stukje transparantie? Door hen als onbetrouwbaar te kwalificeren wordt dat hele fundament weggehaald.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vindt dat niet. Hij vindt het jammer dat er door Eneco een derde wordt binnengehaald om het onderzoek te doen. Als je elkaar vertrouwd laat je elkaar meekijken in de boeken. Daar hoeft geen derde voor te worden in gehurd.

De voorzitter geeft het woord aan D66 voor hun inbreng.

De heer Peters (D66) is bezorgd en kritisch over deze gang van zaken. Hun primaire zorg gaat uit naar de onzekerheid voor inwoners van Overvecht-Noord over de verwarming van hun huis. Verder maken zij zich zorgen over het herstellen van vertrouwen in de energietransitie met alle partijen met wie moet worden samengewerkt. D66 wil zich aansluiten bij de vragen die zijn gesteld over de eerste aanwijzing dat Eneco zich zou terugtrekken. Wat waren de overwegingen van de wethouder om dat op dat moment nog niet te delen? Ook is D66 benieuwd naar de proactieve stappen die het college heeft ondernomen om die onwenselijke wending te voorkomen. In het licht van de ontraden moties sluiten zij zich aan bij de vragen die zijn gesteld over de kennis van de wethouder van Eneco's terugtrekking tijdens de raadsvergadering eind februari.

De heer Van Heuven (PvdD) merkt op dat D66 tegen de moties heeft gestemd. Waarom wil D66 dit weten en zou dit tot een andere oordeelsvorming over die moties hebben geleid bij D66?

De heer Peters (D66) antwoordt dat hij dat inderdaad had willen meenemen in de overweging. Voor D66 is het belangrijk dat het schip zinkend is. Er is een harde deadline en er moet snel naar de overkant worden gevaren. Die overkant is aardgasvrij Utrecht. Op het moment dat alle opties worden opgehouden en alles mee in overweging wordt genomen, terwijl er een beperkte capaciteit bij de gemeente is, dan bereik je die overkant niet. Dan staan er tien stuurlieders op een schip die allemaal een andere kant op willen. De overweging van D66 om tegen de motie te stemmen was om duidelijk een richting te kiezen, daar voor te gaan en als dat mislukt verder te kijken. Daarom is destijds aan de wethouder een toezegging gevraagd: stel dat het niet gaat lukken, worden die initiatieven dan opnieuw overwogen? Dat heeft de wethouder toegezegd.

De heer Van Heuven (PvdD) merkt op dat je natuurlijk nooit in zee gaan met tien zinkende schepen. Maar wedden op één paard of het hebben van een tunnelvisie is ook geen goede strategie. Had D66 een niet wat meer opener blik moeten houden dan alleen in te zetten op één initiatief, in plaats van meerdere initiatieven tegelijkertijd? Daarmee is veel kostbare tijd verloren gegaan.

De heer Peters (D66) antwoordt dat hij dat in de ideale situatie zou hebben, maar er valt veel af te dingen op die initiatieven. Het was verre van een ideaalplaatje dat werd geschetst. Daarom stelt hij voor om voor de grote schaal, voor de stadsverwarming te gaan. Als D66 had geweten dat het zo moeilijk was, dan hadden zij er extra naar gekeken. Op dat moment stonden zij daar volledig achter.

Hij vervolgt zijn betoog met de opmerking dat de huidige situatie verre van ideaal is en vraagt hoe de wethouder deze complexe uitdaging gaat aanpakken. Overvecht-Noord verdienen duidelijkheid en betrokkenheid bij de volgende stappen. Welke concrete plannen zijn er om hen mee te nemen en wanneer kan de wijk haalbaar en betaalbaar alternatief verwachten? De relatie met Eneco staat ongetwijfeld onder druk. Wat betekent dit voor de toekomstige samenwerking en de brede uitrol van het warmtenet in Utrecht?

Mevrouw Zwinkels (CDA) vraagt waar D66 zich op baseert bij de opmerking over de terugtrekkende beweging van Eneco. Het kan ook zo zijn dat de gemeente een terugtrekkende beweging heeft gemaakt. Hoe kan dat meespelen in het vinden van een oplossing?

De heer Peters (D66) antwoordt dat hij niet weet wie de terugtrekkende beweging heeft gemaakt. Hij ziet dat twee partijen er niet zijn uitgekomen. Dat kan tegelijkertijd zijn geweest. Het gaat zowel Eneco als de gemeente er om een betaalbaar alternatief op tafel te leggen. Op het moment dat dat niet het geval was zijn er misschien wel terugtrekkende bewegingen gemaakt. Hij gaat verder met betoog. D66 is ook benieuwd of de start van Overvecht-Noord met aardgasvrij nog steeds de meest opportune is, of dat elders sneller en beter aan de slag kan worden gegaan. Aan de wethouder wordt hier een reactie op gevraagd.

Mevrouw Zwinkels (CDA) vraagt hoe D66 naar de financiën kijkt. Is hij het met het CDA eens dat het geld dat van het rijk is ontvangen alleen gehouden mag worden als er elders aan de slag wordt gegaan met het aardgasvrij maken van een wijk?

De heer Peters (D66) antwoordt dat er aan de slag moet worden gegaan om Utrecht aardgasvrij te maken. Elk huis dat minder wordt aangesloten op het gas is winst. De bewoners op Overvecht-Noord hebben recht om te weten wat hun te wachten staat en wanneer. Het is en was een pilotproject, en een pilot is om fouten te maken. Het is goed om stil te staan wat er geleerd wordt van deze pilot.

Hij vervolgt zijn inbreng met een vooruitblik: van D66 hoeft er niet te worden verdiend aan het brengen van warmte naar Utrechtse huizen. Daarom moet zo snel mogelijk worden bekeken hoe een warmtenet een publiek eigendom gemaakt kan worden. Aan de wethouder wordt gevraagd wat de mogelijkheden zijn om het opzetten van een warmteontwikkelbedrijf door deze situatie naar voren te trekken.

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat nu nog niet vooruit gekeken kan worden. Bovendien zijn daar verschillende varianten voor. Welke variant stelt D66 voor?

De heer Peters (D66) antwoordt dat hij verschillende varianten naast elkaar uitgewerkt zou willen zien, om er een afweging in te kunnen maken.

De heer Te Hoonte (VVD) zegt dat het voorstel van de minister van Klimaat nog niet eens in Tweede Kamer is besproken. Hoe duidt D66 dat de gemeente aan Eneco heeft aangegeven dat ze het wel een goed idee vindt om het in een eigen warmtebedrijf te stoppen?

De heer Peters (D66) antwoordt dat dat twee verschillende dingen zijn. De Wet collectieve warmte zegt dat het voor minimaal 51% in publieke handen komt. Een energieontwikkelbedrijf staat er los van. Het kan zijn dat er én een energieontwikkelbedrijf is én 51% van de aandelen van Eneco. De discussie daarover wordt heel complex. Het is begrijpelijk dat het college de mogelijkheden om daarop vooruit te lopen heeft bekeken, inclusief het terugkopen van een overheidsaandeel in Eneco.

De heer Te Hoonte (VVD) zegt dat het niet om een overheidsaandeel in Eneco gaat maar om een 50%-deelname in het publieke net. Is het niet heel raar dat een gemeente, die met een bedrijf samenwerkt aan het opzetten van een warmtenet in een wijk, aan het bedrijf vraagt: "bent u bereid om verschillende alternatieven te verkennen waaronder de mogelijkheid van een ingroeipad naar 50% publieke deelname? Heeft Eneco de intentie om te participeren in een publiek-privaat warmtebedrijf op basis van de Wcw, zoals deze uiteindelijk zal worden vastgesteld?". De gemeente Utrecht weet blijkbaar al dat de Eerste Kamer die gaat vaststellen. Hoe vindt D66 dat?

De heer Peters (D66) antwoordt dat hij benieuwd is naar de overwegingen die daarbij zijn gemaakt. Het zou ook gek zijn om met z'n allen aan een warmtenet te werken terwijl je weet dat binnenkort over de wet door de Eerste Kamer wordt gestemd, en dan pas het publiek eigendom gaat uitwerken. Het college zou dan de terecht de opmerking van de raad krijgen dat zij naïef was om niet eerder na te denken over hoe daar invulling aan kan worden gegeven. Volgens D66 zijn er verschillende afwegingen in te maken.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of D66 ook ziet dat de manier hoe het warmtebedrijf wordt georganiseerd in de long run een negatieve business case kan opleveren.

De heer Peters (D66) antwoordt dat dat het geval is met alle manieren waarop je de stad gaat verwarmen. Als het in overheidshanden is kan er wel over na worden gedacht hoe het onrendabele deel kan worden gefinancierd. Daar wordt dan met de gemeenschap voor betaald en dat heeft de gemeente zelf de controle over wanneer en hoe het wordt uitgerold. Daar zitten voordelen aan. Eerst moet goed worden uitgewerkt hoe het er precies uit komt te zien voordat het debat wordt gevoerd.

De voorzitter geeft woord aan Volt.

Mevrouw Passier (Volt) bedankt het college en de ambtelijke organisatie voor de snelle beantwoording van schriftelijke vragen. Het is moeilijk om op basis van de schriftelijke beantwoording de situatie te begrijpen. Aan de ene kant leest zij over een zorgvuldig handelende gemeente, een lang traject met betrokken inwoners en een escalatie die buiten de eigen macht ligt. Aan de andere kant leest zij dat al langer bekend was dat het traject vanaf het begin weinig

kans van slagen had, en dat er ondanks die geringe kans ontzettend veel geld en capaciteit in deze oplossingsrichting is gepompt. Waarom heeft dit zo lang geduurd? In het vorige debat heeft Volt vragen gesteld over de haalbaarheid van de business case en de afhankelijkheid van Eneco.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of Volt beweert dat het weinig kans van slagen had.

- 5 **Mevrouw Passier** (Volt) zegt dat in de brief stond dat voor een betaalbaar aanbod veel risico's waren en de kans daarvoor klein was. De letterlijke bewoording heeft zij niet paraat.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) is verrast want alle aanwezigen betogen dat de wethouder de indruk gaf dat er een grote kans van slagen was en dat de gemeente eraan zou trekken.

Mevrouw Passier (Volt) deelt dat idee. Zij doelt op beantwoording van schriftelijke vragen.

- 10 Zij vervolgt haar betoog en vraagt waarom niet in een eerder stadium is gezegd dat het niet zal werken.

De heer Te Hoonte (VVD) zegt dat dit een risicovol project is. In de laatste rapportage die hij heeft gevonden staat: "Kans: klein. Het overleg met partijen is constructief en er is geen aanleiding om te veronderstellen dat de besluitvorming problemen oplevert. De kans dat partijen niet instemmen is klein. De kans dat de planning door deze reden vertraagt is klein." Dit was de risico inschatting over samenwerking tussen Eneco, gemeente, Portaal en Woonin. Hoe duidt Volt haar

15

Mevrouw Passier (Volt) zegt dat het beeld is dat zij ook hebben gekregen uit de debatten. Dat botst met de beantwoording van de schriftelijke vragen waarin stond dat de haalbaarheid van een betaalbare business case klein was. Zij bemerkt dat zij op dezelfde lijn zitten als de VVD. Zij vervolgt haar betoog en vraagt hoe kan worden voorkomen dat in de toekomst deze situatie nog een keer ontstaat. In het eerste geval om vertraging in de duurzaamheidstransitie te voorkomen, maar bovenal om te voorkomen dat inwoners worden teleurgesteld, draagvlak wordt verloren en schaarse ambtelijke capaciteit verspillen. Zij hoort hiervoor graag suggesties van de wethouder. Volt probeert zich op de toekomst te richten. In de beantwoording van de schriftelijke vragen schrijft het college de komende maanden aan alternatieve scenario's te werken. Daarover wordt de raad uiterlijk in Q4 geïnformeerd. Dat vindt Volt te laat, zij willen voor de zomer geïnformeerd worden over alternatieven scenario's die het college overweegt te onderzoeken. Q4 lijkt hen dan een mooi moment om de raadsleden in een technische sessie bij te praten over de technieken, kansen en risico's. Aan de wethouder wordt een toezegging hierop gevraagd. Volt wil verder een alternatief scenario aandragen: een geïntegreerd energiesysteem waarin de opwek, opslag en het gebruik van elektriciteit en warmte in samenhang wordt bekeken. Eerder heeft het college geen aanleiding gezien om hier extra ruimte voor te geven, maar in deze vrij wanhopige situatie heeft het college niet de luxe om niet alle opties op tafel te leggen. Aan de wethouder wordt om een toezegging gevraagd. Tenslotte bedankt Volt iedereen die in de afgelopen jaren betrokken was bij Overvecht van het gas af. Dit is een lang traject geweest. Voor iedereen die hierbij betrokken was is de uitkomst op dit moment teleurstellend.

25

30

35

De voorzitter geeft woord aan DENK voor hun inbreng.

De heer Usta (DENK) zegt dat zij enorm zijn geschrokken van het nieuwsbericht van Eneco. Het is ernstig dat Eneco de stekker eruit heeft getrokken terwijl het traject al ver was. Het is ernstig dat de wethouder dit niet had kunnen voorzien met de informatie die zij had. DENK heeft zorgen hierover aan de voorkant al geduid. Zij hebben de wethouder expliciet gevraagd of dit plan niet zou leiden tot financiële problemen, met name voor de bewoners. Nu een hele tijd later, en tijd en middelen zijn verloren, wordt bekend dat het plan nadelig uitpakt. Het is voor de bewoners van het gebied vervelend dat zich in het midden bevinden van een proeftuin met veel onzekerheden. Aan de wethouder wordt gevraagd wat de gevolgen voor de bewoners zijn, hoe worden hun zorgen actief gehoord en verholpen. Een stukje participatie dus. Hoe kan de wethouder uitleggen dat, ondanks dat DENK expliciet had gewezen op risico's, alsnog dit plan heeft laten doorgaan tot dit fiasco. Verder wordt Eneco onvoldoende transparantie verweten. DENK heeft echter vernomen dat de transparantie er wel was. Hoe verklaart de wethouder dit? Wat is de totale financiële schade voor de gemeente? Is de wethouder bereid om een verkenning te doen naar een hybride opstelling, waarin het mogelijk blijft om zowel gas te gebruiken als elektrische energie? Dat is

40

45

50

volgens Eneco voordeliger voor de bewoners. Welke lessen trekt de wethouder uit dit geval, aangezien de gemeente heeft geen ruimte meer voor ondoordachte plannen? DENK sluit zich verder aan bij de aanbeveling van EenUtrecht.

De voorzitter geeft woord aan GroenLinks voor hun betoog.

- 5 **Mevrouw Heijne** (GroenLinks) zegt dat ook GroenLinks teleurgesteld is door de berichtgeving in de afgelopen periode. GroenLinks wil zoveel en zo snel mogelijk huizen van het gas af. Warmte is een basisbehoefte die voor iedereen toegankelijk en betaalbaar moet zijn.

10 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) vraagt wat GroenLinks bedoelt met “zo snel mogelijk”. Er is ook de klimaatambitie van Utrecht, zo snel mogelijk. Daar is veel gedoe over geweest. Betekent zo snel mogelijk ook dat hybride warmtepompen worden toegestaan?

Mevrouw Heijne (GroenLinks) antwoordt dat zo snel mogelijk voor Overvecht nu heel lastig wordt. Er zou ook moeten worden gekeken naar andere wijken, en tegelijkertijd moet worden onderzocht wat kan worden gedaan om Overvecht-Noord op koers te houden.

- 15 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) vraagt of GroenLinks bedoelt dat voor de andere wijken, waar ook stadsverwarming van Eneco is voorzien, wel het gesprek met Eneco wordt aangegaan om het net uit te breiden.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) wil in dit stadium op voorhand niet teveel uitsluiten. Zij gaat verder met haar betoog. GroenLinks is verbaasd over de manier waarop Eneco eenzijdig naar buiten is gekomen met het bericht dat het warmtenet in Overvecht-Noord er niet zou komen, terwijl er nog een overlegd zou komen. Dat is onfatsoenlijk naar het college en naar de bewoners. Zij hebben dat uit de media moeten vernemen, en dat is geen zorgvuldige, gezamenlijke communicatie. Het CDA zei al: “Samenwerken doe je samen”, zulk soort beslissingen moeten dan ook samen worden genomen en samen worden gecommuniceerd. Ook vooruitkijkend: als er wel een gezamenlijke ambitie is om van het aardgas af te gaan, hoe gaan we daar samen dan mee verder?

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat hij al jaren geen fan is van stadsverwarming. GroenLinks duidt het gedrag van Eneco als onfatsoenlijk. Welke bewijzen zijn daarvoor?

- 30 **Mevrouw Heijne** (GroenLinks) wijst op het feit dat er een bestuurlijk overleg gepland stond, waarbij Eneco één dag tevoren zonder medeweten van de gesprekspartners naar buiten is gegaan met een vrij rigoureuus bericht. Dat is onfatsoenlijk.

- 35 **De heer Te Hoonte** (VVD) vraagt of GroenLinks de communicatie met Eneco uit die dagen wil hebben waaruit opgemaakt kan worden dat het college niet gewaarschuwd is dat Eneco vond dat er communicatie naar buiten moest of dat er andere redenen waren dat er communicatie gezocht moet worden, en dat dat ook echt wel met de gemeente is gedeeld. Zou GroenLinks dan niet alle communicatie met het college en de ambtenaren uit die periode willen opvragen om dat te kunnen toetsen, samen met de VVD?

Mevrouw Heijne (GroenLinks) is geïnteresseerd in de analyse van het college dat Eneco deze stap heeft gezet, en wat daaraan is voorafgegaan. Liever dan alle communicatie op te vragen. Het staat de VVD natuurlijk vrij om dat wel te doen.

- 40 **De heer Te Hoonte** (VVD) merkt op dat hij dat waarschijnlijk ook gaat doen. Hij vindt onfatsoenlijk een sterk woord.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) vindt dat speculatief. Zij vervolgt haar betoog. GroenLinks maakt zich zorgen over hoe het nu verder gaat met het aardgasvrij maken van wijken. Misschien verloopt dit niet alleen in Utrecht moeizaam. Landelijk zijn recent meerdere initiatieven niet geslaagd, bijvoorbeeld in Den Haag en Amsterdam. Een grote drempel hierin is dat de landelijke wetgeving er niet komt. Ook Eneco geeft dit als een gedeeltelijke verklaring voor het mislukken van de samenwerking in Overvecht-Noord. GroenLinks

45

vraagt de wethouder om een inkijkje geven in hoe verder te gaan met aardgasvrij, rekening houdend met achterblijvende wetgeving en financiering die mogelijk weer kwijtgeraakt wordt.

De heer Usta (DENK) vraagt of, als het aardgasvrij maken van de wijken nog een tijd gaat duren, wil GroenLinks dan overwegen om voor hybride warmtepompopstellingen te gaan?

- 5 **Mevrouw Heijne** (GroenLinks) antwoordt dat dat niet verstandig lijkt als je van het aardgas af wilt. Dan wordt namelijk een investering gedaan waardoor je nog 15 jaar aan het aardgas blijft hangen.

De heer Usta (DENK) zegt dat er hybride opstellingen zijn die te zijner tijd kunnen worden omgezet naar all electric. Is dat dan een goede investering?

- 10 **Mevrouw Heijne** (GroenLinks) antwoordt dat het ingewikkeld is om nu alle mogelijke opties langs te lopen. Er moet in de volle breedte worden gekeken welke opgaven en oplossingen er zijn. Daarbij moet voor ogen worden gehouden dat er sprake is van netcongestie. Het inzetten van veel elektrische warmtepompen kan voor belemmeringen in de ambities zorgen.

- 15 **De heer Usta** (DENK) stelt dat er in een ideale wereld wel genoeg capaciteit is. Is GroenLinks dan wel bereid om nu te gaan voor hybride opstellingen, of willen ze wachten tot de wijk geheel van het aardgas af is?

Mevrouw Heijne (GroenLinks) antwoordt dat hybride haar geen goede oplossing lijkt.

De heer Peters (D66) vraagt of het wel verstandig is om in dit stadium allerlei bronnen uit te sluiten? Stel dat er wel op stadsverwarming kon worden aangesloten, dan zou dat deels nog wel op gas zijn.

- 20 **Mevrouw Heijne** (GroenLinks) antwoordt dat hybride oplossingen zijn niet de favoriet van GroenLinks zijn. Als er een overtuigend voorstel komt dan kijken zij daarnaar, maar is niet het eerste waar zij naar kijken.

- 25 **Mevrouw Alblas** (CU) deelt met GroenLinks dat dit dossier deels op rijksniveau zit, vanwege de wetgeving. Zij vraagt of GroenLinks het met de CU eens is dat het goed zou zijn dat de wethouder gaat lobbyen bij het rijk, zodat de wet er gaat komen.

- 30 **Mevrouw Heijne** (GroenLinks) antwoordt dat haar dat heel verstandig lijkt. Zij vervolgt haar betoog. Het lijkt GroenLinks logisch om in dit stadium te kijken naar een publiek warmtebedrijf. Warmtebedrijven vervullen namelijk een essentiële rol in de levering van warmte. Al eerder riep GroenLinks in een motie op om te kijken naar de verhoudingen tussen bewoners, warmtebedrijven en publieke rol dat bij de levering van warmte commerciële belangen kunnen botsen met publieke waarden. Dat is hier gebeurd. De samenwerking is geëindigd omdat onder andere de spanning tussen commerciële en publieke belangen hierin een rol spelen. Voor GroenLinks is het een logische stap om de mogelijkheden te verkennen voor een publiek warmtebedrijf. Zij roepen de wethouder op om te onderzoeken welke rol bewoners daar in zouden kunnen spelen. Er moet nog steeds worden gekeken naar warmtebedrijven. Dat zou Eneco kunnen zijn maar niet alleen Eneco.

De heer Te Hoonte (VVD) vraagt waar bij GroenLinks het vertrouwen zit dat de gemeente het beter zou kunnen doen met een publiek warmtebedrijf.

- 40 **Mevrouw Heijne** (GroenLinks) antwoordt dat het belangrijk is dat de gemeente regie houdt op een basisbehoefte zoals warmte, waarvan je moet zorgen dat ieder daar toegang toe heeft.

De heer Te Hoonte (VVD) zegt dat daarvoor onderkenning is in de Tweede Kamer. Daar is wel een bredere optie gegeven dan de gemeente het zelf gaat doen. Is het track record van de gemeente in de energietransitie zodanig dat de raad het vertrouwen zou moeten hebben dat de gemeente daar de beste partij voor zou zijn?

Mevrouw Heijne (GroenLinks) antwoordt dat zij het college vraagt om te verkennen wat de mogelijkheden zijn, en om te verkennen hoe dat in samenhang met bewoners en warmtebedrijven kan en hoe dan de verhouding is.

5 **De heer Te Hoonte** (VVD) vraagt of GroenLinks bedoelt dat er meer opties zijn, bijvoorbeeld bij een beheerder of een andere partij.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) antwoordt dat het gaat om een publiek warmtebedrijf, en het verkennen wat de rol van de gemeente daarin kan zijn.

10 **De heer Dijkstra** (EenUtrecht) zegt dat er tot nu bij de duurzame energietransitie door de gemeente zwaar is ingezet op stadsverwarming en Eneco. Zegt GroenLinks na dit debacle dat we niet automatisch op dezelfde voet door kunnen, en dat het fundament anders worden bekeken? Het zou logisch zijn als de grote rol die stadsverwarming hierin speelt, en daarmee ook Eneco, volstrekt anders zou worden.

15 **Mevrouw Heijne** (GroenLinks) antwoordt dat we nog steeds grootschalig van het gas af moeten, daar horen ook grootschalige oplossingen bij. Daar kan Eneco een rol i spelen, daar kan een publiek warmtebedrijf een rol in spelen. Zij vraagt het college om dat te verkennen.

De heer Dijkstra (EenUtrecht) vraagt of er ook ander moet worden gekeken naar de grote rol die stadsverwarming tot nu toe heeft gespeeld in de transitie.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) merkt op dat warmtenetten steeds worden gekoppeld aan stadsverwarming. Zij vraagt om breed te kijken naar de mogelijkheden van warmtenetten.

20 **Mevrouw Passier** (Volt) vraagt naar de opmerking van GroenLinks dat zij niets willen uitsluiten. Eerder was GroenLinks weinig positief over het Volt-voorstel om de toepassing van een geïntegreerd energiesysteem te onderzoeken. Hoe staat GroenLinks daar nu in, willen zij het Volt-voorstel nu niet niet uitsluiten?

25 **Mevrouw Heijne** (GroenLinks) antwoordt dat dat te maken heeft met haalbaarheid en tijd. Dat zijn complexe systemen waarvan we niet precies weten waar we over praten. GroenLinks vraagt het college wat er nu gedaan kan worden.

Mevrouw Passier (Volt) zegt dat de hele energietransitie complex is. We zijn nog aan het ontdekken wat wel en niet kan. Deelt GroenLinks de oproep van Volt om de geïntegreerde energiesystemen mee te nemen in de scenario's en te onderzoeken of het wel of niet haalbaar is?

30 **Mevrouw Heijne** (GroenLinks) antwoordt dat zij kijkt naar de scenario's die worden voorgelegd. Het is niet bekend of daar de gecombineerde energiesystemen bij zitten. Zij heeft gehoord dat die op andere pekken wel verkend worden, met name bij bedrijven. Zij hoort graag van het college wat zij hierin zien voor deze casus.

35 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) vraagt hoe GroenLinks kijkt naar het zomaar opzeggen van de samenwerking door een grote samenwerkingspartner. Wat zegt dat over het college?

Mevrouw Heijne (GroenLinks) antwoordt dat het inderdaad kwalijk is dat Eneco de stekker er op deze manier heeft uitgetrokken. Zij heeft de wethouder dan ook gevraagd om inzicht te geven in wat daaraan vooraf is gegaan.

40 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) vraagt naar het feit dat dit gewoon stopt op deze manier. Zij vindt dat zij daar nog weinig reflectie van GroenLinks op heeft gekregen.

Mevrouw Heijne (GroenLinks) antwoordt dat zij haar betoog is begonnen met de opmerking dat het teleurstellend is dat dit belangrijke grote project gestopt is. Waar is het CDA naar op zoek?

De heer Van Heuven (PvdD) zegt dat de wethouder heeft vastgehouden aan Eneco als enige partner voor de warmtenetten in Overvecht. De coalitiepartijen zijn daarin meegegaan. Het project

is nu mislukt. Hoe kijkt GroenLinks naar hun eigen keuzes in dit traject? Is GroenLinks ook teleurgesteld in hun eigen koers om maar op één partij in te zetten?

5 **Mevrouw Heijne** (GroenLinks) antwoordt dat het op dat moment een goede keuze was. Het enige alternatief was een bewonersinitiatief. Zij wilden de bewoners niet aan de kant zetten, maar dat voorstel was in de ogen van GroenLinks niet de beste oplossing.

De heer Van Heuven (PvdD) zegt dat de bewoners aangeven dat hun initiatief niet op dezelfde manier is behandeld als het voorstel van Eneco. Nu hebben we helemaal niets. Had het college hierbij niet wat meer risico of ruimte moeten nemen?

10 **Mevrouw Heijne** (GroenLinks) antwoordt dat zij daarover wij van mening verschillen. Het zijn twee heel verschillende voorstellen. Allemaal aparte all-electric warmtepompen was in de ogen van GroenLinks niet het allerbeste voorstel.

De voorzitter geeft woord aan Stadsbelang Utrecht voor hun bijdrage.

15 **De heer Bos** (Stadsbelang Utrecht) zegt dat zij nooit een voorstander zijn geweest van verplicht van het gas af en verplichte stadsverwarming. Zij zijn voorstander van keuzevrijheid. Als hij naar dit dossier kijkt en naar de ontwikkelingen daarin dan heeft hij het beeld voor zich van een geldezel, waarbij geld uit zijn gat stroomt bij het omhoog houden van de staart. Zo'n geldezel staat ook in Utrecht op stal, in dit geval een stadswarmte-ezel. Die ezel, de stadsverwarming van Eneco en de wethouder die de staart omhoog houdt, de duurzame warmte zou er van achter uit moeten stromen, budgetneutraal. Probleem is dat er onvoldoende stro is dat de ezel nodig heeft om de duurzame warmte te produceren. We komen gratis geld te kort om Eneco te voeden en de spelregels zitten in de weg. De staart gaat niet omhoog hoe hard de wethouder ook aan de staart trekt. De ezel blijft, ondanks alle Utrechtse duurzaamheidsambities, stokstijf staan. De wethouder raakt haar grip op die staart kwijt. Dit spoeddebat vindt plaats omdat in de transitievisie warmte en de warmteplannen de inzet van het college altijd is geweest dat het warmtenet moest worden vergroot met Eneco. De verwachting is altijd geschapen dat dit een realistisch perspectief was, dat we dat met Eneco moesten kunnen doen. Dat Eneco hiertoe bereid was. Het stuit ons tegen de borst dat hier sprake is van gemis aan transparantie van het college over het proces, over de kansen en de uitkomsten, en het gebrek aan zelfreflectie. Dat rekent Stadsbelang Utrecht de wethouder aan. Het is wijzen naar Eneco, de boosdoener. Er moet hierin meer realiteitszin betracht worden. Het is niet de eerste keer. Dat bepaalt het oordeel van Stadsbelang Utrecht over het functioneren van de wethouder. De beantwoording van de gestelde vragen door de wethouder wordt afgewacht. De stadsverwarmingscentrale die er nu staat is tot de realisatie van de biomassawarmte verlieslatend geweest de afgelopen decennia. Dat moet goed worden beseft als de weg wordt opgegaan om zelf warmte te realiseren. Er moet vanuit worden gegaan dat dan drie, vier, vijf keer failliet moet worden gegaan voordat het goed kan worden gemanaged. Stadsbelang Utrecht doet een klemmende opriep aan het college om met Eneco om tafel te gaan om oplossingsrichtingen in kaart te brengen. Elk alternatief is duurder, complexer en duurt langer voor dat het gerealiseerd is.

40 **De heer Usta** (DENK) vraagt of Stadsbelang Utrecht vindt dat de wethouder niet aan de staart maar aan de poot heeft getrokken, en daardoor te laat heeft beseft waardoor ze een trap heeft gekregen, en nu wel aan de staart moet gaan trekken om een verkenning te doen naar hybride opstellingen.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) is blij dat zijn stukje beeldvorming leidt tot inzichten zoals de heer Usta die formuleert.

45 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) is benieuwd wat er volgens Stadsbelang Utrecht nodig is om de gesprekken opnieuw op gang te brengen, en hoe dat succesvol kan worden.

50 **De heer Bos** (Stadsbelang Utrecht) zegt dat hij geen inzicht heeft, het is niet transparant wat daar heeft plaatsgevonden. Hij vermoedt dat het een nee, mits-situatie is geworden in plaats van ja, want. Er moet met open vizier in worden gegaan. Onderlinge verwijten moeten in de kast worden gezet en er vol worden gegaan voor de warmtetransitie, samen met Eneco. Het point of no return is voorbij.

De heer Te Hoonte (VVD) vraagt of er is geswitched van een carrot naar een stick in dit dossier met het voorstel om het warmtebedrijf van Eneco af te nemen. Hoe kijkt Stadsbelang Utrecht daar naar?

5 **De heer Bos** (Stadsbelang Utrecht) weet uit zeer betrouwbare bron waarvoor de warmtecentrale van Nuon naar Vattenfall is overgegaan. Dat is voor een appel en een ei. Eneco gaat echter de hoofdprijs vragen want de belangen zijn te groot.

De voorzitter geeft het woord aan CU voor hun bijdrage.

10 **Mevrouw Alblas** (CU) dankt het college voor de snelle beantwoording van de schriftelijke vragen. De CU is ook teleurgesteld over de beëindiging van de samenwerking, maar zeker ook in het eenzijdig handelen van Eneco. De CU sluit aan bij EenUtrecht en andere partijen als het gaat over de zorgen rondom Eneco als betrouwbare partner, bij de PvdD over wat dit betekent voor een eventueel toekomstige samenwerking, bij de VVD voor de vraag over wat de wethouder van deze pilot heeft geleerd, bij EenUtrecht over de enorme winsten van Eneco, bij D66 over wanneer de buurt een haalbaar en betaalbaar alternatief kan verwachten, of er elders sneller aan de slag kan worden gegaan en de vraag over het publiek warmteontwikkelbedrijf. Bij GroenLinks over de communicatie richting bewoners en over het gemis van landelijke wetgeving, hoe daarmee om te gaan en een lobby richting het rijk daarvoor.

15 CU wil over de financiën weten of de drie miljoen die dit gekost heeft weggegooid geld is of een investering waar we ook in het vervolgtraject nog wat aan gaan hebben. Verder vraagt CU zich af of er niet aan de samenwerking met Eneco kan worden ontkomen, omdat zij nu eenmaal de biomassacentrale in Utrecht hebben en er in Utrecht weinig restwarmte is, of zijn er nog wel andere mogelijkheden waardoor we zonder Eneco kunnen? Is regionale samenwerking bijvoorbeeld een optie? In het land is te zien dat bestaande warmtetracten met Eneco of Vattenfall stagneren, en wat daarentegen floreert zijn nieuwe trajecten zoals he open warmtenet dat Delft gaat ontwikkelen en wat Zaanstad al heeft. Of kijk naar Deventer waar warmte van de rioolwaterzuiveringsinstallatie wordt gebruikt. Is de wethouder bereid om te kijken naar die projecten en naar andere plekken in Nederland waar warmte wel floreert en hoe dat in Utrecht gebruikt zou kunnen worden zodat een volgende poging wel gaat slagen?

20 **De heer Te Hoonte** (VVD) hoort een vurig pleidooi om afscheid te nemen van Eneco. Hoe breed is dat pleidooi, gaat het alleen om het warmtebedrijf of over alle samenwerkingen met Eneco?

25 **Mevrouw Alblas** (CU) antwoordt dat het geen vurig pleidooi is, maar vragen aan de wethouder. Het gaat hier over warmte, dus dat is de breedte van de vragen. Zij vervolgt haar betoog. De CU staat nog steeds achter het uitgangspunt dat betaalbaarheid voor alle inwoners een randvoorwaarde is. Zij snappen dan ook het voorbehoud dat het college maakt bij de bewonersinitiatieven die er liggen, en ook de beslissing om niet door te gaan met het warmtenet dat voorlag. Tegelijk maakt de CU zich zorgen over de vertraging omdat de doelstelling van aardgasvrij in 2030 niet meer zal worden gehaald. Toch pleiten zij er niet voor om te allen tijde te proberen om die doelstelling wel te halen. Als het kan zou dat geweldig zijn, maar het plan moet dan wel echt goed, groen en duurzaam zijn, waarbij met duurzaam langdurige oplossingen worden bedoeld. Wijkbewoners zitten er niet op te wachten om nu mee te gaan in een halfgroen plan waarna ze na een jaar of tien weer iets anders moeten omdat het dan toch niet groen genoeg is. De CU heeft daarom twijfels bij oplossingen die niet volledig elektrisch zijn, omdat zij bang zijn dat die de inwoners op lange termijn op meer kosten jaagt in plaats van dat we het, hoewel iets vertraagd, wel in één keer goed doen. Hoe kijkt de wethouder hiernaar, en hoe worden de zorgen van inwoners meegenomen in het zoeken naar alternatieven?

30 **De voorzitter** geeft het woord aan de PvdA voor hun inbreng.

35 **De heer Cornielje** (PvdA) zegt dat er eigenlijk twee debatten worden gevoerd: enerzijds over het proces in Overvecht-Noord en anderzijds over de inhoudelijke samenwerking met Eneco. De PvdA heeft teleurgesteld gereageerd op het nieuws dat de gastransitie in Overvecht-Noord op dit moment geen doorgang kan vinden. Het is pijnlijk dat het project mislukt is. Het is teleurstellend dat het aanpakken van de klimaatcrisis vertraging oploopt. Het is de zoveelste keer dat Eneco de gemeente, de bewoners van Overvecht-Noord en alle Utrechters die zich zorgen maken over de

klimaatcrisis in de kou laat staan. Door het eenzijdig terugtrekken van Eneco neemt dit bedrijf niet de verantwoordelijkheid die ze eerder in dit proces wel hebben aangenomen.

5 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) heeft moeite met deze woorden: “Eneco laat mensen in de kou staan”, “eenzijdig teruggetrokken”. We weten alleen dat er eenzijdige communicatie is geweest, namelijk het persbericht. De dag voordat er met elkaar geconcludeerd zou worden dat het project met zijn allen stopgezet zou worden, inclusief gemeente. Deelt de PvdA dit beeld?

De heer Cornielje (PvdA) antwoordt dat als naar de tijdlijn wordt gekeken dan is te zien dat Eneco op 2 april is uitgenodigd voor een raadsinformatiebijeenkomst over de samenwerking. Op die uitnodiging zijn zij niet ingegaan.

10 **De heer Te Hoonte** (VVD) maakt een punt van orde. De VVD heeft Eneco voor die bijeenkomst uitgenodigd, maar niemand bij de VVD heeft geverifieerd waarom ze niet konden. Aan de VVD is meegedeeld dat dat van persoonlijke aard was, en niet omdat ze weigerden hier te zijn.

15 **De heer Cornielje** (PvdA) constateert dat zij op 2 april niet in konden gaan op de uitnodiging van de gemeenteraad. Op 4 april zou er nog een overleg zijn maar daar zijn ze niet naar toe gekomen omdat ze op 3 april de stekker eruit hebben getrokken. Daarmee laten ze de gemeenteraad wel een beetje in de kou staan.

20 Hij vervolgt zijn betoog. Het was niet de keuze van de PvdA om de gastransitie te starten in Overvecht-Noord. Juist de kwetsbaarheid van deze wijk en de zorgen om de betaalbaarheid waren punten waarom de PvdA deze wijk niet geschikt vonden om de gastransitie te beginnen. De PvdA heeft in dit proces blijvend gehamerd op de betaalbaarheid. Zij hebben veel vragen gesteld over gratis pannensets voor bewoners, en daar is ook gehoor aan gegeven. Zij zijn tevens altijd kritisch geweest op de samenwerking met Eneco.

25 **De heer Bos** (Stadsbelang Utrecht) merkt op dat de gratis pannensets werden uitgedeeld toen de woningen zogenaamd aardgasvrij werden. Het ging alleen om een aansluiting voor een kooktoestel. Waarom noemt de PvdA dit, want dit heeft geen enkele relatie in dit vraagstuk.

30 **De heer Cornielje** (PvdA) antwoordt dat zij kritisch zijn op betaalbaarheid voor bewoners in Overvecht-Noord voor de overgang naar het stadswarmtenet. De PvdA probeerde de bewoners zoveel mogelijk tegemoet te komen, waaronder door het uitdelen van de gratis pannensets. Hij vervolgt zijn betoog. Toch heeft deze raad uiteindelijk besloten om wel in Overvecht-Noord te beginnen met de transitie. De wethouder kreeg die opdracht mee vanuit deze raad. Op dat moment was er maar één aanbieder: Eneco. Daarmee zit je vast aan een keuze: als we met stadswarmte doorgaan dan moet je voor Eneco gaan. Aan wethouder wil de PvdA toch wel vragen hoe dit zo mis is gegaan. Er wordt al zes jaar met Eneco samengewerkt. Hoe kan de gemeente zo worden overvallen door hun plotseling terugtrekken? Had Eneco al eerder aangegeven dat het verkleinen van het definitieve warmtegebied mogelijk zou kunnen betekenen dat zij zich in de toekomst zouden terugtrekken? Voor wat betreft de algemene samenwerking met Eneco: Overvecht-Noord bewijst nogmaals dat we voor wat betreft de energietransitie niet afhankelijk moeten zijn van een monopolist die winst wil maken over de ruggen van gewone Utrechters.

40 **De heer Bos** (Stadsbelang Utrecht) zegt dat de PvdA niet afhankelijk wil zijn van een monopolist. In alle beleidsbeslissingen, van transitievisies, warmteplannen, uitgangspunten heeft de PvdA altijd voor gestemd. Altijd voor dit pad met Eneco met stadswarmte. Waarom?

45 **De heer Cornielje** (PvdA) antwoordt dat er op dit moment geen alternatief is voor Eneco. Als we stadswarmte willen en van het gas af willen, dan moet er een alternatief zijn voor Eneco. Dat alternatief is er alleen niet. Er moet wel degelijk naar stadswarmte worden gekeken als oplossing voor deze gastransitie.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) vraagt waarom de PvdA zegt dat we niet in zee moeten met een monopolist op het gebied van warmte. Moeten we Eneco dan maar helemaal killen als partner in de stad?

50 **De heer Cornielje** (PvdA) antwoordt dat de PvdA altijd al bijzonder kritisch geweest op de samenwerking met Eneco. In zijn eerste debat gaf de heer Cornielje al aan dat de PvdA zich

zorgen maakte over dat de gemeente vooruitliep op samenwerking met Eneco. Zij zien dat het een bedrijf is dat winst maakt over de rug van gewone Utrechters terwijl die Utrechters geen kant op kunnen.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) wijst er op dat dit een paar maanden geleden gezegd is.

5 **De heer Cornielje** (PvdA) maakt een punt van orde, want dit zijn feitelijke onjuistheden.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) zegt dat er jaren aan besluitvorming aan vooraf is gegaan waar de PvdA aan heeft deelgenomen en graag het pad van samenwerking met Eneco op wilden. En nu is het een vieze monopolist die je niet moet vertrouwen en waar je geen zaken mee moet doen.

10 **De heer Cornielje** (PvdA) zegt dat hij tijdens zijn allereerste bijdrage in deze raad al zei dat de PvdA zich zorgen maakte dat de gemeente leek voor te sorteren op een samenwerking met Eneco. Zij hebben een meldpunt opgericht wat juist dit probleem aankaartte. Zij zijn constant bezig met de betaalbaarheid. Dat is niet iets dat alleen in dit debat aan de orde komt.

15 **De heer Te Hoonte** (VVD) zegt dat zijn maidenspeech in 2017 ook al over warmte en ervaringen met stadswarmte met Eneco ging. Het is al heel lang een discussiepunt.

De heer Van Heuven (PvdD) vindt het een makkelijk betoog van de PvdA in die zin dat meer partijen kritisch zijn op Eneco. De PvdA heeft echter ook op 29 februari tegen die moties gestemd om lokale initiatieven te omarmen.

20 **De heer Cornielje** (PvdA) zegt dat dat is waarom de PvdA stadswarmte nog steeds ziet als een oplossing om van het gas af te komen. De PvdA is altijd kritisch geweest op Eneco. Hij vervolgt zijn betoog. De PvdA heeft dan ook een meldpunt opgericht, dat binnen twee maanden bijna duizend meldingen gehad. Dat onderschrijft wat de PvdA betreft de absolute noodzaak om snel van Eneco af te stappen en naar een gemeentelijk warmtebedrijf over te stappen.

25 **De heer Bos** (Stadsbelang Utrecht) vindt het jammer dat de SP niet meer in de raad zit, die had zeker een boter op het hoofd-award uitgereikt aan de PvdA op dit moment.

De heer Cornielje (PvdA) herhaalt dat hij vanaf het eerste moment dat hij in deze commissie zit problemen heeft gemaakt van het feit dat Eneco een monopolist is. Hij vervolgt zijn betoog. Volgens de PvdA moet de gemeente anders naar de warmte-infrastructuur kijken. Dat moet niet iets zijn waar de gemeente of samenleving winst op moet maken. Dat moet een dienst zijn die wij moeten leveren aan onze bewoners. Daarom moet snel vaart worden gemaakt met de komst van een publiek warmtebedrijf. Aan de wethouder wordt welke mogelijkheden zij hiervoor ziet. Zijn er samenwerkingen met omliggende gemeentes mogelijk? Zijn er op dit moment gesprekken met de rijksoverheid over de financiering van zo'n publiek warmtebedrijf? Toch lost zo'n publiek warmtebedrijf niet de problemen op die deze duizend melders hebben met de huidige warmtenetten van Eneco. Daarom vraagt de PvdA ook aan de wethouder wat de mogelijkheden zijn om de bestaande netten te nationaliseren. We moeten als gemeente aan de kant staan van de gewone Utrechter en niet aan de kant van de monopolist die alleen uit is op het maken van winst.

40 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) zegt het nu wel heel kort door de bocht is. Er zijn veel klachten ontvangen en nu wordt de wethouder gevraagd of ze de warmtenetten wil nationaliseren. Ze vraagt zich af waar ze is beland. Aan de PvdA vraagt zij wat het voorstel voor het warmtebedrijf voor de bewoners van Overvecht-Noord gaat betekenen. Wat gaat de gemeente daarin doen? De aanleg, de exploitatie, de netinfrastructuur, de warmtebronnen, de energierekeningen versturen?

45 **De heer Cornielje** (PvdA) geeft aan dat bijna duizend mensen aan de gemeente vragen om een andere koers te varen, om niet meer in zee te gaan met Eneco. Daar moet de gemeente een antwoord op hebben. Het publieke warmtenet in Purmerend heeft bijna 25% lagere kosten voor bewoners omdat het in gemeentelijke handen is. We moeten de bewoners van Utrecht een

mogelijkheid geven om een publiek warmtebedrijf in te stellen. Dat zou mogelijk een oplossing kunnen zijn voor Overvecht-Noord.

Mevrouw Zwinkels (CDA) zegt dat het zo simpel klinkt. Maar wat gaan we als gemeente dan doen in Overvecht-Noord?

- 5 **De heer Cornielje** (PvdA) antwoordt dat hij nu niet kan vertellen hoe zo'n warmtebedrijf er precies uit gaat zien. Daarom vraagt hij aan de wethouder wat de mogelijkheden zijn. Hier moet over nagedacht worden. Als we zien dat zoveel Utrechters een probleem hebben met deze monopolist, dan moeten we daar als gemeenteraad een antwoord op formuleren. Dat is wat hij hier nu doet.

- 10 **Mevrouw Zwinkels** (CDA) concludeert dat er een mooie set aan vragen en klachten is opgehaald voor de korte termijn. De PvdA komt vervolgens terug met een voorstel voor de lange termijn. Zij zou graag willen zien wat de klachten waren, ook aan het adres van de gemeente. Zij roept e PvdA op om de klachten dan ook door te zetten naar het college, en het college te beroepen op haar verantwoordelijkheid om met die klachten aan de slag te gaan. Niet te blijven wijzen naar Eneco.

- 15 **De heer Cornielje** (PvdA) antwoordt dat zij al deze klachten zullen meenemen in een totaal pakket van maatregelen.

- 20 **Mevrouw Passier** (Volt) zegt dat zij eerder een alternatief hebben aangeboden, namelijk op lokaal niveau energiesystemen waar warmte en elektra worden geïntegreerd, in een samenwerking tussen inwoners, gemeente en bedrijven. Vinden zij de PvdA aan hun zijde voor dit alternatief?

De heer Cornielje (PvdA) antwoordt dat hij daar niet a priori tegen is. Er zouden schaalvoordelen kunnen zijn als het groter wordt aangepakt. Het beperken van de kosten is een belangrijke eis voor de PvdA.

- 25 **Mevrouw Passier** (Volt) zegt dat Overvecht-Noord vrij groot is, Utrecht is helemaal groot. Kan zij ervan uitgaan dat zij PvdA aan hun zijde hebben?

De heer Cornielje (PvdA) antwoordt dat hierin wellicht ook samenwerking met andere gemeenten moet worden gezocht. Klein kijken kan problemen opleveren in de betaalbaarheid van deze netten.

- 30 **Mevrouw Passier** (Volt) pleit niet voor verwijderen van bestaande warmtenetten, vooral niet voor de wijken die nog van het gas af moeten. Ze vraagt of de PvdA aan hun zijde staat.

De heer Cornielje (PvdA) antwoordt dat de PvdA niet niet aan hun zijde staat. Er zitten uitdagingen in buurnetten of lokale systemen. Daar zitten uitdagingen in. Het hangt ervan af waar Volt mee komt maar de PvdA kijkt daar met interesse naar.

- 35 **De heer Te Hoonte** (VVD) is verrast dat er binnen coalitie ruimte was voor het ophalen van klachten over het warmtesysteem bij een van de partijen. Past dit binnen het coalitieakkoord om op te halen dat je eigenlijk geen stadsverwarming wilt omdat je daar duizend klachten over hebt. Wat betekent dit voor Overvecht-Noord?

De heer Cornielje (PvdA) antwoordt dat de klachten gewoon zijn opgehaald, niemand heeft gezegd dat dat niet mocht.

- 40 **De heer Te Hoonte** (VVD) zegt dat de PvdA ook in een coalitie zit die samenwerkt met Eneco op een heel gevoelige manier om te komen tot een business case in een wij waar wordt gekozen voor stadsverwarming. U hangt aan de grote klok hoe slecht die stadsverwarming is. Wat is vanuit de brede coalitie de inzet: stadsverwarming, of alleen stadsverwarming als het van de gemeente is?

- 45 **De heer Cornielje** (PvdA) antwoordt dat zij inzetten op een publiek warmtenet. Zij hopen hiervoor veel partijen in de raad te overtuigen, zowel coalitie als oppositie.

De heer Te Hoonte (VVD) zegt dat hem soms het gevoel bekruipt dat het klappen van dit warmtenet past in de strategie van dit college.

De voorzitter geeft woord aan UtrechtNu! voor hun bijdrage.

De heer Emmen (UtrechtNu!) zegt dat vandaag een blunder wordt besproken die een enorme impact heeft op de bewoners van Overvecht-Noord. Overvecht-Noord naar aardgasvrij is wat UtrechtNu! een project dat vanaf het begin af aan al gedoemd was te falen. Als hoogleraar energietechnologie David Smulders geloofd mag worden zal een warmtenet altijd veel meer geld kosten voor inwoners dan een gasaansluiting of een hybride warmtepomp. Hij roept bestuurders op om daar eerlijk over te zijn en hun oogkleppen af te zetten. Het is niets meer dan naïef wensdenken om projecten als deze door te blijven drukken. Het storende is dat de wethouder er alles aan doet om de schuld in de schoenen van Eneco te schuiven, terwijl Eneco een heel logische afweging heeft om nu uit het project te stappen. Er zijn een aantal wijzigingen geweest waardoor zij hun positie hebben moeten heroverwegen, met name dat het definitieve warmtegebied in de wijk dit jaar is verkleind waardoor veel flats zijn afgefallen en vooral veel laagbouwoningen zijn over gebleven. In deze situaties zijn alternatieven zoals een hybride warmtepomp veel voordeliger waardoor de deelnamedrempel van 70% niet haalbaar was. Maar nu wordt het straatje van het college vakkundig schoongeveegd. Eneco is nu degene die de stekker eruit trekt. Het project was echt al gedoemd te falen. De eerste die de stekker eruit trekt is dus niet het probleem, maar juist de oplossing. Even los van hoe het is gegaan. Daarnaast is de gemeente de eindverantwoordelijke voor dit project. Eneco is de belangrijkste partner maar kan niet verantwoordelijk worden gehouden voor de opzet die al heel onrealistisch is gebleken. De wethouder heeft het onderlinge vertrouwen met Eneco zo op het spel gezet, terwijl dit toch een belangrijke partner zal blijven in de toekomst, bijvoorbeeld ook voor het windproject in Rijnenburg en Reijerscop. Vindt de wethouder, net als Eneco, dat er een vertrouwensbreuk is ontstaan en zo ja, hoe gaat zij dit oplossen. Feitelijk is het allemaal bijzaak. Dit zijn allemaal problemen van en voor de gemeente en de wethouder. Wat er echt toe doet is dat de inwoners van Overvecht-Noord jarenlang in onzekerheid hebben gezeten en hebben moeten vrezen dat ze zeer hoge kosten zouden moeten maken. Naar aanleiding van de ontwikkelingen hebben de inwoners van Overvecht-Noord een wijkbericht gekregen. Samengevat: het gaat niet door, het is de schuld van Eneco en u hoeft niets te doen en u hoort aan het eind van het jaar weer van ons. En oh ja, als u een koopwoning heeft kunt u die in de tussentijd verduurzamen. Alsof het niks is, alsof mensen daar niet al jaren mee bezig zijn geweest. Alsof dat niet een enorme investering van tijd en geld vraagt van de inwoners. Zo moeten we niet met onze inwoners omgaan. Mensen hebben zich jarenlang afgevraagd of ze hun keuken en oude cv-ketel wel moesten vervangen. Is de wethouder het met UtrechtNu! eens met dat er in het wijkbericht op zijn minst een verontschuldiging had kunnen staan, nu inwoners weer in onzekerheid worden gebracht? Ondertussen is het project al zes jaar bezig. Zes jaar lang is er een enorme inzet geleverd door heel veel mensen. Ondanks deze inzet komt het project nu ten einde. Maar dit project was vanaf het begin gedoemd te falen. UtrechtNu! kan dan ook niet zeggen dat zij verbaasd zijn. Wensdenken nam het over van realisme, met als gevolg verspilld geld, verspilde moeite, stukgelopen samenwerkingen met belangrijke partners en geschaad vertrouwen van de inwoners van Overvecht.

De voorzitter stelt vast dat dat de agenderende fracties waren. Hij vraagt of de niet-agenderende fracties een bijdrage willen leveren. Dat is het geval. Hij geeft het woord aan de fractie van Horizon.

De heer Paalman (Horizon) merkt op dat het erg jammer is voor de bewoners van Overvecht, en ook voor de medewerkers op het Stadskantoor die er de afgelopen jaren druk mee bezig zijn geweest. Het is ook erg jammer van de gemaakte kosten. Het is belangrijk dat de stad verduurzaamt en dat loopt nu flinke vertraging op. De heer Wit, directeur Warmte bij Eneco, gaf op 4 april aan dat er twee hoofdredenen waarom Eneco zich terugtrok. Op de eerste plaats omdat de gemeente het plangebied wilde verkleinen waardoor een hoop flats zouden afvallen en het aantal eengezinswoningen vergroot zou worden. In de beantwoording van de schriftelijke vragen geeft de wethouder juist aan dat het een gezamenlijk besluit was. Waarom is het plangebied verkleind en wiens initiatief was dat? De tweede reden was dat de gemeente in maart gekozen zou hebben voor een gemeentelijk publiek warmtenet, wat voor Eneco de druppel was. Hoe reflecteert de wethouder daarop? Eneco geeft ook aan dat als de gemeente de criteria van januari en maart eerder had toegelicht, dan was Eneco er nooit aan begonnen. Hoe kon het project dan zeven jaar

voortkabbelen? Eneco zegt: "Projecten die kunnen falen hoort bij de strategie die we bij Eneco volgen". En tevens: "Jammer dat het faalt, maar dat hoort bij de warmtemarkt." Hoe reflecteert de wethouder op toekomstige samenwerking met Eneco met deze citaten in het achterhoofd? Het is wederom een slecht aangezicht voor de gemeente Utrecht en dat betreurt Horizon. De suggestie van het CDA, het instrument van enquête, is misschien niet zo'n heel slecht idee. Horizon luistert graag mee.

De voorzitter geeft woord aan Student & Starter.

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) baalt er enorm van dat de samenwerking met Eneco in Overvecht-Noord stop is gezet. Ook zij staan achter de ambitie om zoveel mogelijk woningen van het gas af te krijgen, zo betaalbaar mogelijk. Het college zegt 100% achter de door Eneco gemaakte beslissingen te staan omdat warmte zo betaalbaar mogelijk moet zijn. Tegelijkertijd lezen we in de raadsbrief dat Eneco geen volledig inzicht in de financiën wil geven. Uit onderzoek van TNO blijkt dat het tarief van stadswarmte de afgelopen jaren met 62% is gestegen maar dat de oorzaken daarvan niet duidelijk zijn door precies dat onvolledige inzicht in financiën. Is de wethouder van mening dat Eneco er alles aan heeft gedaan om de prijzen zo betaalbaar mogelijk te maken? Welke invloed heeft de geslotenheid van Eneco gehad op de samenwerking tussen de gemeente en Eneco? De manier waarop Eneco naar buiten toe heeft gecommuniceerd is allesbehalve chic. Dat er zelfs geen aanwijzingen waren op de dag zelf, terwijl er zoveel betrokken partners zijn, is verbazingwekkend. Is de wethouder inmiddels in gesprek geweest over de beweegredenen van Eneco om dit zo aan te pakken? Waarom is zij de dag erna niet in overleg geweest met Eneco? Wanneer kreeg de wethouder signalen dat deze samenwerking mogelijk stuk zou lopen? Ook voor bewoners en ondernemers in Overvecht-Noord is dit nieuws zeer onverwacht binnengekomen. Student & Starter ziet dat de gemeente inzet op goede communicatie bij e mensen in de buurt door middel van wijkberichten en informatiebijeenkomsten. Zij worden betrokken bij de nieuwe plannen voor Overvecht-Noord. Student & Starter sluit zich aan bij de oproep van het CDA om bewoners nog meer te betrekken. Het aardgasvrij maken van Overvecht-Noord is een pilot. De bedoeling is dat de gemeente lessen leert uit dit project. Welke lessen heeft de wethouder in dit proces tot nu toe geleerd en wat gaat zij in de toekomst anders aanpakken? Kijkend naar de toekomst sluit Student & Starter zich ook aan bij de vragen van GroenLinks over wat er landelijk nodig is om wijken aardgasvrij te maken. Er werden ook een aantal innovatieve onderzoeksrichtingen genoemd door de CU. Student & Starter luistert graag mee naar de reactie van de wethouder daarop.

De voorzitter meldt dat dit het einde is van de eerste termijn van de raad. Het vragenuur begint om kwart over vijf in plaats van vijf uur. Hij vraagt aan de wethouder hoeveel tijd zij nodig heeft voor de voorbereiding van de beantwoording van de vragen. Zij geeft aan ongeveer vijf minuten nodig te hebben en tot kwart over vijf al wat vragen te kunnen beantwoorden.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) schat in dat de beantwoording wat langer dan tien minuten zal duren. Dat geeft een probleem, want er is 180 minuten gereserveerd voor het agendapunt Rijnenburg. Dat agendapunt kan worden doorgeschoven.

De voorzitter schat in dat als om half negen wordt gestart met agendapunt Rijnenburg, dan is er tot half elf de tijd. In dat geval kan dat dus vanavond gewoon worden behandeld. Als de heer Bos voorstelt om dit debat af te maken en Rijnenburg door te schuiven kan dat ook.

De heer Bos (Stadsbelang Utrecht) stelt voor om Rijnenburg door te schuiven naar volgende week en daar een extra dagdeel voor in te plannen.

De heer Te Hoonte (VVD) wil graag om 5 uur stoppen. Bovendien wordt de beantwoording rommelig als er straks na tien minuten wordt gestopt. Hij stelt voor om de beantwoording van de vragen niet eerder te starten dan om half acht. Er zijn zoveel vragen gesteld over de vertrouwensrelatie met een specifieke partij. Hij wil de beantwoording van de vragen over dat onderdeel af hebben voordat gestart wordt met het volgende onderdeel. Wat hem betreft mag het ook later worden, maar dat is in elk geval de volgorde die hij voorstelt.

De voorzitter verwacht niet dat dit onderdeel binnen een uur afgehandeld kan worden.

Mevrouw Alblas (CU) is door meerdere partijen in de app gezegd dat dit spoeddebat zou kunnen worden ingepland op voorwaarde dat Rijnenburg niet zou worden doorgeschoven. Dat vindt zij wel een belangrijk punt.

5 **De heer Paalman** (Horizon) wil liever langer doorgaan dan nu nog een hele snelle beantwoording tot kwart over vijf.

De heer Peters (D66) sluit zich aan bij mevrouw Alblas: Rijnenburg door laten gaan, de beantwoording om half acht beginnen en proberen binnen een uur te doen.

Mevrouw Zwinkels (CDA) sluit zich aan bij de VVD en D66: beantwoording vanaf half acht en uiterlijk half negen starten met Rijnenburg.

10 **De voorzitter** zegt dat echt wordt geprobeerd om om half negen met Rijnenburg te beginnen.

Mevrouw Zwinkels (CDA) zegt toe zich in te houden ten aanzien van het aantal interrupties. Zij vraagt of er ook een gesloten deel komt waarin antwoorden komen.

De voorzitter geeft aan dat dat volgens de wethouder niet nodig is.

15 **Mevrouw Heijne** (GroenLinks) sluit zich aan bij de partijen die vandaag in ieder geval Rijnenburg willen behandelen. Wat haar betreft was er nu ook wat langer doorgaan en kan er eerder worden gestart, maar er zijn genoeg partijen die dat niet willen. Zij wil vanavond ook wel wat langer doorgaan en vertrouwt er dan ook op dat iedereen dat doet.

20 **De voorzitter** concludeert dat is besloten om om half acht beginnen en de beantwoording van de vragen in een uur te doen, tot uiterlijk half negen. Om half negen wordt gestart met het agendapunt Rijnenburg.

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat een spoeddebat niet zomaar wordt aangevraagd. Daar zitten vragen aan vast: hoe zit het college erin en hoe zitten de andere partijen er in. Beide zijn relevant om goed uit te kauwen met elkaar voordat je verder kan. Als raad moeten we dat goed doen.

25 **De voorzitter** zegt dat ook met elkaar is afgesproken dat dit debat zou worden ingepland op voorwaarde dat Rijnenburg behandeld zou worden. Dat moeten we respecteren.

30 **Mevrouw Heijne** (GroenLinks) zegt dat het lijkt alsof de VVD en zij ver uit elkaar zitten maar dat is niet zo. Zij begrijpt dat dit spoeddebat goed moet worden afgehandeld. Zij is het er ook over eens dat ook het andere onderwerp goed behandeld moet worden en moet worden afgemaakt. Af en toe betekent dat een lange zit.

De voorzitter schorst de vergadering tot half acht.

- Schorsing -

35

Verslag openbare avondvergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid en Wonen

Datum 11 april 2024
Locatie Raadszaal, stadhuis
Verslag door mw. E. Wijsman (Notuleerservice Nederland)
Vaststelling verslag

Aanwezigen

De voorzitter, dhr. B. van Steeg, de wethouders, mw. Van Hooijdonk en dhr. Eerenberg, de leden, mw. K. Alblas (CU), dhr. C. Bos (Stadsbelang Utrecht), dhr. J. Cornielje (PvdA), dhr. G. Dijkstra (EenUtrecht), dhr. R. Emmen (UtrechtNu!), dhr. M. van Heuven (PvdD), mw. R. Heijne (GL), dhr. G. te Hoonte (VVD), dhr. M. Koning (D66), mw. B. Nederhand (VOLT), mw. M. Oudejans (Student&Starter), dhr. V. Paalman (Horizon) dhr. R. Peters (D66), dhr. H. Stellinga (CDA), dhr. M. Usta (DENK), dhr. J. Vasters (D66), mw. B. v.d. Wilt (D66), mw. J. Zwinkels (CDA)

Afwezigen

Verslag vergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid en Wonen

11. Spoeddebat raadsbrief Overvecht-Noord aardgasvrij	57
12. Raadsvoorstel vaststelling CHw bestemmingsplan, Windpark Rijnenburg en Reijerscop en brief aan Provincie Utrecht over zoekgebieden zon en wind	62
LIJST VAN TOEZEGGINGEN	Error! Bookmark not defined.

11. Spoeddebat raadsbrief Overvecht-Noord aardgasvrij

De **voorzitter** heropent de vergadering om 19.30 uur en geeft het woord aan de wethouder.

Wethouder **Van Hooijdonk** baalt ervan dat er geen goed aanbod ligt voor een nieuwe warmtevoorziening in Overvecht Noord. Zij proeft de ambitie in de raad om het toch nog voor elkaar te krijgen, maar betaalbaarheid is hierbij een belangrijke sleutel en het college wil de energierekening van mensen niet in de waagschaal stellen. Helaas is het niet gelukt en dat levert onduidelijkheid op voor de inwoners. Het college wil op zoek naar hoe het wel voor elkaar kan

komen, maar daarop zijn nog geen kant-en-klare antwoorden. In 2018 kwam het klimaatakkoord en toen zijn er voor het eerst afspraken gemaakt dat de gemeentes de regie kregen over de warmtetransitie en dat dat gebiedsgericht moest gebeuren. De gemeente ging daarmee aan de slag en het Rijk zou de wetten veranderen en financiële prikkels maken. Het was de bedoeling dat gemeentes en het Rijk gelijk zouden optrekken. Toen zijn ook de proeftuinen ingesteld en Overvecht Noord was er daar een van. Dit moest worden uitgevoerd terwijl het speelveld van de toekomst er nog niet was en daarom moeten er keuzes worden gemaakt. Betaalbaarheid was daarbij een heel belangrijke waarde die de raad heeft bekrachtigd. Het college wil een dubbele infrastructuur voorkomen en het is nationaal beleid om te voorkomen dat het niet te duur wordt. Er is veel onderzoek gedaan, er zijn rapporten gemaakt en alternatieven naast elkaar gezet. Er is uitgebreid met elkaar gesproken en er werd gekozen voor Overvecht Noord. Daarmee is men aan de slag gegaan, maar het college heeft nooit gezegd dat het makkelijk zou zijn of dat het beter zou zijn dan aardgas. Dit was echter het beste alternatief voor aardgas. Zij wijst erop dat aardgas nog steeds goedkoper is dan warmte. Op een opmerking van de heer **Te Hoonte** (VVD) dat hij al een motie had ingediend nog voordat het klimaatakkoord er was, zegt zij dat er inderdaad in 2017 al is gestart met Overvecht Noord. Om een en ander werkend te krijgen is er in 2022 een aanvraag gedaan bij het Nationaal Groeifonds, maar deze is toen niet gehonoreerd en er ontstond een financieel gat. Het volgende instrument was de Warmte-Infrastructuur subsidie (WIS) die de gemeente samen met Eneco heeft aangevraagd en deze aanvraag werd eind 2023 gehonoreerd. De hoop was dat er nu voldoende geld was en er waren twee momenten waarop dat erop leek, namelijk in september en november 2023. In de voortgangsrapportage van oktober 2023 staat dat er risico's waren en in november 2023 heeft de wethouder de raad een brief gestuurd dat de situatie verslechterde. Op een vraag van de heer **Peters** (D66) hoe het mogelijk was dat het eerst beter was en toen weer verslechterde zegt zij dat de situatie erg volatiel was en zij vermoedt dat dit kwam door voortschrijdend inzicht. Dit heeft geduurd tot eind maart 2024 toen er niet nog meer oplossingen gezocht konden worden en de klok maar bleef doortikken. Zij benadrukt dat ze in november 2023 al heeft gemeld dat de situatie verslechterde en toen al heeft gezegd dat er wellicht alternatieven uitgewerkt zouden moeten worden. Op een vraag van de heer **Te Hoonte** (VVD) of de voortgangsrapportage op rood is gezet vanwege de impact en niet vanwege de kans, zegt zij dat dat over de planning ging, maar dat de risico's op rood stonden.

De heer **Usta** (DENK) vraagt of de wethouder het met hem eens is dat de kans dat het plan niet goed zou verlopen iets anders is dan het aangeven van de risico's en die met de raad delen.

Wethouder **Van Hooijdonk** heeft dat expliciet gedeeld en gezegd dat de businesscase verslechterd was. De risico's stonden in de voortgangsrapportage op rood. Eind 2022 heeft zij aangegeven dat het speelveld niet op orde was en dat het problematisch was, maar ze heeft ook gezegd dat dit het beste alternatief was.

De heer **Usta** (DENK) zegt dat hij dat anders heeft geïnterpreteerd en dat dit een verrassing voor hem was.

Wethouder **Van Hooijdonk** heeft in elke brief aan de raad opgehouden of het zou lukken en aangegeven dat betaalbaarheid heel belangrijk is. Er is ook een moment geweest dat men dacht eruit te zijn en dat is toen ook aangegeven. Er is ook met Eneco gesproken over andere wijken die als eerste aan de beurt zouden zijn. Voor de zomer van 2023 heeft Eneco dat gesprek gestopt vanwege te veel onzekerheden vanuit de nationale wetgeving die in de maak was. In het najaar van 2023 heeft het college Eneco gevraagd de standpunten op schrift te stellen, maar Eneco heeft pas in februari 2024 daarop geantwoord. Eneco heeft in de zomer van 2023 aangegeven dat zij uit het gesprek stapten, maar wel over Overvecht Noord wilden blijven praten. Tot medio maart 2024 heeft Eneco gezegd dat zij nog ruimte zagen in de businesscase. Op een vraag van **Te Hoonte** (VVD) waarom de wethouder, die in de zomer van 2023 al wist dat Eneco eruit wilde stappen, pas in februari 2024 per brief de raad daarover heeft geïnformeerd, antwoordt zij ontkennend en zegt dat zij in februari 2024 de raad heeft geïnformeerd over het antwoord van Eneco dat toen pas net binnen was. Op een vraag van de heer **Te Hoonte** (VVD) of zij zojuist niet heeft gezegd dat ze in de zomer van 2023 al wist dat Eneco niet ging meewerken aan het warmtebedrijf zegt zij dat dat toen nog niet helder was. Eneco is toen uit een overleg gestapt en in het najaar van 2023 heeft zij Eneco om duidelijkheid gevraagd. Het antwoord daarop kwam pas in februari 2024 en dat is toen direct aan de raad gemeld. Eneco heeft gezegd dat niet verder te willen praten, omdat het onzeker was. Dat was voor het college niet tastbaar en toen heeft het college Eneco gevraagd om een en

ander op schrift te zetten. Dat kwam pas in februari 2024 en de raad heeft dat toen snel ontvangen.

5 De heer **Usta** (DENK) zegt dat de wethouder suggereert dat er al eerder vermoedens waren dat het mis kon lopen en vraagt waarom de wethouder niet vroegtijdig maatregelen heeft getroffen toen zij dat voelde.

10 Wethouder **Van Hooijdonk** heeft zojuist aangegeven dat er al die tijd goed is samengewerkt over Overvecht Noord. In het najaar van 2023 heeft zij een paar keer gedacht een goed financieel verhaal te hebben. Begin maart 2024 gaf Eneco nog aan dat zij perspectief zagen, maar eind maart 2024 veranderde dat. Er is hard gewerkt om oplossingen te vinden. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) of er niet eerder aan oplossingen had moeten worden gewerkt en of de raad niet eerder geïnformeerd had moeten worden, zegt zij dat dit over andere delen van de stad gaat. Aan Overvecht Noord werd door Eneco heel hard gewerkt, omdat zij daar een rond verhaal van wilden maken. Begin maart 2024 heeft zij gevraagd of Eneco nog perspectief zag, waarop het antwoord bevestigend was. Pas eind maart veranderde dat. De motivatie was dat de WIS-subsidie was toegekend en als dit project niet zou doorgaan, dan zou die subsidie verloren gaan.

20 De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) heeft een voorstel van orde en zou graag eerst alle vragen door de wethouder beantwoord willen zien.

De **voorzitter** geeft aan gewoon te willen doorgaan en interrupties toe te staan.

25 Wethouder **Van Hooijdonk** heeft in november 2023 een brief aan de raad gestuurd dat het beeld was verslechterd en zij heeft toen de optie opgehouden dat het zou kunnen mislukken. Zij heeft Eneco om een uiterste krachtingspanning gevraagd. In januari 2024 is besloten om het gebied te verkleinen, omdat in dat gebied al een rioolvervanging was gepland en dat zou een besparing van de kosten van het openhouden van de straat opleveren. Toen is er nog hard gewerkt en begin maart 2023 is Eneco nog gevraagd of het perspectief zag. Dat is veranderd in de week van 18 maart 2024 toen gesproken werd over de besluitvorming die begin april zou plaatsvinden.

30 De heer **Usta** (DENK) zegt dat zijn fractie in november nog aan de wethouder heeft gevraagd of zij er 100% zeker van was en of de bewoners erop vooruit zouden gaan. De wethouder was daar toen heel zeker van, lachte zelfs twee keer toen hij dit vroeg en haar antwoord was volmondig ja. Hij vraagt waarom zij toen geen reactie heeft gegeven dat het twijfelachtig was.

35 Wethouder **Van Hooijdonk** wijst erop dat bewoners er sowieso nu niet op achteruit zullen gaan, omdat het niet doorgaat. Het was belangrijk dat er niets geïnvesteerd zou worden en dat de bewoners een gelijkblijvende energierekening zouden hebben. Op een vraag van de heer **Usta** (DENK) waarom toen is gezegd dat bewoners er niet op achteruit zouden gaan, zegt zij dat de businesscase niet lukte en dat dat al jaren aan de raad is gecommuniceerd. Met het speelveld van nu blijkt dat warmte niet concurrerend is met gas.

40 De heer **Paalman** (Horizon) zegt dat het verkleinen van het gebied in januari 2023 een gezamenlijk besluit was, maar op 4 april 2024 zegt Eneco dat het een eenzijdig besluit van de gemeente was. Hij vraagt wat daarvan waar is.

45 Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat in het bestuurlijk overleg in januari 2023 de afspraak nog is bekrachtigd. Zij weet niet waarom Eneco iets anders zegt, maar er was gezamenlijk een adviseur aangetrokken die door beide partijen betaald werd en op zijn voorstel is dit toen besloten. De gemeente heeft in 2022 wel gezegd dat er geen zekerheid was. In februari 2024 was het niet heel veel anders dan wat er in de brief van november 2023 stond. Zij zegt dat de brief van Eneco uit februari 2024 los stond van wat er in Overvecht Noord aan de hand was. Op een vraag van de heer **Te Hoonte** (VVD) waarom de raad toen niet is geïnformeerd bij de bespreking van een aantal moties zegt zij dat vanuit het perspectief van de gemeente Eneco niets nieuws zei. Eneco zou met rekensommen komen. Die brief veranderde niets aan de taxatie op dat moment, maar ging over blok 1 in de gemeente Utrecht.

50 De heer **Hoonte** (VVD) zegt dat het om de vraag ging of er een warmtebedrijf kon worden gestart en dat het over Overvecht Noord ging.

Wethouder **Van Hooijdonk** bevestigt dit, maar zegt dat die brief over Utrecht gaat en dat daarin een passage over Overvecht Noord gaat waarin staat dat Eneco binnenkort de rekensommen zal opleveren.

5

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vindt het lastig, want eerst zou Eneco die dingen los van elkaar zien en nu blijkt dat in dezelfde brief te staan. Ze vraagt om een toelichting.

Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat Eneco tot begin maart 2023 keihard heeft gewerkt aan Overvecht Noord.

10

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt of dit aantoonbaar is of dat dit een interpretatie van de wethouder is. Zij heeft de indruk dat er iets anders op papier staat.

Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat dit aantoonbaar is en dat Eneco heel veel tijd in Overvecht Noord stopte.

15

De heer **Hoonte** (VVD) wijst op de zin in de brief van Eneco waarin staat 'dat de gemeente een extra verantwoordelijkheid heeft om de inwoners uit te leggen'; dit klinkt als een oproep en hij vraagt hoe zo'n zin dan wordt gewogen en wat er in het ambtelijk advies stond.

20

Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat er geen ambtelijk advies was, maar dat hier heel vaak over gesproken werd, evenals over het vervolgproces. In de eerste week van april verwachtte de gemeente tot op het laatste moment niet dat Eneco een dag voor het bestuurlijk overleg naar buiten zou treden. Dat was dus tot het moment dat het persbericht in haar inbox zat en zij kon niets meer doen om dit te voorkomen. Op een vraag van de heer **Peters** (D66) wanneer zij het gevoel kreeg dat het niet meer zou lukken om tot een oplossing te komen, zegt zij dat dat in de week van 18 maart 2024 was. Toen werd het gezamenlijk bestuurlijk overleg van 4 april 2024 voorbereid. Het streven was om tot een gezamenlijke conclusie te komen, maar daar zijn partijen niet meer aan toegekomen.

25

30

De heer **Paalman** (Horizon) vraagt of er echt al niet eerder in de samenwerking iets niet lekker liep in de communicatie.

Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat in de werkgroep altijd constructief is gewerkt, maar dat er wel stevige gesprekken zijn gevoerd. Het persbericht heeft haar verrast en de gemeente zag dat niet aankomen.

35

De heer **Paalman** (Horizon) vraagt waarom Eneco zei 'wij hadden het nooit moeten doen'.

40

Wethouder **Van Hooijdonk** kan dat niet verklaren, omdat zij er zeven jaar lang hard aan heeft gewerkt om dat te laten lukken.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) is van mening dat de wethouder het laatste halfjaar onvoldoende signalen heeft opgevangen dat het niet goed ging.

45

Wethouder **Van Hooijdonk** wist dat het heel moeilijk was om uit de businesscase te komen. In november 2023 ging het nog en toen is er ook hard gewerkt om alles te proberen, maar dit is niet gelukt. Dat is ook steeds gecommuniceerd, maar het heeft haar overvallen en ze kan het niet verklaren. Ze zegt dat de relatie ook niet zo was.

50

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt of de wethouder het signaal een half jaar eerder niet goed heeft gezien.

Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat Eneco en de gemeente samen tot de conclusie zijn gekomen en dat het bericht vanaf 18 maart 2024 was dat er geen perspectief meer was. Dat is gezamenlijk geconstateerd en er werd gezamenlijk gewerkt aan het besluit dat op 4 april 2024 zou worden genomen. Een paar uur daarvoor echter stuurde Eneco een eenzijdig persbericht uit; dit was echt op het laatste moment.

55

60

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) vindt dat de wethouder had moeten voelen dat het niet de goede kant uitging en vraagt of de wethouder dat al langer dacht.

5 Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat het er in november 2023 niet goed uitzag. Toen is er een uiterste krachtinspanning geleverd, maar eind maart 2024 is ambtelijk geconcludeerd dat partijen het niet meer zagen zitten. Op een vraag van de heer **Cornielje** (PvdA) wat de intentie van de bespreking van 4 april was, zegt zij dat er een officieel besluit werd voorbereid voor 4 april, omdat men het niet meer zag zitten. Dat lag klaar.

10 Mevrouw **Zwinkels** (CDA) constateert dat de wethouder onderscheid maakt tussen inhoud en verhoudingen en vraagt op welk moment de verhoudingen onder druk stonden en welke maatregelen er getroffen zijn om dat te verbeteren.

15 Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat er regelmatig stevige gesprekken waren en de gemeente heeft samen met de corporaties haar onvrede geuit over de volatiele situatie. Eneco was dan weer ontstemd, maar ze heeft altijd het beeld gehad dat men zakelijk met elkaar bezig was. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) wanneer de relatie onder druk stond en of dat toen is uitgesproken zegt zij dat dat niet zo was. Partijen hadden gezamenlijk een adviseur ingehuurd om te zorgen dat ze elkaars positie goed begrepen en dat heeft de adviseur ook goed gedaan.

20 De heer **Usta** (DENK) verzoekt de voorzitter om ruimte voor interrupties.

De **voorzitter** zegt dat is afgesproken dat er 120 minuten voor dit debat staat en dat dit onderwerp om 20.30 uur afgesloten wordt. Eventueel is er dus een extra vergadering nodig.

25 De heer **Te Hoonte** (VVD) heeft een punt van orde en zegt dat dit een verantwoordingsdebat is dat consequenties kan hebben. Hij vindt dat de antwoorden niet tot meer duidelijkheid leiden. Hij constateert dat Eneco geen persbericht heeft uitgestuurd waarin het bedrijf zijn excuses aanbiedt en denkt dat dit bewust is gedaan door Eneco. Hij vraagt wat dit dan over de relatie zegt en wat het voor de gemeente betekent.

30 Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat in de brief van de gemeente staat dat zij hierover ontstemd is en verrast. Met name richting de bewoners van Overvecht Noord vindt zij dit onfatsoenlijk. Het overleg op 4 april 2024 is nog wel doorgegaan, maar het besluit was toen al wel genomen.

35 De heer **Te Hoonte** (VVD) wijst op een radio-interview door de bestuursvoorzitter van Eneco.

40 Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat zij daar ongelukkig mee was. Op een vraag van de heer **Te Hoonte** (VVD) wat dit betekende, zegt zij dat men voor een voldongen feit stond en dat er gevoelens werden uitgewisseld.

De heer **Paalman** (Horizon) constateert dat degene die het interview gaf sinds november 2023 bij Eneco werkt en hij vraagt of sinds die tijd de verhoudingen veranderd zijn.

45 Wethouder **Van Hooijdonk** vindt het lastig om dit op persoonsniveau te duiden en wijst er nogmaals op dat er in de eerste helft van maart nog hard is gewerkt. Op een vraag van de heer **Usta** (DENK) wanneer het keerpunt was, zegt zij dat dat er niet echt is geweest. De businesscase was heel volatiel, maar er was niet een omslagpunt. In januari zijn er nog interventies gepleegd en in maart is geconstateerd dat er geen verbeteringen meer gevonden konden worden om de financiële doelen te bereiken. Het is lastig om te zeggen hoe men nu verder moet; er moet nagedacht worden over de opties en het is de bedoeling dat dit in het vierde kwartaal komt. Volt vindt dit echter te langzaam en daarom wil zij voor de zomer 2024 al met een stuk komen, maar dan zijn er nog geen rekenmodellen gemaakt.

55 Mevrouw **Nederhand** (VOLT) wil graag de scenario's voor de zomer ontvangen en dan in Q4 een technische sessie houden over de rekensommen.

60 Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat dit zeker mogelijk is en dat het nationale speelveld van groot belang is. Zij wijst erop dat de Tweede Kamer ook debatteert over de wetgeving en de betaalbaarheid van de warmte en dat is ook voor de gemeente heel belangrijk. Zij wil overleggen

met bedrijven om te kijken wat er in de verhalen ontbreekt, zodat het voor de bewoners een goed verhaal wordt waarmee de gemeente de boer op kan. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) hoe groot de kans is dat de wethouder op korte termijn met Eneco om tafel gaat zitten, zegt zij dat het belangrijk is voor zowel de gemeente, de corporaties als Eneco dat er een goed verhaal richting de bewoners komt, maar dan moet er nog wel heel wat gebeuren. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) wat het voor het vervolg betekent dat een partner dit een dag voor het bestuurlijk overleg doet, antwoordt zij niet te kunnen zeggen dat de gemeente nooit meer iets met Eneco wil doen, omdat Eneco een grote speler in de stad is. Op een vraag van de heer **Te Hoonte** (VVD) of Eneco nog wel met de gemeente wil samenwerken, antwoordt zij lastig te kunnen zeggen wat Eneco wil. Eneco heeft uitgestraald nog steeds wel actief te willen zijn en in die markt te willen blijven werken. Zij zien wel perspectief voor bepaalde wijken, maar volgende keer moet dit echt samen uit samen thuis zijn, want dat was het nu niet. Op een vraag van de heer **Peters** (Horizon) of Eneco de plicht heeft om in Utrecht warmte te leveren, antwoordt zij bevestigend, maar Eneco heeft wel de keus of zij aan nieuwe aansluitingen willen beginnen.

De **voorzitter** constateert dat het 20.30 uur is en vraagt hoe men hiermee verder wil.

De heer **Van Heuven** (PvdD) stelt voor om nu te stoppen en door te gaan met het volgende agendapunt.

De heer **Te Hoonte** (VVD) stelt voor om op donderdag 18 april a.s. 's avonds dit punt verder te bespreken.

De heer **Peters** (D66) zou liever de vragen schriftelijk beantwoord willen zien.

De **voorzitter** vindt het idee om op donderdag 18 april 's avonds dit punt af te ronden goed en stelt voor om de vragen schriftelijk te laten beantwoorden en die dan mee te nemen.

De heer **Hoonte** (VVD) heeft daar slechte ervaringen mee.

De heer **Peters** (D66) kan volgende week donderdag zelf niet komen.

Mevrouw **Heijne** (GL) heeft hetzelfde probleem en zal intern naar een andere oplossing zoeken. Zij wil nu graag door naar het volgende agendapunt.

De **voorzitter** zegt dat op 18 april 2024 om 20.00 uur dit punt vervolgd wordt. Iedere partij krijgt dan twee uur extra spreektijd.

12. Raadsvoorstel vaststelling CHw bestemmingsplan, Windpark Rijnenburg en Reijerscop en brief aan Provincie Utrecht over zoekgebieden zon en wind

De **voorzitter** heropent de vergadering.

De heer **Vasters** (D66) zegt dat de klimaatcrisis een grote uitdaging is voor de mensheid en dat er actie moet worden ondernomen. Ook de gemeente Utrecht kan het verschil maken bij de warmtetransitie en hij noemt het beschamend dat er in Utrecht nog geen enkele windturbine is. Daarom moet er nu een besluit worden genomen en moet de gemeente haar verantwoordelijkheid nemen. Bij dit bestemmingsplan kan de duurzame energie die nu al in Utrecht wordt opgewekt verdubbelen. Hij wijst erop dat D66 zich al jarenlang heeft ingezet voor energieopwekking in Rijnenburg. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) hoe lang D66 al in de coalitie zit en waar D66 zich precies voor wil inzetten, zegt spreker zich te willen inzetten voor energie en woningbouw in Rijnenburg. In 2011 heeft zijn fractie al een motie ingediend samen met het CDA en andere partijen, maar hij vindt dat ook zijn partij zichzelf moet aankijken en daarom gebruikt hij het woord beschamend.

De heer **Te Hoonte** (VVD) vraagt welke garantie er is dat, als de windturbines er staan en er nog geen vastgestelde normen zijn, er nog wel woningen gebouwd kunnen worden.

5 De heer **Vasters** (D66) zegt dat zijn fractie voor dit plan is en wijst erop dat er wel lokale normen zijn.

10 De heer **Te Hoonte** (VVD) geeft aan dat er lokale normen gelden ten opzichte van de bestaande bouw, maar voor nieuwbouw niet. Er is geen enkele garantie dat er woningbouw kan komen in Rijnenburg en met dit besluit wordt dat nog extra onzeker.

15 De heer **Vasters** (D66) bevestigt dat, als er landelijk strengere normen komen, dit gevolgen kan hebben voor de woningbouw. Op een vraag van de heer **Te Hoonte** (VVD) welke garanties hij heeft gekregen van zijn coalitiepartner dat er na het vaststellen van dit bestemmingsplan echt doorgewerkt wordt aan woningbouw zegt spreker dat de coalitiepartijen zich houden aan de afspraken uit het coalitieakkoord en dat is de enige garantie die zijn fractie heeft. Het ziet ernaar uit dat het gaat gebeuren en dat is goed nieuws voor Utrecht. Naast de windturbines zou hij graag zien dat er ook zonnevelden komen en in de toekomst wellicht nog meer windturbines en daarnaast kan er groen en ruimte voor sport en recreatie komen. Hij zou graag zien dat er ook roeiwater komt. Op een vraag van de heer **Te Hoonte** (VVD) waar dat staat, zegt hij slechts een schets te maken van hoe het er, wat zijn fractie betreft, uit moet komen te zien. Het plan dat voorligt gaat over windturbines, maar het plan voor Rijnenburg is nog niet helemaal uitgewerkt. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) waarom D66 over roeiwater begint, terwijl dat niet is ingetekend, zegt hij een schets te hebben gemaakt die breder is dan het bestemmingsplan. Zijn fractie heeft aan het begin van de ontwikkelingen gestaan, samen met andere partijen, en ruimtelijke projecten vergen veel tijd. Hij vindt dat er nu moet worden doorgepakt en dat er een volgende stap moet worden gezet. Hij is trots op het plan en hij zou graag nog strengere normen willen toepassen in verband met netcongestie. Het alternatieve plan van de grondeigenaren dat eind 2023 is ingediend en waarbij iets minder energie wordt opgewekt, maar waar wel zonnevelden in zitten, heeft niet de voorkeur van zijn fractie. Hij verwacht dat de grondeigenaren zullen meewerken aan zonnestroom gezien de opbrengsten en dat heeft niet zijn voorkeur. Op een vraag van de heer **Te Hoonte** (VVD) of een bestemmingsplan zou moet worden afgewezen zegt hij naar de belangen van de afnemers van de energie te kijken. Een deel van de polder is aangemerkt als permanent energiegebied en hij verwacht dat ook het opwekken van zonne-energie goed ingevuld zal worden. Op een opmerking van de heer **Te Hoonte** (VVD) dat de belangen van omwonenden meegewogen moeten worden en of D66 hun wensen niet hoort zegt hij dat met dit plan gaan veel mensen groene stroom krijgen en hij hoopt dat er in de toekomst ook zonnevelden in dat gebied zullen komen.

40 De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt waarom D66 het alternatief zo makkelijk naast zich neerlegt.

45 De heer **Vasters** (D66) zegt dat de gemeente al jarenlang samenwerkt met Rijne Energie die het plan heeft gemaakt. Hieruit is een heel positief bestemmingsplan gekomen en dan moet je wel van heel goede huize komen om dit af te wijzen. Het plan van het consortium heeft weliswaar plussen en minnen, maar heeft niet de voorkeur van zijn fractie. Op een vraag van de heer **Dijkstra** (EenUtrecht) of D66 pragmatisch naar het alternatief wil kijken, zegt hij hier inhoudelijk naar te kijken en dan voor het plan van de gemeente te kiezen. Op een vraag van de heer **Dijkstra** (EenUtrecht) waarom er geen pas op de plaats wordt gemaakt, zegt spreker dat is aangegeven dat er pas in 2029 kan worden aangesloten, maar hij begrijpt dat dat veel eerder kan. Daarnaast is er op de valreep nog een ander plan binnengekomen, maar dit heeft wel erg lang geduurd; dat is voor hem een teken dat het wellicht niet de beste partij is om hiermee door te gaan. Op een opmerking van de heer **Te Hoonte** (VVD) dat D66 niet altijd consistent is in zijn keuzes, zegt spreker dat het plan van Rijne Energie volgens zijn fractie een goed plan is. Zijn fractie wil zowel energie als woningbouw in de Rijnenburg polder. Mevrouw **Zwinkels** (CDA) merkt op dat in het verkiezingsplan van D66 staat dat binnen 10 jaar de eerste woningen in deze polder gebouwd zullen zijn en ze vraagt D66 hoe dat met dit plan kan gebeuren.

60 De heer **Vasters** (D66) zegt dat er in het zuidelijke deel van het gebied wellicht woningbouw zal komen. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) naar de samenwerking met de grondeigenaren zegt spreker dat de grondeigenaren cruciaal zijn om het gebied verder in te richten. Zijn fractie heeft altijd gestaan voor woningbouw in het gebied, maar dat kost wel tijd.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) constateert dat woningen op het tweede plan komen.

5 De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) zegt dat D66 twee jaar geleden in de Tweede Kamer voor de motie van Leijten en Erkens heeft gestemd waarin werd vastgehouden aan viermaal de tip hoogte als het gaat om de juiste afstand tussen woningen en windturbines en hij vraagt hoe de heer **Vasters** (D66) dit ziet.

10 De heer **Vasters** (D66) zegt dat dit nieuwe informatie voor hem is, maar hij denkt dat dit niet in het plan past. Zijn fractie vindt dat de gemeente nu verantwoordelijkheid moet nemen met dit plan en niet kan wachten tot er windturbines in het gebied staan.

15 Mevrouw **Heijne** (GL) zegt dat de uitdagingen op het gebied van de energietransitie groot zijn, omdat er steeds minder ruimte voor groen is en een tekort aan duurzame energie. Daarbij dreigt er ook nog een nationale congestie. Toch heeft zij een positief gevoel, omdat het plan helpt om de uitdagingen die er zijn te lijf te gaan en daar is zij trots op. Dit plan geeft de energietransitie een flinke boost, voorkomt netcongestie en zorgt voor meer biodiversiteit. Zij vindt wel dat de inkomsten in het gebied moeten blijven. Op een vraag van de heer **Te Hoonte** (VVD) naar de hoeveelheid geld zegt zij dat de helft van het project in handen is van de bewonerscorporaties en het omgevingsfonds en derhalve de helft van de opbrengsten in het gebied bij de bewoners blijft. Op een opmerking van de heer **Te Hoonte** (VVD) dat 50% eigendom niet betekent dat ook 50% van de inkomsten voor de bewoners is, zegt zij dat er € 45.000 per jaar naar het omgevingsfonds gaat en dat noemt zij een mooie prestatie.

25 Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt waarom GroenLinks indertijd tegen de moties heeft gestemd die door het CDA waren ingediend.

30 Mevrouw **Heijne** (GL) zegt dat er een balans gevonden moet worden en vindt bedragen tussen de 1500-6000 euro redelijk. Er moeten nu eenmaal keuzes gemaakt worden en dingen moeten tegen elkaar worden afgewogen. Zij wijst op een aantal zaken die behoren bij perceel 3 en vraagt of die ook bij perceel 4 mogelijk zijn, omdat dit de natuurwaarde versterkt en ze vraagt de wethouder wat er op dit gebied gebeurt.

35 De heer **Te Hoonte** (VVD) zegt dat het bestemmingsplan niet voldoet aan het uitnodigingskader en vraagt mevrouw Heijne hiernaar.

Mevrouw **Heijne** (GL) heeft dit anders gelezen. Ze leest in het uitnodigingskader dat initiatiefnemers behoorlijk wat compenserende maatregelen moeten nemen.

40 De heer **Te Hoonte** (VVD) zegt dat tegen de omgeving is gezegd dat het hele gebied opnieuw ingericht moet worden en dit vergt samenwerking met de omgeving. Hij had gedacht dat GroenLinks de niet geboekte resultaten ook zou kennen.

45 Mevrouw **Heijne** (GL) zegt dat het erom gaat wat je van de initiatiefnemers vraagt en wat er op een andere manier gerealiseerd moet worden. Zij denkt dat in het uitnodigingskader staat dat de initiatiefnemers compenserende maatregelen moeten nemen en dat de overige ontwikkelingen, zoals groen en recreatie, door het college worden opgepakt. Op een vraag van de heer **Van Heuven** (PvdD) wat zij ervan vindt dat er ooit een energielandschap is beloofd, maar dat er nu slechts vier windturbines zijn gepland, is zij het daarmee eens. Ze vraagt of de PvdD blij is dat er vier windturbines komen die net zoveel energie opleveren als de voorgaande acht.

50 De heer **Van Heuven** (PvdD) vindt het jammer dat het steeds minder windturbines zijn geworden. De overlast voor mensen is hem een doorn in het oog en hij wil graag een waarborg in het plan zien dat de angst voor overlast bij mensen wordt weggenomen. Hij vindt het pijnlijk dat weidevogels zich niet meer in het gebied zullen thuis voelen, maar hij is wel blij met het alternatief in de **Krimpenerwaard**. Hij mist nog de aandacht voor een zwarte wiek waarnaar door TNO-onderzoek wordt verricht en wat een goed effect zou hebben op de veiligheid van vogels en vleermuizen. Hij vraagt de wethouder of dat meegenomen kan worden. Hij vindt de investering in natuur teleurstellende. Van de ecologische verrijking van de polder is weinig meer over, ook al doordat er geen zonnevelden komen. Hij denkt dat de verplichte compensatie veel beter kan en

verzoekt de wethouder om toezeggingen. Hij zou graag zien dat hetgeen in gebied 3 wordt gedaan ook in gebied 4 gebeurt. Hij vraagt m.b.t. het omgevingsfonds hoeveel ruimte er is om geld vrij te maken voor natuurbevordering en oppert dat wellicht de OZB-opbrengsten als inkomsten kunnen dienen voor een groenfonds. Hij verzoekt de wethouder om van de OZB een groenfonds kunnen maken voor dit gebied. Er is door het college voor gekozen om de **B&B ontheffing** niet af te wachten en door te gaan met het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning. Hij verzoekt de wethouder de ontheffing van **B&B** te respecteren en het plan niet door te duwen. Hij vindt het jammer dat voor de vierde windturbine nog een toets moment nodig is en hoopt dat deze windturbine wel gerealiseerd wordt. Hij vindt het vreemd dat er gesproken wordt over verkeersveiligheid vanwege de windturbines en wijst erop dat iets dergelijks bij reclames langs de snelweg ook gebeurt.

De heer **Paalman** (Horizon) zegt dat zijn fractie het voorstel positief vindt. Hij komt zelf uit Alphen aan den Rijn en is gewend aan de windturbines langs de N11 en voelt zich daardoor thuis. Hij roept Utrecht op verantwoordelijkheid te nemen en nog meer windmolens te plaatsen, zodat er ook in de winter schone energie is. Zowel voor- als tegenstanders hebben geluiden laten horen en nu zal de politiek moeten kiezen en zijn fractie kiest voor dit plan waarmee 27.000 inwoners voorzien kunnen worden van stroom. Hij vraagt de wethouder of zij het met hem eens is dat windmolens in Rijnenburg de enige manier zijn om, ook als de zon niet schijnt, Utrecht te voorzien van betrouwbare schone energie en wat de wethouder doet als er uit het onderzoek van Rijkswaterstaat een negatieve uitslag komt. Ook wil hij weten wat er op het gebied van roeien en een roeibaan mogelijk is in dit plan. Op een vraag van de heer **Dijkstra** (EenUtrecht) of Horizon ook voor de gezondheid van bewoners is en kennis heeft genomen van de motie van Leijten en Erkens die is aangenomen in de Tweede Kamer met betrekking tot viermaal tiphoogte, antwoordt hij bevestigend, maar er zijn verschillende studies en de onderzoeken die hij gelezen heeft melden dat dit een veilige manier is. Op een vraag van de heer **Te Hoonte** (VVD) in welke studie dan een windmolen van dit formaat is meegenomen, verwijst hij naar een studie over een Deens model. Hij vindt dat er niet langer getreuzeld moet worden en denkt dat, hoe hoger de windmolen is, des te beter het is.

De heer **Cornielje** (PvdA) vindt het belangrijk dat er groene stroom wordt geproduceerd. Deze windmolens leveren voldoende energie voor 26.000 huishoudens, maar er moet wel voldaan worden aan de duurzaamheidseisen. De winsten gaan voor de helft naar de energiecorporaties. Hij verzoekt de wethouder toe te zeggen dat door de bouw van deze windmolens er niet minder woningen in Rijnenburg zullen komen en hij wil weten hoe Klein Rijnenburg veiliggesteld kan worden in het plan. Hij vindt het belangrijk dat mensen die niet kunnen investeren toch de vruchten kunnen blijven plukken en vindt daarom de energiebank een goed idee en hij vraagt hoe de wethouder ervoor kan zorgen dat windmolens voor iedere Utrechter een voordeel opleveren. Hij zou graag zien dat er een fatsoenlijk roeiwater komt en vraagt in hoeverre roeiers van de huidige ontwikkelingen in Rijnenburg kunnen profiteren. Op een vraag van de heer **Dijkstra** (EenUtrecht) of hij zich zorgen maakt over de bouw van woningen in Klein Rijnenburg als de afstand van twee naar vier keer de tiphoogte gaat, zegt hij dat Klein Rijnenburg voor zijn fractie essentieel is. Hij wijst op de 42dB contour die buiten Klein Rijnenburg ligt en wacht het antwoord van de wethouder af. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) wat hij doet als de wethouder geen garantie wil afgeven, zegt hij dat zijn fractie er vertrouwen in heeft dat dit ingezet kan worden voor energietransitie en woningbouw.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) betreurt het dat de PvdA niet zegt om in een dergelijk geval niet voor te zullen stemmen.

De heer **Te Hoonte** (VVD) denkt dat de wethouder dit niet kan garanderen, want als er landelijke normen komen, dan is het gedaan met Klein Rijnenburg.

De heer **Cornielje** (PvdA) zegt dat in het plan strengere normen gehanteerd worden en wijst op de 42 decibelnorm die strenger is dan elders.

De heer **Te Hoonte** (VVD) verzoekt hem toe te geven dat er geen garanties zullen komen. De inwoners zijn sinds 2017 al bezig met de komst van de windmolens, maar de wethouder heeft een stoïcijnse houding en weinig aandacht voor de angst van mensen. Daarom zal zijn fractie de windmolens niet steunen, maar zonnepanelen wel. Op een vraag van de heer **Paalman** (Horizon)

wat er gebeurt als de zon niet schijnt, zegt hij dat er gestuurd moet worden op een evenwichtige verdeling van de functies in het gebied, maar deze plek lijkt hem niet de beste voor de bouw van windmolens van 270 m. Hij denkt dat deze windmolens op die plek niet noodzakelijk zijn om het evenwicht op het net te verkrijgen. Hij vindt dat er een garantie moet zijn dat de woningbouw in Klein Rijnenburg doorgaat. Op dit moment zijn er nog geen landelijke normen, maar hij vraagt de wethouder of, als die er wel komen, men dan nog terug kan. Hij wijst op de onzekerheid voor een windmolen als het gaat om financiën. Hij denkt dat de raad niet krijgt wat deze heeft besteld, zoals fietspaden of groenstroken en verwijst naar het pakket aan andere maatregelen waar hij niets van terugziet en vraagt de wethouder hoe dat kan. Hij vraagt ook of er nog juridisch zal worden getoetst. Hij is geërgerd over de opstelling vanuit het college, omdat de plannen niet vergeleken zijn, terwijl de raad nu wel moet beslissen. Hij had verwacht dat andere partijen daarom ook tegen het plan zouden zijn.

De heer **Vasters** (D66) denkt dat het plan voldoet aan de geluidsnormen, de normen voor veiligheid en de normen op het gebied van afstand en slagschaduw en vraagt waar de VVD nu eigenlijk bang voor is.

De heer **Te Hoonte** (VVD) zegt dat er geen garanties zijn. De wijk Veldhuizen komt aan de zuidkant waar mensen nu al last hebben van de snelweg en ze hebben ook angst voor wat de windmolens zullen betekenen. Er zijn al eerder normen gesteld, maar er zijn ook veel mensen met klachten. Op een vraag van de heer **Cornielje** (PvdA) of dit echt het enige is dat de gemeente doet aan duurzaamheid zegt spreker dat bewoners in de wijken ten zuiden van het gebied geconfronteerd zullen worden met windmolens en hij vraagt wie kan garanderen dat zij geen last daarvan zullen hebben. Hij is van mening dat mensen uitgenodigd moeten worden om te praten en te proberen tot elkaar te komen voordat iedereen een stap naar voren zet. Het is erg onduidelijk wat er wordt nagestreefd.

Mevrouw **Heijne** (GL) zegt dat er een zorgvuldige procedure is doorlopen, maar de grondeigenaren hebben dat niet gedaan en zij vraagt wat de VVD daarvan vindt.

De heer **Te Hoonte** (VVD) zegt dat de grondeigenaren het plan niet op hun eigen grond wilden uitvoeren. Hij wijst erop dat in het coalitieakkoord is afgesproken dat dit een permanent landschap wordt.

Mevrouw **Heijne** (GL) zegt dat de eigenaren pas op het laatste moment met een plan zijn gekomen en vraagt zich af of dit dan betekent dat alles moet worden stilgelegd en terug moet naar de tekentafel.

De heer **Te Hoonte** (VVD) zegt dat het om de betrouwbaarheid van de overheid gaat. Deze is alleen gebonden aan de vraag of dit een evenwichtige toedeling is van functies. De raad zal tot een besluit moeten komen. Hij vraagt of het college bereid is om met de grondeigenaren om tafel te gaan zitten en te kijken of dit het beste plan is. Hij wijst op de slagschaduw bij Groenewoud en Papendorp en vraagt of dit tot stilstand leidt van de vierde windmolen. Hij wil weten of er gerekend is met de juiste stilstand en vraagt naar de financiële consequenties.

De heer **Vasters** (D66) vindt het punt over de slagschaduw goed en vraagt of de VVD het met hem eens is dat het risico van slagschaduw nog groter wordt voor de nieuwe wijk Groenewoud.

De heer **Te Hoonte** (VVD) had het goed gevonden als iemand daarvoor een berekening had gemaakt, maar vreest dat het college dat niet heeft gedaan. Hij wijst erop dat er eigenlijk drie raadsvoorstellen in een document staan en verzoekt om de drie voorstellen apart op te schrijven, zodat er ook die besluiten komen.

De **voorzitter** schorst de vergadering voor enkele minuten.

De **voorzitter** heropent de vergadering.

De heer **Usta** (DENK) sluit zich aan bij de VVD en is tegen de komst van windmolens in dat gebied vanwege de negatieve impact op het verkeersveiligheidsbesluit, de slagschaduw en het

risico van het beperken van nieuwe woningen in dat gebied. Hij vraagt of de wethouder de zorgen van de omwonenden deelt en met hen om tafel wil gaan zitten om te spreken over alternatieven.

5 De heer **Vasters** (D66) vraagt hoe DENK de belangen van de mensen die groene stroom krijgen wil laten meewegen, want het krijgen van groene stroom is positief.

10 De heer **Usta** (DENK) verzoekt de wethouder om naar alternatieven te zoeken voor groene stroom. Op een vraag van de heer **Vasters** (D66) aan welke alternatieven hij dan denkt, zegt hij die vraag bij de wethouder neer te leggen, want bewoners die voor groene stroom zijn, moeten niet achteruitgaan en bewoners die tegen zijn moeten niet gekwetst worden.

De heer **Cornielje** (PvdA) constateert een patroon bij DENK en vraagt of de heer Usta het probleem van klimaatverandering ziet.

15 De heer **Usta** (DENK) vindt dat duidelijk. Zijn fractie is voor het plaatsen van windmolens, maar dan wel op de juiste plek en er moet rekening gehouden worden met de belangen van betrokkenen. Op een vraag van mevrouw **Heijne** (GL) hoe het zit met de belangen van de mensen die nu al jarenlang aan de initiatieven hebben gewerkt, verwijst hij naar zijn eerdere reactie op D66.

20 De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) vraagt de heer Usta of het hem verbaast dat de PvdA zo'n enorme ommezwaai heeft gemaakt.

25 De heer **Usta** (DENK) is het met hem eens.

De heer **Cornielje** (PvdA) zegt dat zijn fractie duidelijk is geweest en de nadruk heeft gelegd op de plannen voor Klein Rijnenburg en de woningnood.

30 Mevrouw **Alblas** (CU) zegt dat Mirjam Bikker namens haar fractie al in 2007 een motie heeft ingediend om te onderzoeken wat de mogelijkheden voor windmolens in Utrecht zijn. Zij is blij dat er met dit plan een steentje wordt bijgedragen aan het behalen van de doelen van het akkoord van Parijs. Deze windmolens zijn nodig voor de energietransitie. Met betrekking tot het alternatieve plan is zij verbaasd dat de grondeigenaren daar jaren geleden niet mee gekomen zijn toen daarom werd gevraagd. Ze vindt het niet fair om nu nog alles om te gooien en daarom is haar fractie voor het plan van het college. Op een vraag van de heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) wat ChristenUnie ervan vindt dat inwoners van Vleuten, De Meern en Veldhuizen een klap in het gezicht krijgen met de realisatie van het plan zegt zij dat er nu eenmaal voor -en tegenstanders zijn en dat de ChristenUnie een afweging heeft gemaakt. Op een vraag van de heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) of de algemene belangen van Utrecht prevaleren boven die van de inwoners van Vleuten De Meern en Veldhuizen zegt zij dat haar fractie wil dat de klimaatcrisis wordt aangepakt en hoopt dat dit daaraan bijdraagt en dat inwoners van Vleuten De Meern en Veldhuizen dit ook vinden. Er moet een afweging gemaakt worden en zij hoopt dat de vierde windmolen ook kan worden geplaatst. Zij deelt het standpunt over de verkeersonveiligheid met de PvdD en vindt het goed dat er in dit plan oog is voor dieren en de natuur. Ze vraagt hoe de maatregelen ter bescherming van vogels en vleermuizen worden genomen. Tevens vraagt zij de wethouder hoe het zit met de techniek rondom de rode lampen voor vliegtuigen. Op een vraag van de heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) wat zij ervan vindt dat het broedgebied voor grutto's wordt aangetast, zegt zij blij te zijn dat in het plan rekening wordt gehouden met een alternatieve locatie en ze heeft er wel vertrouwen in dat de grutto's zich zullen aanpassen. Het plan kan nog wat groener en meer gedifferentieerd zijn, maar zij is blij dat Utrecht na 17 jaar dichterbij windmolens komt. Op een vraag van de heer **Dijkstra** (EenUtrecht) of haar fractie zich zorgen maakt over de 20.000 bewoners van Klein Rijnenburg die op 500 m afstand van een windmolen komen te wonen en om hun gezondheid zegt zij te denken dat dat wel meevalt en zij hoopt dat ze gelijk krijgt. Er zijn inmiddels brede onderzoeken gedaan en de opgave is zo groot dat zij er vertrouwen in heeft dat het zal meevallen. Op een opmerking van de heer **Te Hoonte** (VVD) dat de ChristenUnie er geen traan om zal laten als Klein Rijnenburg niet gebouwd wordt en of haar fractie woningbouw wil in Klein Rijnenburg verwijst zij naar het verkiezingsprogramma en het coalitieakkoord. In dit plan staat dat er woningen gebouwd kunnen worden en daar vertrouwt zij op.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) zegt dat haar fractie het plan voor de bouw van vier windmolens niet steunt. Haar fractie heeft zorgen voor de omwonenden en ze vraagt wat deze signalen voor effect hebben op de besluitvorming. Feitelijk heeft de coalitie al besloten, maar het draagvlak is ver te zoeken. Zij erkent dat windenergie een onmisbaar onderdeel is van de energietransitie, maar zij zou graag zien dat dat op een andere locatie, zoals Lage Weide of de Uithof, gebeurt. De woningcrisis moet worden opgelost en er moet ruimte gevonden worden. Als de windmolens niet gebouwd worden, dan betekent dat dat er ruimte ontstaat voor 38.000 woningen en dat is 14% van de totale woningopgave van de hele provincie Utrecht tot 2030. Op die manier blijft de stad leefbaar en is er ook meer ruimte voor sport en ontspanning. Haar fractie wil daarom laten zien dat het anders kan. Op het gebied van de procedure is zij het eens met de VVD. Het irriteert haar om te zien hoe er wordt omgesprongen met het consortium van grondeigenaren, omdat de gemeente niet eens het gesprek met hen wil aangaan. Zij denkt dat dit een ideale mogelijkheid zou zijn om draagvlak te creëren en ze vraagt de wethouder waarom deze hen zo behandelt. Haar fractie overweegt een amendement om in overleg te gaan met de grondeigenaren. Op een vraag van de heer **Van Heuven** (PvdD) of zij ook vindt dat de grondeigenaren in de afgelopen jaren eerder hadden moeten reageren, zegt zij dat de grondeigenaren meerdere malen aan de bel hebben getrokken, maar waarschijnlijk tegen een dichte deur aanliepen bij het college. Er gebeurt nu niets in deze polder en de gemeente is kennelijk niet in staat om samenwerking aan te gaan met belangrijke partners. Op een vraag of zij ook vindt dat het misschien goed is dat de grondeigenaren en Rijne Energie samen gaan praten en of er misschien nu een besluit genomen kan worden en later bekeken wordt hoe het uitgewerkt wordt, zegt zij het mooi te vinden hoe de PvdD tot elkaar wil komen, maar ze ziet geen garantie dat er woningen gebouwd zullen worden. Het college zal over de brug moeten komen en daarom is het wellicht verstandig om het besluit aan te houden, zodat er een beter bestemmingsplan kan komen. Op een vraag van de heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) in welke positie de raad zit richting Eneco en met betrekking tot warmte zegt zij dat de gemeente meer in geven en nemen moet denken en niet steeds haar wil moet doordrukken.

De heer **Te Hoonte** (VVD) refereert aan de structuurvisie Rijnenburg van voor 2007 waarin woningbouw werd genoemd en vraagt of het CDA dat herkent. Dat plan was toen vrij ver uitgewerkt, maar is op het laatste moment gekeerd. Misschien is het mogelijk dat dit nog nieuwe inzichten voor de problemen bevat.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) erkent dat en zegt dat Utrecht dit gebied heeft kunnen annexeren mits daar woningbouw zou komen. Zij denkt dat het goed is om een open blik te hebben.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) zegt dat zijn fractie, als groene partij, voorstander is van heel veel windmolens, maar tegenstander van een park met vier grote windmolens op 500 m van de nieuwe woonwijk. Het is schadelijk voor de gezondheid van mensen als niet de afstand van viermaal de tiphoogte wordt aangehouden. Daarnaast is er een slecht participatietraject geweest en wordt het initiatief van de grondeigenaren niet meegenomen. Op een vraag van de heer **Cornielje** (PvdA) waar de heer Dijkstra zijn opmerking over de gezondheid vandaan haalt, zegt hij dat er enige tijd geleden wetenschappelijke publicaties in de commissie zijn besproken. Zijn fractie wil graag voor de veilige kant kiezen en waarschuwt ervoor om als politicus niet de verkeerde beslissing te nemen. Reuzemolens op minder dan 500 m van een woonwijk vindt hij een groot experiment en hij wijst erop dat Utrecht daarmee het proefkonijn van de wereld is. Daarom zou hij liever zien dat dit niet gebeurt. Op een vraag van mevrouw **Heijne** (GL) of zijn fractie ervoor pleit om de grondeigenaren de wind in de zeilen te geven, zegt hij dat hier 20.000 mensen dichtbij windmolens wonen en dat er straks wellicht nog een wijk met 50.000 bewoners komt. Hij wil daarvoor opkomen. Zijn fractie steunt de bewonersinitiatieven van mensen die er direct naast wonen. Op een vraag van de heer **Paalman** (Horizon) of Utrecht een voortrekker wordt, zegt hij dat te hopen, maar niet te weten. Experimenteren met mensen en woningen vindt hij geen goed idee. Op een vraag van de heer **Paalman** (Horizon) waar de heer Dijkstra op wil wachten, zegt hij dat je windmolens op heel veel plekken kunt plaatsen. Op deze plek kan een nieuwe woonwijk zo groot als Woerden komen en daarom zou hij graag zien dat de windmolens op een andere plek worden geplaatst. Op een opmerking van de heer **Paalman** (Horizon) dat als Utrecht pionier is dit het goede voorbeeld moet geven, zegt hij dat er veel partijen zijn en dat niet alles binnen de eigen grenzen behoeft te worden opgelost.

De heer **Cornielje** (PvdA) vraagt of de heer Dijkstra het met hem eens is dat, als je de productie dichterbij haalt, er minder kans is op netcongestie.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) vindt dat er verschillende belangen afgewogen moeten worden, maar gezondheid is wel een cruciaal belang evenals de wens van omwonenden. Hij vindt het vreemd dat het alternatief van de grondeigenaren niet serieus wordt beoordeeld en dat dit pas na veel aandringen vanuit de raad door de gemeente is beoordeeld zonder samenspraak met betrokkenen. Hij vraagt aan de wethouder hoe het mogelijk is dat dit verzoek is genegeerd en wil graag een overtuigende onderbouwing.

De heer **Vasters** (D66) refereert aan de opmerking van de heer Dijkstra over de motie van Leijten en Erkens over de viermaal tiphoogte afstand en zegt dat dit een onderzoeksmotie was en dat D66 daartegen heeft gestemd. Hij zegt dat er onderzoek is gedaan naar een afstand van tweemaal de tiphoogte en dat daaruit is gekomen dat deze moet worden aangehouden. Hij vraagt hoe de heer Dijkstra dit ziet.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) herkent dit, maar zegt dat in die motie ook verwezen werd naar viermaal de tiphoogte.

De heer **Vasters** (D66) zegt dat uit verricht onderzoek is gebleken dat tweemaal tiphoogte voldoende is. Viermaal tiphoogte is dus een wel heel veilige weg.

Mevrouw **Oudejans** (Student&Starter) bedankt de opstellers van het plan dat zij een mooie stap noemt door een mix van wonen, recreëren en duurzame energie. Op een vraag van de heer **Te Hoonte** (VVD) waar in het plan staat dat het over wonen en recreëren gaat, zegt zij dat dat er niet in staat, maar dat dit een mooie stap is in die richting. Op de vraag van de heer **Te Hoonte** (VVD) welke stap Student&Starter binnen anderhalf jaar wil zetten om te komen tot vergroenen, woningbouw en een roeibaan zegt zij dat het mooi zou zijn als het college een voorstel zou doen voor wonen. De windmolens in Rijnenburg en Reijerscop zouden 26.000 huishoudens voorzien van stroom en daarom vindt zij dat er snel aan de slag moet worden gegaan. De meest oostelijke windmolen zou niet goed zijn voor de verkeersveiligheid. Daar komt nog een onderzoek naar samen met Rijkswaterstaat en zij wil graag weten wanneer dat komt. Zij is overigens wel verbaasd, want reclameborden mogen kennelijk dan weer wel. Zij zou graag zien dat in het gebied duurzame energie wordt opgewekt, maar ook dat er kan worden gerecreëerd en dat er een roeimogelijkheid is. Op een vraag van de heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) wat haar fractie ervan vindt dat de enige ecologische winnaar Eneco zou zijn en dat de omwonenden met een klein bedrag worden zoet gehouden ten opzichte van het verdienpotentieel van Eneco zegt zij dat eerder is gezegd dat er 1500-2000 euro per huishouden aan opbrengst komt en dat vindt zij geen klein bedrag. Zij zou graag zien dat er een roeibaan gerealiseerd wordt en vraagt de wethouder daarnaar. Zij sluit zich ook aan bij de gemaakte opmerkingen over de groencompensatie. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) wat een roeibaan zou betekenen voor Student&Starter is zij verbaasd dat er in het plan geen roeibaan is opgenomen en zij wil van de wethouder weten wat daarvoor de obstakels zijn. Met betrekking tot de ontwikkelingen van het windpark zegt zij dat mensen daar benieuwd naar zijn en ze vraagt de wethouder hoe het staat met de ontwikkelingen in Rijnenburg.

De heer **Emmen** (UtrechtNu!) vindt het ernstig dat de zorgen van omwonenden over de gezondheid niet voldoende serieus worden genomen. Op een vraag van de heer **Paalman** (Horizon) wat er moet gebeuren als de zon niet schijnt, zegt spreker dat die discussie niet lokaal, maar landelijk gevoerd moet worden en dat er nog meer mogelijkheden zijn om energie op te wekken. Hij hoopt dat er na de verkiezingen naar andere energiebronnen gekeken zal worden. Hij is voorstander van kernenergie, maar dat hoeft niet per se in Utrecht. Op een vraag van de heer **Cornielje** (PvdA) of spreker bedoelt dat de afspraak uit het coalitieakkoord niet nagekomen hoeft te worden, zegt hij dat hij inderdaad vindt dat men zich moet terugtrekken. Meer overlast van windmolens kan niet worden aangetoond, omdat er een gebrek aan data is en daarom vindt hij dat men heel terughoudend moet zijn vanwege de effecten. Gelukkig komen de geluidsnormen voor windmolens steeds meer onder de aandacht en hij vraagt de wethouder of zij nog een overleg voorziet met de omwonenden. De gemeente heeft een vergelijking gemaakt van het voorliggende plan en het plan van het consortium. Dat laatste is onderuitgehaald, omdat er fouten zijn gemaakt.

Hij verzoekt de wethouder om een reactie. Zijn fractie heeft liever geen windpark hier en zal daarom tegenstemmen.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) zegt dat zijn fractie tegen is, was en altijd zal zijn, want het participatieproces en de besluitvorming rammelen. Het voorliggende bestemmingsplan is economisch uitvoerbaar en dan kan je daar niet tegen zijn. Dit plan zorgt voor een enorme energieopbrengst, maar veroorzaakt overlast voor omwonenden en ook voor natuur en milieu. In 2006 en 2007 is besloten om, in het belang van omwonenden, hen niet te confronteren met horizonvervuiling en daarom zal zijn fractie tegen het plan stemmen vanwege het belang van de inwoners van Utrecht.

Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat dit laatste besluit een mijlpaal is. Het proces is zorgvuldig doorlopen met een startnotitie, een visie en een uitnodigingskader die alle door de raad zijn vastgesteld. Rijne Energie heeft het plan ontwikkeld. Dit is een haalbaar plan dat is getoetst. Het heeft tevens ter inzage gelegen en wat nu voorligt is daarvan het resultaat. Dit is, conform de opdracht van de raad, zorgvuldig gedaan. In december 2023 hebben de grondeigenaren een voorstel gedaan, maar het college vond het onzorgvuldig om op dat moment het plan nog helemaal om te gooien. Na binnenkomst van het plan is hierover gesproken, maar partijen blijven erbij dat het plan van Rijne Energie het meest te verkiezen plan is en dit plan is inmiddels rijp voor besluitvorming. Op een opmerking van de heer **Te Hoonte** (VVD) dat de grondeigenaren degenen zijn over wie de wieken zullen draaien zegt zij dat de grondeigenaren hadden kunnen samenwerken met Rijne Energie, maar dat dat niet is gebeurd. Het college heeft zich keurig gehouden aan de opdracht van de raad.

De heer **Te Hoonte** (VVD) zegt dat de VVD consequent tegen aanpak van de wethouder heeft gestemd.

Wethouder **Van Hooijdonk** bevestigt dit. UtrechtNu! heeft gevraagd naar een reactie van de vergelijking en zij geeft aan dat er al het nodige is uitgewisseld. Op een vraag van de heer **Emmen** (UtrechtNu!) wat zij vindt van de kanttekeningen die zijn geplaatst, zegt zij dat het consortium de zaken anders heeft bedoeld, waar dat dit geen fundamenteel ander beeld geeft. DENK heeft gevraagd het plan te heroverwegen. Zij kan zich de zorgen omtrent de windmolens voorstellen en eerder in het proces is deze zorg ook als uitgangspunt genomen. Zij hoopt toch dat, als de molens er staan, dit allemaal zal meevallen. Zij meldt de VVD dat er geprobeerd is om in het voorstel drie duidelijke beslispunten te maken. Op een opmerking van de heer **Te Hoonte** (VVD) dat zo niet goed zichtbaar is wat het daadwerkelijke besluit is dat gepubliceerd wordt en of dat gedeeld kan worden, zegt zij dat er vijf beslispunten in het voorstel zitten waaronder dit besluit.

De heer **Te Hoonte** (VVD) zegt dat er drie punten gepubliceerd moeten worden bij de Raad van State, maar dat dit een ander besluit is.

Wethouder **Van Hooijdonk** antwoordt dat de raad het plan vaststelt, maar wat er daarna mee gebeurt, ziet men dan wel weer. De fractie van Student&Starter vraagt om meer verbeelding en in dat kader verwijst hij naar de windplanner. Met betrekking tot juridische vragen zegt zij dat bij drie van de vier molens er geen indicatie is dat er exploitatieproblemen zullen optreden. Er zal worden getoetst op de groenstructuur en bouwwegen zullen omgebouwd worden tot recreatiepaden. Het plan voldoet aan de gestelde eisen. Zij meldt UtrechtNu! dat dit niet de verwachting is en dat is ook niet nodig is. Als dit alsnog gebeurt, dan zal de rechter het plan toetsen en in april 2024 zal het besluit worden genomen. Op een vraag van de heer **Emmen** (UtrechtNu!) hoe het met de regels zit die dan gelden, zegt zij dat het heel lastig is om rekening te houden met regels die er waarschijnlijk niet eens zullen komen. Zij denkt samen met Horizon dat dit inderdaad de beste optie is voor duurzame energie. Een combinatie van wind- en zonne-energie is heel belangrijk. Zij meldt GroenLinks dat de behandeling van perceel 4 niet hetzelfde kan zijn als die van perceel 3. Met betrekking tot meer doen aan de natuur zegt zij dat er ecologisch beheer zal worden toegepast op het gebied, maar wat de heer van Heuven wil, is echt een nieuwe ontwikkeling. Met betrekking tot het gebiedfonds zegt zij dat bewoners daar zelf over gaan, maar de OZB oormerken kan niet. Op een vraag van de heer **Van Heuven** (PvdD) hoeveel OZB er wordt verwerkt, zegt zij dat dit een gebed zonder eind is. Overschotten worden altijd geboekt bij de algemene middelen en daar wordt dan een raadsbesluit over genomen. Met betrekking tot ontheffing voor de Wet natuurbeheer zegt zij dat dat een randvoorwaarde voor het bestemmingsplan is. Op een vraag

van de heer **Van Heuven** (PvdD) om hierover in een brief een toezegging te doen, antwoordt zij bevestigend. Met betrekking tot de stilstand voorziening en de zwarte wiek zegt zij dat dit tot nu toe nog niet voorgeschreven kan worden, maar als dat een goed idee blijkt te zijn, dan zal hier met elkaar over gesproken worden. Op een vraag van de heer **Van Heuven** (PvdD) of de wethouder het TNO-onderzoek afwacht en de raad dan zal informeren, antwoordt zij bevestigend. Met betrekking tot de verkeersveiligheid meldt zij Student&Starter dat een en ander waarschijnlijk rond de zomer klaar zal zijn. Op een vraag van Horizon wat er gebeurt als het rapport negatief is, zegt zij dat dit lastig is om daarop vooruit te lopen, want niemand wil verkeersonveiligheid bereiken. Dan zal dus worden bekeken wat er gedaan kan worden. Met betrekking tot de energiebank zegt hij dat dit nog verder moet worden uitontwikkeld en over de rode lampen zegt zij dat deze zo min mogelijk aangezet zullen worden.

Wethouder **Eerenberg** zegt hij dat de gebiedsontwikkeling een programmatisch vertrekpunt is en dat deze voor 95% af is. Het gaat nu om afstemming met overheden. Het wegennetwerk is belangrijk en informatie hierover zal hij per brief toesturen. Dit moet dan landen in een uitgangspuntennotitie en dit is de eerste blauwdruk van Rijnenburg die door de raad moet worden vastgesteld. Hij verwacht dat in het derde kwartaal van 2025 de uitgangspuntennotitie kan worden beoordeeld. Het is de bedoeling dat er in het noorden een park komt en in het midden een woonwijk en hij verzoekt dit gebied voortaan niet meer Klein Rijnenburg te noemen. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) wat er dan ligt als er in 2025 een uitgangspuntennotitie ligt, zegt de wethouder dat een en ander stapsgewijs gaat en dat de raad nog een keer een groot debat kan voeren. Op een opmerking van mevrouw **Zwinkels** (CDA) dat december 2025 het einde van de raadsperiode is en de vraag aan de wethouder of het sneller kan, antwoordt deze ontkennend, omdat er gewerkt wordt met versnipperde grondposities. Er moeten investeringen worden gedaan en er zijn mobiliteitsproblemen. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) of er in de afgelopen twee jaar veel tijd verloren is gegaan, antwoordt hij ontkennend, omdat er veel gesprekken gevoerd zijn in de afgelopen jaren. De intentieovereenkomst wordt bijna getekend. Naar aanleiding van de motie wordt onderzocht of versneld gestart kan worden met natuurontwikkeling. Op het gebied van financiën is er echter weinig ruimte en daarom is er woningbouw nodig om het groene gebied tot stand kan laten komen. Met betrekking tot het aantal woningen zegt hij dat in de studie staat dat dat er 8500 zullen zijn en hij wil zich houden aan het beleid van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat. Er moet aan de hoge kant van de polder gebouwd worden en daarom kan bouwen dus niet aan de noordkant. De plannen kunnen gecombineerd worden met het huidige windmolenlandschap. Hij kan de wat-als-discussie niet beantwoorden, maar zegt dat er geen aanwijzingen zijn dat de normen zullen wijzigen. Mocht dat toch gebeuren, dan zal er wellicht een overgangsregeling komen. Op een vraag van de heer **Te Hoonte** (VVD) dat er geen ter inzage gelegde wet met een overgangsregeling is, zegt hij dat niet te kunnen zeggen. Hij probeert aan te geven wat er gebeurt als er nieuwe normen komen en hij denkt dat er dan een overgangsregeling nodig is die zich beroept op de oude normen. Op een vraag van de heer **Dijkstra** (EenUtrecht) of een wat-als-vraag als bestuurder in beschouwing moet worden genomen, zegt hij dat het zo dan wel erg hypothetisch wordt. Hij denkt dat er genoeg tijd is om de planning en de technieken aan te passen.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) wijst erop dat het demissionaire kabinet bezig is met nieuwe normen en dan is het de rol van de bestuurder om de raad daarvoor te behoeden.

Wethouder **Eerenberg** zegt dat de norm nog in wording is. Met betrekking tot het roeien zal bekeken worden of er een plek voor roeiwater kan komen. Zijn collega Oosters houdt zich bezig met de tekst uit het coalitieakkoord. Ook de mogelijkheden bij Rijnenburg, Vianen en Ameide worden onderzocht en er moet gekeken worden naar de beste planning. Op de vraag van mevrouw Oudejans wanneer de resultaten van het onderzoek verwacht worden en het verzoek van de heer Paalman om een hoofdlocatie in Rijnenburg zegt de wethouder dat er twee locaties geschikt zijn. Als het de locatie Rijnenburg wordt, dan moet dit worden ingepast. Op een opmerking en vraag van de heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) dat de investeringen tussen de twee locaties wel erg uiteenlopen en hoe het college kijkt naar de investeringen die nodig zijn voor een locatie, zegt hij dat het onderzoek loopt en dat er eind 2025 wellicht over gestemd kan worden. Er zal gekozen worden voor de beste en de locatie Rijnenburg zal worden gefinancierd uit de grondexploitatie. Met betrekking tot de slagschaduw in Papendorp en Groenewoud zegt hij dat de windturbines moeten voldoen aan de normen en dat mensen die in dat gebied komen te wonen ook mee kunnen doen met de norm voor slagschaduw en zich kunnen beroepen op de

slagschaduwnorm. Op een vraag van de heer **Te Hoonte** (VVD) of het klopt dat er geen passage over Groenewoud in het stuk voorkomt, antwoordt spreker bevestigend.

5

Wethouder **Van Hooijdonk** koppelt op de vraag over de OZB terug dat het gaat om een halve ton per jaar.

Tweede termijn

10

De heer **Van Heuven** (PvdD) heeft van de wethouder duurzaamheid gehoord dat er voor ecologisch beheer van nieuwe gemeentelijke percelen en nieuwe ontwikkelingen geen geld is.

15

De **voorzitter** constateert dat de wethouder een brief heeft toegezegd over de opvolging van de Wet natuurbescherming en over de uitkomst van het TNO-onderzoek over de zwarte wiek. Hij constateert dat er diverse moties en amendementen zijn aangekondigd en stelt voor om in de raadsvergadering drie kwartier voor dit onderwerp te reserveren.

De aanwezigen gaan hiermee akkoord.

20

De **voorzitter** meldt dat op er donderdag 18 april a.s. een extra commissievergadering zal worden gehouden over agendapunt 11. Hij sluit de vergadering om 23.45 uur en wenst de aanwezigen wel thuis.